

Szent Márton Óvoda
7826 Alsószentmárton, Kossuth L. u. 3.
Tel: 72/891-395
e-mail: szentmartonovoda@gmail.com
OM: 063918

A Szent Márton Katolikus, Cigány Nemzetiségi Óvoda

Pedagógiai Programja

Készítette:

Jovánovics Ágnes

Alsószentmárton, 2026.09.01.

Tartalomjegyzék

I.	Törvényi háttér	4.oldal
1.1	Nemzetiségi óvodai nevelés alapelvei	6.oldal
1.2	A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladata	6.oldal
1.3	A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése	10.oldal
1.4	A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	11.oldal
II.	Bevezető	12.oldal
2.1	A katolikus intézmény küldetése a társadalom felé	13.oldal
2.2	A katolikus intézmény küldetése a pedagógus felé	14.oldal
2.3	A katolikus intézmény küldetése a gyermek felé	15.oldal
2.4	A katolikus intézmény küldetése a család felé	15.oldal
2.5	A Pécsi Egyházmegye missziós küldetése	16.oldal
2.6	Küldetése a köznevelésben	16.oldal
2.7	Óvodánk küldetésnyilatkozata	16.oldal
2.8	A Szent Márton Óvoda adatai	19.oldal
III.	Gyermekekép, óvodakép	20.oldal
IV.	Az óvodai nevelés feladatai	23.oldal
4.1	Az óvodai nevelés általános feladatai	23.oldal
4.2	A hitre nevelés erősítése	25.oldal
4.3	Az egészséges életmód alakítása	26.oldal
4.4	Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógusi feladatok	27.oldal
4.5	Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált nevelés	31.oldal
4.6	A közösségi nevelés	34.oldal
4.7	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	36.oldal
V.	A katolikus óvodai élet megszervezésének elvei	41.oldal
5.1	Az óvoda személyi feltételei	41.oldal
5.2	Az óvoda tárgyi feltételei	42.oldal
5.3	A katolikus óvodai élet megszervezése	43.oldal
5.4	A fejlődés nyomon követése	48.oldal
5.5	Az óvoda kapcsolatai	48.oldal

VI.	Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	52.oldal
6.1	Játék	52.oldal
6.2	Verselés, mesélés	58.oldal
6.3	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	62.oldal
6.4	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	64.oldal
6.5	Mozgás	67.oldal
6.6	A külső világ tevékeny megismerése	71.oldal
6.7	Munka jellegű tevékenységek	74.oldal
6.8	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	80.oldal
VII.	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	85.oldal
VIII.	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek az SNI-s irányelvek figyelembe vételével	97.oldal
8.1.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	111.oldal
8.2.	A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	114.oldal
IX.	Gyermekevédelemmel összefüggő pedagógiai feladatok	116.oldal
X.	Tehetséggondozás	118.oldal
XI.	A Pedagógiai Program érvényességével, módosításával, nyilvánossággal kapcsolatos intézkedések	123.oldal
XII.	A helyi program szervezeti és működési rendje	124.oldal
XIII.	Érvényességi rendelkezések	128.oldal
XIV.	Legitimációs záradék	129.oldal

I. TÖRVÉNYI HÁTTÉR

Programunk a 137/1996. (VIII.28.) számú Kormány rendelet értelmében, melyet a 255/2009. (XI.20.) Kormányrendelet, ill. a 363/2012. (XII.17.) EMMI Rendelet módosított, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit. Szem előtt tartva az 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt valamint, az azt módosító 1999. évi LXVIII. számú, a 2003. LXI. számú, a 2006. LXXI. számú, a 2007. LXXIX. számú törvényt, a szakaszosan érvénybe lépő, a nemzeti köznevelésről szóló, 2011. évi CXC. törvényt a közoktatás távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és a fenntartói közoktatási koncepció irányelveit. Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

Törvények:

- 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- 2012. évi I. törvény a Munka Törvénykönyvéről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházról
- Az Egyházi Törvénykönyv (Szerkesztette, fordította és a magyarázatot írta Erdő Péter. Szent István Társulat az Apostoli Szentszék Könyvkiadója Budapest,1985.)
- 2011.évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 2023. évi LII. törvény (Púétv.)

Rendeletek:

- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat-és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet
- A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését-oktatását a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF

- 185/1999. (XII.13.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógusszakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja
- 1/1998. (VII.24.) OM rendelet a kötelező felszerelési-és eszköz normáról
- 36/1999. (VIII.24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- 2007. évi I. tv. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve
- 32/1997. (XI.5) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelés irányelve
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

A katolikus óvodai nevelési programot meghatározó egyházi dokumentumok:

- Biblia (Szent István Társulat, Budapest, 1973.)
- II. Vatikáni zsinat dokumentumai: Gaudium et spes, Gravissimum educationismomentum, Dei Verbum, Lumen Gentium.

1.1 Nemzetiségi óvodai nevelés alapelvei

1. A nemzetiségi óvodai nevelés hazánk egységes köznevelési rendszerének része, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.
2. A Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve meghatározza a magyarországi nemzetiségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit.
3. A nemzetiségi óvodai nevelés irányelve megfogalmazza a nemzetiségi óvodai nevelés célját és feladatait. Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a nemzetiségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

1.2 A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladata

1. A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.
2. A nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára;- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat;- készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására;- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
3. A nemzetiségi nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét - minél teljesebbé váljon a nemzetiségnyelven folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánpótláson alapuló nyelvelsajátítást.
4. A nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.
5. A magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvoda tevékenységi formáiban hangsúlyozottan szerepelnek a roma/cigány játékok, versek, mesék és dalok. A vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilág kap helyt. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepel a roma/cigány táncművészet megismertetése.

A nemzetiségi óvodai neveléssel összefüggő feladatok

A nemzetiségi óvodai nevelés sajátos célkitűzéseit és feladatait az Óvodai nevelés országos alapprogramja, és a Nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve határozza meg.

Intézményünkben a nemzetiségi óvodai nevelés „nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda” formájában valósul meg.

A nemzetiségi nevelés célja

Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerése, elsajátítása, a kulturális hagyományok ápolása, átörökítése és fejlesztése.

A nemzetiségi nevelés feladatai

Az óvodapedagógus:

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára
- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat
- készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására
- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését
- teremtsen meg a gyerekek érzelmi biztonságának feltételeit
- törekedjen arra, hogy minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció
- rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel, biztosítsa az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást
- a nemzetiségi kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játék) és az anyanemzet kultúrájából tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezze meg a nyelvelsajátítást
- rugalmasan alakítsa ki a heti-és napirendet
- használja ki a lehetőséget a játékszituációkban a nyelvi helyzetek megteremtésére a látás, hallás, beszéd, cselekvés egy időben történő érzékelésére
- az óvodapedagógus beszéde (mimikája, artikulációja, gesztikulációja) szolgáljon mintául a gyermekek számára

- az óvoda környezetének alakítása, hogy az tükrözze a kisebbség kultúráját, a kisebbség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

Tevékenységformák

- a tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján alakítjuk ki,
- a tartalmakhoz felhasználjuk a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit,
- a nevelés magába foglalja a nemzetiségi hagyományok, szokások tovább örökítését, valamint a nemzetiségi identitás megalapozását és fejlesztését.

Játék

A különböző játékfajták pozitívan hatnak a nyelv elsajátítására. A játék során a gyerekek leutánozzák az óvodapedagógus kiejtését, hanglejtését, artikulációját (pl. ölbeli játékok).

Az óvodapedagógus feladata:

- teremtsen meg az elmélyült játék feltételeit
- biztosítson élményeket, ötleteket, lehetőségeket a sokszínű játék kialakulásához
- segítse elő bábozással és dramatizálással a nyelv gyakorlását.

Verselés, mesélés

A gyermek örömeit leli a ritmusban, hangzásban. A rímek, versek beépíthetők az óvoda mindennapjaiba. A nyelv zeneisége, ritmusa segítséget nyújt a kiejtés megtanulásában. A gyermekek körében kedveltek a mondókák, felkeltik érdeklődésüket az idegen nyelv iránt, ismétlésre ösztönzi őket.

Jelentős szerepe van a képeskönyveknek, mert ezek megjelenítik, és egyben érthetőbbé teszik a hallott kifejezéseket, szavakat.

Az óvodapedagógus feladata:

- olyan mesék, versek, mondókák, képeskönyvek kiválasztása, amelyek nyelviileg egyszerűek, könnyen érthetőek.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei anyagok ismétlése fokozza a gyermekek biztonságérzetét. A tanulásuk során a kisebbségi hagyományok ápolásával is megismerkednek a gyermekek, nő a szókincsük. Az éneklés, mondókázás, énekes játékok során a kiejtés begyakorlására is van lehetőség.

Az óvodapedagógus feladata, hogy törekedjen:

- a hallás, éneklés, mozgás, beszéd egységére
- az egyéni és közös tevékenységek biztosítására.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenységi formák sokféle lehetőséget biztosítanak a nemzetiségi nyelv használatára.

Az óvodapedagógus feladata:

- alkotás közben nevezze meg a felhasznált anyagokat, színeket, formákat, stb.
- a technikai lépéseket is a nemzetiség nyelvén magyarázza el.

Mozgás

A nyelvi anyagot ezen a tevékenységi területen a szakkifejezések adják.

Az óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek mozgásigényének kielégítése
- nemzetiségi nyelven vezesse le a mozgásos játékokat
- szemléletes bemutatással segítse a megértést.

A külső világ tevékeny megismerése

A környezeti és a nyelvi nevelés kölcsönhatásban áll egymással. A nyelvi feladatoknak a gyermeki tapasztalatokhoz, ismeretekhez kell igazodniuk, melyet a gyermek a környezetéből merít.

Az óvodapedagógus feladata:

- olyan témákat válasszon, amely felkelti a gyermekek érdeklődését
- közvetlen környezetben szervezzen tapasztalatszerzést, mert ezzel megkönnyíti a nyelvhasználatot

Munka jellegű tevékenységek

Az óvodapedagógus feladata:

- egyszerű utasításokkal, megbeszélésekkel bővítse a gyermekek szókincsét.

1.3 A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

1. A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.
2. A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladata a kultúrkinccs tovább örökítése.
3. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodában jellemzően a nemzetiség nyelvén kell szervezni a gyermekek óvodai életét. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában részt vevő felnőttek is ismerjék és használják a nemzetiség nyelvét (tájnyelvét).
4. A nemzetiségi óvoda, nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), a nemzetiségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.
5. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodának a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell.
6. Az óvoda környezete tükrözze a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

A kisebbségi óvodai nevelés formái

A kisebbségi óvoda a tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítja ki, a tartalmakhoz felhasználja a kisebbségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. Az óvodai nevelés terjedjen ki a kisebbségi hagyományok, szokások továbbörökítésére és a kisebbségi identitás megalapozására és fejlesztésére.

Anyanyelvű (kisebbségi nyelvű) óvoda

Az anyanyelvű óvoda az óvodai élet egészét a kisebbség nyelvén szervezi meg. Az óvodai élet tevékenységi formáiban az anyanyelv (a kisebbség nyelve) használata érvényesül. A kisebbség nyelvén nevelő óvoda adja lehetőséget arra, hogy a gyermekek a magyar nyelvvel, a magyar irodalmi és zenei kultúra értékeivel is megismerkedjenek.

Kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda

A kisebbségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda mindkét nyelv (a kisebbség nyelve és a magyar nyelv) fejlesztését szolgálja. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül. A két nyelv használatának arányát a nevelési programban az óvodai

élet kezdetén a gyermekcsoport nyelvismerete határozza meg. A hangsúly a kisebbségi nyelv fejlesztésére helyeződik.

Cigány kulturális nevelést folytató óvoda

1. A cigány kisebbségi óvodai nevelés folyhat

- a) a kisebbség nyelvén,
- b) két nyelven,
- c) cigány kulturális nevelés keretében, magyar nyelven.

2. A cigány kisebbségi óvodai nevelés keretében az óvoda nevelési programja tartalmazza a cigány kultúra, művészetek és hagyományok értékeit. A tevékenységi formákban hangsúlyozottan kell szerepeltetni a cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat. A vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilágnak helyet kell kapnia. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepeljen a cigány táncművészet megismertetése.

3. A cigány kisebbségi óvodai nevelés oly módon készítse fel a gyermekeket a sikeres iskolai előmenetelre, hogy tudatosan építsen a cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbségekre és hasonlóságokra.

1.4 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként

- a) a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt;
- b) életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni;
- c) tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben;
- d) ismerjen a nemzetiség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is)
- e) ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését

II. Bevezető

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve -meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Óvodai nevelésünk az Alapprogrammal harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be. A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan föltárul.

Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az óvoda elkészíti a pedagógiai programját, melynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak.

Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az alapprogram mellett figyelembe kell venni
-a nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez
-a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

A keresztény kinyilatkoztatás szerint emberi méltóságunk alapja a teremtettség, hogy Isten képmásai vagyunk: így a keresztény önmegvalósítás azt jelenti, hogy Krisztusban élünk másokért. Ehhez a keresztény nevelés adja a legfontosabb segítséget, mert megismerteti az embert önmaga legbenső lényével és felvértezi azokkal az eszközökkel, amelyekkel céljához eljuthat. Keresztény szellemű programunk az egész oktató-, nevelőmunkánkat meghatározza. Kötelességünk, s alapelvünk, hogy szakmai tudásunk legjavát adva neveljük gyermekeinket.

2.1 A katolikus intézmény küldetése a társadalom felé

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. Az emberek Isten felé vezetése, üdvösségre segítése alapvető magatartása, lelkiisége kell, hogy legyen a Krisztust követő embernek (Mt 5,11–16). Bár az Egyház 2000 éves, ezt a feladatot minden embernél újra kell kezdenie.

Az Egyház küldetése, hogy hirdesse az evangéliumot, vagyis kinyilvánítsa mindenki előtt az üdvösség örömhírét. Jézus Krisztus evangéliumában egészen kifejezetten megvan az az igény, hogy belegyökerezzenek a hívek lelkébe és életébe. Éppen ez a célja a katolikus óvodai nevelésnek is.

A katolikus közoktatás tudatosan arra kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik, és egymásba fonódik. Ez adja a katolikus iskolák legsajátosabb katolikus jellegét, és ebben gyökerezik az a kötelessége, hogy tisztelje az emberi értékeket, érvényre juttatva azt az autonómiát, amely megilleti őket, s közben betöltve saját küldetését, amely minden ember szolgálatára kötelezi.

A misszionálás egyik eszköze a katolikus óvoda, iskola melyben a nevelés, a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése és a tanulás megalapozása folyik.

Korunk nélkülözi a stabil értékrendet. Az egyházi óvoda, iskola a krisztusi tanítás fényében felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni. (Az ember számára megfelelő erkölcsi nevelés szükséges, amelyre azután ráépülhet a hit.)

A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért a katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét. Más felekezetből érkező családoknál tiszteletben tartja saját vallási szokásaikat.

2.2 A katolikus intézmény küldetése a pedagógus felé

Az Egyházban a katolikus óvoda szerepe egyre nagyobb. „A nevelés eszközei közül a krisztushívőknek különösen nagyra kell értékelniük az óvodákat, amelyek kiemelkedő segítséget nyújtanak a szülőknek nevelési feladatuk teljesítésében.”

„A katolikus óvodában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.”

Mint minden nevelési és oktatási intézmény, a katolikus óvoda is pedagógusfüggő. Céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusokat, a nevelőmunkát segítő dolgozókat, az egész alkalmazotti közösséget is áthatja a katolikus küldetéstudat. A munkatársak a fenntartó által megfogalmazott erkölcsi elvárásokkal azonosulnak, munkájukat aszerint végzik.

Hangsúlyozni kell, hogy intézményeink nem csupán keresztény intézmények, hanem azon belül katolikus lelkeséggel és szellemiséggel rendelkeznek. Van, kell, hogy legyen katolikus pedagógia is!

A gyermekek, nevelése felelős, örök életre szóló feladat. Minden más ezután következik. „*a katolikus óvoda sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott dolgozók tevékenységén és tanúságtételén múlik.*” (Kat. Isk. 78.) Pedagógusainknak nyitottnak kell lennie a katolikus értékekre, amelyet beépíthetnek saját életükbe és nevelő–oktató munkájukba. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, a megmerítkezés a kultúra szépségeiben, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához.

Pedagógusaink legfőbb igyekezetének kell lennie, hogy értéket közvetítsenek. Törekedniük kell arra, hogy szavaik és tetteik összhangban legyenek, s a keresztény értékrendet hitelesen közvetítsék a gyermekek, a diákok és kollégák felé a keresztényi élet megvalósításának szándékával.

Fontos, hogy minden pedagógus pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen. Ígéreteit megtartsa a gyerekek, a diákok és a kollégák felé is. Konfliktusait emberi módon kezelje. Tudjon megbocsátani.

2.3 A katolikus intézmény küldetése a gyermek felé

A Teremtő öröktől fogva ismer minden embert. Szellemi, lelki, testi értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozniuk azoknak, akik a gyermekért felelősek. A szülőnek és a pedagógusnak a mennyei Atya gyermekkel kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie és a megvalósulásában segíteni.

Nevelésünk során a gyermekek, tanulók váljanak képessé a hit befogadására, mely folyamat során megváltozik viszonyuk önmagukhoz és a másik emberhez, az emberi világ megnyilvánulásaihoz, valamint kapcsolódásuk a természeti és tárgyi környezethez, a teremtett világhoz.

Kiemelt törekvés, hogy érzékük legyen a transzcendencia és a valódi értékek iránt. Egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

Az ide járó gyermekek, tanulók tapasztalják meg, hogy a közösség, amelyben élnek, olyan, mint egy nagy család. Ennek a közösségnek, amelybe mind-annyian meghívást kaptak, fontos, felelős tagjai, ezen keresztül érezzék meg Isten szeretetét, alakuljon ki az egészséges önértékelés, egymás elfogadása, az élet tisztelete, hogy felnőtté válva mindezt továbbadhassák.

2.4 A katolikus intézmény küldetése a család felé

Egy férfi és egy nő szabad akaratból meghozott életfogytig tartó elköteleződése egymás iránt a kölcsönös, fenntartás nélküli önátadás és feltétlen elfogadás jegyében. Célja a másik boldogságának munkálása, a szeretetkapcsolat megélése, valamint a következő generáció életre hívása és felnevelése.

A személyiség kialakulásának és a nevelésnek elsődleges helye a család. A szülők joga és kötelessége, hogy szeretetteljes közegben, lehetőségükhöz mértén biztosítsák gyermekük számára az egészséges személyiséggé fejlődéshez szükséges fizikai, szellem és lelki feltételeket. E másokra át nem ruházható tevékenységében nyújtanak segítséget a különböző oktatási–nevelési intézmények, így a szülők joga, hogy lehetőségükkel élve a hitüknek

megfelelő óvodába, iskolába járassák gyermeküket. A szülők az intézménybe való beíratással kifejezik egyetértésüket az ott folyó oktatási és nevelési tevékenység céljaival.

Intézményeink igyeksenek a szülőkkel mindjobban megismertetni szellemiségüket, nevelési alapelveiket, segítséget nyújtanak a katolikus értékrend megismerésében és elmélyítésében. Ezen törekvésük azonban csak a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartáson keresztül valósítható meg. Intézményeink elvárják, hogy a szülők ebben aktívan részt vegyenek.

2.5 A Pécsi Egyházmegye missziós küldetése

Az itt élő emberek üdvösségének munkálása, minden igényük segítése, ami javukat szolgálja.

2.6 Küldetése a köznevelésben

A Pécsi Egyházmegye köznevelésének középpontjában Jézus evangéliuma áll.

Intézményeiben teljes embert –testi, lelki, szellemi egységben- kíván nevelni, biztosítva a korszerű tudás megszerzésének és az érett személyiség kibontakozásának lehetőségét.

2.7 Óvodánk küldetésnyilatkozata

„Az Úr megmondta: amit egynek a legkisebb testvéreim közül tesztenek, nekem tettétek...”

Szent Márton élete példaértékű számunkra a Krisztus szeretetéért való tevékenykedésben. Szeretnénk Jézus szeretetprogramját a legteljesebben megvalósítani, a gyermek tiszteletével, szeretetével, pedagógiai-szakmai, szociális és lelki segítségével.

Munkánk során arra törekszünk, hogy a gyermekek szociokulturális sajátosságaiból adódó esélykülönbségek csökkenjenek. Ehhez elengedhetetlen, hogy gyermekeink is elsajátítsák a tolerancia, a másság, az emberi méltóság, a személyiség tiszteletének értékeit. Az önzetlenség, az áldozatkészség, a szeretet és a tisztelet jelenjen meg a pedagógusok és a gyermekek cselekedeteiben. Hiszen a legkisebb embert is megilleti az Isten képmásának, az emberi méltóságnak kijáró tisztelet. Nevelési munkánkat ezért szolgálatként értelmezzük.

Valljuk, hogy a gyermekek gondozása, nevelése során az a pedagógus tud jövőképet adni, aki hisz a kereszténység abszolút jövőjében. Ehhez szükséges, hogy munkatársaink személyiségét a szelídség, alázat jellemezze. A példa Krisztus élete.

Az érzelmi nevelés korai hatékonysága döntő befolyással bír az ember életére. A boldog gyermekkor alapozza a kiegyensúlyozott, alkotó felnőtt életet. A boldog gyermek mellé azonban feltétlenül boldog anya kell. Az óvoda ezért kiemelt feladatának tekinti a családdal való kapcsolatot, és e területen mer szeretettel és következetesen igényeket támasztani. A gyermek egyéni, testi, lelki, szellemi képességeinek a fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt.

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való együttműködés.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

A keresztény nevelésnek arra kell segítenie a fiatalokat, hogy megérjének a szabadság felelős használatára, érzékük legyen az igazi értékek iránt, megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot, felülemelkedjenek a közepszerűségeken, ne fáradjanak bele a folytonos önképzésbe és önnevelésbe, és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

Az oktatás fő célja az általános emberi értékek továbbadása. Az intézménynek értékhordozónak kell lennie. Ha nincsenek normák, melyeket fölismer az ember, nincs mihez viszonyítani a cselekvést. Nem egyszerűen tudást ad az egyházi intézmény, hanem világképet, emberképet.

Felébresztjük tanítványainkban a szeretetre, jóságra való törekvés igényét. Feladatunk, hogy minden gyermekben elültessük a hit csírait, lehetőség szerint a családdal együtt gondolkodva, tevékenyen, játékos formában.

A reggeli elcsendesedések alkalmával „napindító kör”, továbbá (óvoda), az iskolai hittanórákon megismertetjük a gyermekekkel Jézus életét, az egyházi ünnepek jelentőségét, a bibliai történeteket, a szentek életét.

Ha ismerik a Katolikus Egyház tanításait, hiteles képet kaphatnak a Jézus tanításairól.

A liturgiákba való bekapcsolódás kicsi kortól kezdve sokféle képességet fejleszt, és lehetőséget teremt a tanultak alkalmazására.

Hitvallásunk és értékrendszerünk érvényesítése érdekében létfontosságú, hogy a gyermekek hiteles személyiségekkel találkozzanak az intézményekben. Ezért tudatosan vállaljuk nevelőmunkánkban a *példaadás* alapvető és meghatározó szerepét.

Munkánkat úgy szeretnénk végezni, hogy eredményeképpen nevelő és nevelt egyaránt növekedjék emberségében és hitéletben.

„Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet,... Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.” (Mt 28,19-20b)

2.8 Szent Márton Óvoda adatai

Szent Márton Óvoda Alsószentmárton
Kossuth utca 3.
7826

Az óvoda fenntartója: Pécsi Egyházmegye
7601 Pécs
Dóm tér 2.

Levelezési cím: Pécs
Pf: 113.
7601

A fenntartó telefon és fax száma:

Telefon: 72/ 513-030
Fax: 72/ 513-031

Az óvoda telefon és e-mail címe:

Telefon: 72/ 891-395
e-mail : szentmartonovoda@gmail.com

Az óvoda vezetője: Jovánovics Ágnes

Alapító Okirat

Alapító Okirat száma: 19. sz. alapító okirat

Alapító Okirat kiadásának időpontja: 2024.04.09

Működési engedély

Működési engedély száma: BA/72/00639-3/2024.

A nevelési programot benyújtja az óvodavezető és az óvoda nevelőtestülete.

III. Gyermekkép, óvodakép

Gyermekképünk alapja:

- A gyermek alapvető tisztelete,
- A szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is vett egyediségének szem előtt tartása,
- A gyermeki személyiség értéként kezelése,
- A gyermek személyiségformálásába vetett hit,
- A gyermek személyiségének kibontakoztatásához szükséges gondoskodó szeretet nyújtása

Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermekeket Isten ajándékának tekintjük. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások - *beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is* - együttesen határozzák meg, melynek következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó, melyben -megismertetjük a gyermekeket a keresztény értékekkel,- gondoskodunk az esélyegyenlőségükről-kialakítjuk egészséges életmódjukat és környezettudatos magatartásukat.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, *önmagához képest fejlődjön*, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának, hitünk gazdagításával, az érzelmi, az erkölcsi, a közösségi, az anyanyelvi neveléssel, valamint az egyéni készségeknek és képességeknek megfelelő, tevékenységbeágyazott értelmi fejlesztéssel és a testi és lelki szükségletek kielégítésével. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Pedagógiai alapelveinket a katolikusszemlélet hatja át. Gyermekképünket a család teljességében látjuk, ahol édesanya, édesapa, testvérek, nagyszülők vannak jelen, ennek természetességét hangsúlyozzuk. Őszinte kapcsolatot alakítunk ki a szülőkkel, hogy azonos elvek szerint neveljünk, óvodásaink legyenek

örömteli, vidám gyermekek, akik szeretetet, köszönetet, hálát tudnak kifejezni és azt el is fogadni.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A katolikus óvoda a katolikus köznevelési rendszer legelső láncszeme, szakmailag önálló nevelési intézménye, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek 2.5. életévétől az iskolába lépésig. Itt szerezheti meg a gyermek egy életre a legalapvetőbb emberi ismereteket, magatartásformákat: a szereteten alapuló értékrendet, az odafigyelést és a rácsodálkozást Istentől kapott világunk nagyszerűségeire. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció, melynek megvalósulása során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások, módszerek a gyermek személyiségéhez igazodnak. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi, esztétikus, melegséget sugárzó környezetével igyekszünk hozzájárulni az emberi értékek közvetítéséhez, a környezettudatos magatartás kialakításához. Óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is. Óvodánk arculatában óvjuk azokat az értékeket, hagyományokat, amelyeket közösségünk az óvoda fennállása alatt kialakított. Ilyenek pl. az ovi misék, a szentek életével való ismerkedés, az óvodai rendezvények, a családi nap, Márton nap, Családi Sport nap, a közös szentmise a templomban a szülőkkel együtt. Segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Családias légkörben, katolikus lelkölettel várjuk a hozzánk érkező gyermekeket, akiket hívó óvodapedagógusok és dajkák vesznek körül szeretetükkel. Cigány nemzetiségi gyermek érkezik óvodánkba, biztosítjuk önazonosságának megőrzését, hagyományok, cigány nyelv és kultúra ápolását, erősítését, társadalmi integrálását. Alapelvnek tekintjük, hogy a gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze. Ennek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot adó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az

értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról. Biztosítjuk a közösségben végezhető sokszínű tevékenységeket különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra - melyeken keresztül az életkorukhoz és egyéni képességeikhez igazodó, megfelelő műveltség tartalmakat, emberi értékeket közvetítjük.

Amennyiben migráns gyermek érkezik óvodánkba, biztosítjuk önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A felekezeti, illetve egyházi óvodai nevelésben szükséges, hogy az intézmény teljes személyisége biztosítsa a hit megélésének lehetőségét, a nevelési és tanulási folyamatokban.

Alapelvnek tekintjük, hogy a gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze. Ennek megvalósítása érdekében gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot adó derűs, szeretetteljes légkör megteremtéséről, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról. Biztosítjuk a közösségben végezhető sokszínű tevékenységeket -különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra -melyeken keresztül az életkorukhoz és egyéni képességeikhez igazodó, megfelelő művelség tartalmakat, emberi értékeket közvetítjük.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

IV. Az Óvodai nevelés feladatai

4.1 Óvodai nevelésünk általános feladatai

Nevelési programunk fő feladata, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten közvetetten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre. A mindennapokban igyekszünk a gyermekek alapvető tevékenységére a játékra építeni. A játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat.

Az óvodába járó 3-7 éves gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a családi neveléssel összhangban folyik, amelyben a pedagógus feladata a rábízott gyermekek nevelése az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint.

Az óvodai nevelés feladata, hogy sajátos óvodai életrendben kielégítse az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteit.

Ezen belül el lássa a következő feladatokat.

Ezen belül:

1. A hitre nevelés erősítése,
2. Az egészséges életmód alakítása,
3. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségnevelés és a szocializáció biztosítása,
4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Nevelésünk célja a harmonikus személyiség kialakításán túl egy olyan irányt mutatni a gyermek számára, amihez élete minden szakaszában visszatérhet és meríthet belőle.

Célunk elérése a gyermekek egyéni sajátosságainak és eltérő fejlődési ütemének figyelembevételével, a családi nevelésre alapozva, tevékenységeken keresztül valósul meg az óvodai élet minden területén.

Óvodánk arculatát olyan nevelni tudó és akaró óvodapedagógusok és alkalmazottak határozzák meg, akiket összeköt a közös hit. Nevelésünk alapját közös élményeink, ünnepeink és személyes példánk adja. Olyan erkölcsi értékek felé nyitjuk ki a gyermekek szívét, keltjük fel érdeklődésüket, amelyekre később lehet építeni. Óvodánkban a szeretet, nemcsak mint érzelem, hanem mint életszentség van jelen. A Krisztusi-szeretet van jelen.

- A keresztény élet alapjainak lerakása, érzületük erősítése, a hitélet kielégítése.
- A 3-7 éves cigány gyermekek óvodai nevelésének a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, mellyel egyéni- és közösségi életük kibontakoztatását segítjük.
- Sokoldalú, harmonikus fejlesztése, annak szem előtt tartásával, hogy a legkisebb embert is megilleti az Isten képmásának, az emberi méltóságnak kijáró tisztelet.
- A szeretetteljes légkör meglétét, védelmét kialakítani.
- Biztosítani szeretnénk az egészséges testi, szellemi, vallási és erkölcsi fejlődés feltételeit. Célunk minden gyermeket képességeihez mértén optimálisan előkészíteni az általános iskolára.(általános tájékozottság, az iskolaérettség kritériumait és magyar nyelv elsajátítását kiemelten figyelembe véve).
- Lehetőséget biztosítani a gyermekeknek, hogy sikeresen vegyenek részt az integrált oktatásban.
- Alapállásunk, hogy minden gyermek elsősorban a saját családjához tartozik, nevelése a szülő joga, kötelessége és felelőssége. Óvodánk ezért napi kapcsolatban akar lenni a szülőkkel, önmagát a szülők segítőtársaként értelmezi.
- A gyermekek nevelését a családok bevonásával kívánjuk megvalósítani
- A családhoz, népcsoporthoz tartozó etnikai értékek megőrzése, helyes tudat elsajátítása.
- A cigány kultúra és hagyomány értékeinek őrzése és továbbvitele.
- Az óvoda mindenki számára térítésmentes, így mindenki számára elérhető. (A napi rendszeres étkezés biztosítása a rendkívül rossz anyagi körülmények között élő szülőket is motiválja a gyerek rendszeres óvodába járatására.)
- Biztosítani, segíteni a napi gondok megoldásában a családokat, a nehezen élő gyermekek segítése.
- A jól működő kapcsolattartási rendszerünk megőrzése.
- Az emberi személyiség teljes kibontakoztatása, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása.
- A gyermeket-, mint fejlődő személyiséget –szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő, hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Az óvodába járó 2,5-7 éves gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, a családi neveléssel összhangban folyik.

Az óvodai nevelés feladata, hogy sajátos óvodai életrendben kielégítse az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteit.

4.2 A hitre nevelés erősítése

A katolikus óvodában a kisgyermekek hitre nevelésének elsődleges célja a családi kereszténynevelés támogatása vagy ennek híján elindításuk a keresztény életre, a vallási környezetismeret megalapozása. A hitre nevelés átszövi az óvoda életét. Vallásos élményekkel gazdagítjuk a gyermekek mindennapjait, ami megjelenik a lelki beszélgetések során, étkezés előtti és utáni imákban, más közös imaalkalmakban.

Olyan szeretetteljes, imádságos légkört teremtünk, ahol rajtunk keresztül Isten szeretetét érzik meg a gyermekek, hogy kialakulhasson bennük az alapvető hitkészség. Az óvodában vallásos élményekkel a vallásos érzelmeiket próbáljuk ébresztgetni vagy erősíteni. A közös áhítatélmények révén buzdítjuk a gyermekeket, hogy bátran szólítsák meg Jézust és a Mennyei Atyát, örömmel imádkozzanak. Jézus iránti szeretetüket jóra törekvésben, áldozatvállalásban mutassák ki. Szívesen látogassanak el a templomba, szentmisére. Érezzék át, hogy mi keresztények mindannyian Isten nagy családjához tartozunk, és Jézusban egymásnak testvérei vagyunk. A közös élmények, cselekvések kapcsán a csoport tagjai erősödjenek az összetartozásukban

Céljaink:

A katolikus embereszmény megalapozása, Krisztus mértéke szerinti élet megalapozása

- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekben,
- Ismerjék meg a gyermekek a vallásos környezetet, legyen módjuk tapasztalatszerzésre, élménygyűjtésre, ezek közös feldolgozására,

- Alakuljanak ki bennük az alapvető vallási fogalmak tartalmai, ismerjék és szeressék meg Jézust, életének főbb eseményeit, példa beszédeit, tanításait és általa a mennyei atyát és a Szentlelket, Szűz Máriát, mennyei édesanyánkat,
- A katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során,
- Segítsük őket hozzá, hogy megismerkedhessenek a templomi közösséggel, tanulják meg a helyes keresztvetést, és kötött szövegű gyermekimákat,
- A Krisztustól tanult erények: felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség fejlesztése, jóság, szófogadás gyakorlása,
- A teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése (öröm, hála, megbecsülés, védelem, óvás, felelősség, stb.),
- Ismerjék meg a katolikus vallási élet eszközeit, jelképeit, szimbólumait: Egyház, egyházi év, liturgia, szentek tisztelete.

4.3 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül óvodai nevelésünk feladatai:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- A szabadban való tartózkodás és tevékenykedés megszervezése;
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a fogmosás, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- Az étkezési kultúra alakítása, erősítése, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen-zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.
- A korszerű táplálkozás biztosítása,
- A higiénikus szokások,
- Szabályok kialakítása, intimitás tiszteletben tartása;

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása, az önmaguk és környezetük esztétikuma iránti igény alakítása;
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása; a teremtett világ szépségeinek megóvása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. Az egészséges életmód szokásainak kialakítása csak a családdal összhangban lehet eredményes, ezért törekvéseinket a szülőkkel is megosztjuk, együttműködésüket kérve az egységes elvárások megteremtésében.

4.4 Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógusi feladatok

- Óvodába lépésnél az új környezet különböző tüneteket válthat ki. Kísérje figyelemmel, és gondozza a gyermekeket türelemmel, szeretettel.
- Biztosítja az óvoda helyiségeiben a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezetet. Szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése.
- A szokás-és szabályrendszer közös kialakítása a gyermekekkel
- Kérje az orvos, védőnő tanácsát, segítségét. Tartson kapcsolatot velük, és folyamatosan konzultáljon probléma esetén.
- Vegye figyelembe a gyermek egyéni sajátosságait a gondozás során.
- Gondozással, védje a gyermekek egészségét, előzze meg a betegségek kialakulását, gyakori szellőztetéssel, megfelelő fűtéssel, edzéssel, higiénikus eszközökkel, az esetleg megbetegedett gyermek elkülönítésével.
- Tájékoztassa a szülőket az óvoda gondozási feladatairól, követelményeiről, hívja fel a figyelmet a következetes megtartás fontosságára.
- Az óvoda udvarán teremtsen meg a lehetőséget változatos játéktevékenységek végzésére. Gondoskodjon megfelelő felszerelési tárgyakról. Legyen az udvaron burkolt rész, valamint füvesített virágos és veteményes kert, pancsolási lehetőség.
- *Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézség leküzdéséhez, a mérlegelő gondoskodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló*

nevelés hozzá segíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az óvoda helyiségeiben:

- Teremtse meg a szükséges feltételeket az öltöző kialakításánál, berendezése, világítása feleljen meg a kényelmes öltözködésnek.
- Alakítsa ki a csoportszobákat úgy, hogy legyen elegendő hely és felszerelés a gyermeki tevékenységek számára.
- Gondoskodjon róla, hogy az erős napsugárzás ellen legyen sötétítő, vagy reluxa az ablakon, a természetes megvilágítás domináljon.
- Fordítson gondot a többszöri 5-10 perces szellőztetésre, különösen étkezés után, csendes pihenő alatt és mozgásos tevékenység közben.
- Teremtse meg a feltételeket, hogy a mosdóban mindennek legyen meg a helye (fogmosó, papír kéztörölő), tisztántartásukról rendszeresen gondoskodjon.
- Tartsa távol, illetve távolítsa el a balesetet okozható tárgyakat

Egészséges életmódra nevelés terén:

- Ismerje meg a család és a gyermek szokásait.
- Segítse elő az egészséges életmód kialakulását.
- Alakítsa ki a testápolás, táplálkozás, életritmus, mozgás, pihenés, és az ehhez kapcsolódó tevékenységek helyes szokásait a gyermek egyéni adottságainak figyelembe vételével, egyéni példamutatással.
- Szoktassa a gyermeket az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítására.
- Rögzítse napirendben az egészséges életmód ritmusát, időbeosztást, a tevékenységek váltakozását.

Testápolás terén:

- Alakítson ki személyes bensőséges kapcsolatot a testápolási, gondozási műveletek során.
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása
- Amennyiben hiányosságokat tapasztal, hívja fel a szülők figyelmét a hetenkénti hajmosás fontosságára, a körmök tisztántartására, amely betegségek forrása is lehet.
- Segítse elő a papír zsebkendő használatát, a helyes orrfújás gyakorlását.
- Biztosítsa naponta legalább 1 alkalommal a fogmosás lehetőségét.
- Igényelje a tisztaságot és rendet, vetesse észre a rendetlenséget, és megszüntetésébe vonja be a gyermeket is. Érje el, hogy ez a gyermek belső igényévé váljon.

Táplálkozás terén:

- Étkezés terén szervezzen az étkezéshez kulturált körülményeket, mindig tiszta, ép edényeket használjon.
- Ügyeljen arra, hogy az asztal esztétikusan legyen megterítve.
- Biztosítsa a megfelelő időt az önkiszolgálás szokásainak kialakítására, fokozatosan tapintatosan végezze azt.
- Érje el, hogy a gyermek csak a saját evőeszközével és saját tányérjából egye meg az ételt, ösztönözze annak elfogyasztására.
- Teremtsen lehetőséget az egész nap folyamán a folyamatos folyadék fogyasztására.
- Alakítsa ki a napirendben, hogy azonos időpontban történjen az étkezés, így megerősödnek a táplálkozás feltételes reflexei.
- Segítse elő az új ízek megismerését, megkedveltetését.

Öltözködés terén:

- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása. Öltözésnél az egyéni szükségleteknek megfelelő segítségnyújtás. Biztosítsa, hogy a gyermek bátran öltözhessen, vetkőzhessen a hőmérséklet változásának megfelelően.

- Kísérje figyelemmel, hogy megfelelő váltócipőt biztosítsanak a szülők a gyermek számára.
- Biztosítsa, hogy a gyermek a lehető legkevesebbet várakozzon felöltözve a fűtött helyiségben.
- Kérje a szülőket, hogy legyen tartalék fehérnemű, nadrág stb.

Mozgás terén:

- Szervezzon minél több szabadban és csoportszobában végezhető mozgásos tevékenységet, a gyermek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.
- Biztosítson a gyermek számára kirándulási lehetőséget is, amely a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt nyújt.
- Tájékozódjon a kirándulás előtt a helyszínről, a megközelítés módjáról, a hely balesetmentességéről, ösztönözze a gyermeket a környezet tisztaságának megóvására.
- Segítse elő, hogy a gyermek változatos mozgással tapasztalhassa, mire képes, adjon módot arra, hogy új és újabb mozgásformákat próbáljon ki, és gyakorolja a már megszerzett mozgáskészségüket.
- Juttassa a gyermeket öröm és sikerélményhez a mozgás segítségével
- Az óvónő növelje a gyermek ellenálló képességét a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással.
- Biztosítsa, hogy a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.
- A csoportszobában gondoskodjon a mozgásos játékok alkalmával friss levegőről, kellemes hőmérsékletről.
- Biztosítson a lehetőségek függvényében egyéb edző hatású tevékenységeket: kerékpározás, labdázás, rollerezés.
- Kedveltesse meg változatos tevékenységekkel a testmozgást.
- Kisebb rendellenességek megelőzése, korrekció érdekében segítse elő a gyermek fejlődését megfelelő szakemberek bevonásával a prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátásánál.
- Ismerje fel a veleszületett rendellenességet, neurotikus tüneteket, nevelési hibákat, amely lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót.

- Ügyeljen arra, hogy a gyermek megszokja a helyes testtartást a gerincoszlop és mozgásszervi elváltozások megelőzése érdekében, nyugalmi és mozgásos állapotok gyakran váltakozzanak a nap folyamán.
- Javítsa a testtartást fejlesztő mozgással, a lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatokkal segítse a lúdtalp korrigálását.

Pihenés terén:

- Pihenés, idején az óvónő biztosítsa a gyermeknek a nyugodt pihenés körülményeit.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermekek ne zavarják egymást pihenéskor.
- Biztosítsa a levegőcserét a pihenés alatt is.

A fejlődés várható eredménye:

- Legkésőbb az óvodáskor végére a gyermekek önállóan tisztálkodnak, fésülködnek, öltözködnek, étkeznek.
- Helyesen használják a zsebkendőt, megtanulnak: helyesen orrot fűjni, fogat mosni, minden evőeszközt helyesen használni, meghatározzák a megenni kívánt étel mennyiségét.
- Esztétikusan terítnek.
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruhájukat helyre rakják.
- Saját külsejüket és környezetüket igyekeznek rendben tartani.

4.5 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált nevelés

Az óvodáskorú gyermek magatartásának jellemző sajátossága érzelmi vezéreltsége, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában a gyermeket érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Ezért szükséges, hogy

- A gyermeket az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,

- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását továbbá engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
 - Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
1. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása.
 2. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
 3. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
 4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az érzelmi, erkölcsi nevelés célja a gyermekek biztonságérzetének, önbizalmának erősítésével a társas kapcsolatok elősegítése, pozitív személyiségjegyek megalapozása, a gyermekek személyi és tárgyi környezetéhez való érzelmi kötődésének kialakítása. Az érzelmi, erkölcsi nevelés feladatai a gyermeket körülvevő kiegyensúlyozott, szeretetteljes, biztonságot adó, nyugodt, derűs, el fogadó légkör megteremtése, fenntartása, a gyermek örömhöz juttatása, mely a személyiség gazdagodását, érését, és kiteljesedését szolgálja, bizalomra, őszinteségre, szeretetre épülő pozitív attitűd jellemezze a pedagógus-gyermek, gyermek-dajka és gyermek-gyermek közötti kapcsolatot, az érzelmi nevelés segíti a gyermeket a másság elfogadására, segítse a gyermek szociális érzékenységének, szolidaritásának fejlődését, én tudatának alakulását, engedjen teret önkifejező, önértékesítő törekvéseinek. Érzelmi biztonságot és állandó értékrendet nyújtó, szeretetteljes, családias légkör megteremtése a befogadástól az

óvodáskor végéig. Az érzelmi, erkölcsi nevelés tartalma. Az erkölcsi és szociális érzelmeket közös célok, tevékenységek, élmények útján alakítjuk. Ennek során a gyermekek megtanulják önmaguk és a különbözőségek elfogadását, tiszteletét és megbecsülését. Az óvodai élet segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának fejlődését, a szokás-és normarendszerének megalapozását. A gyermek elsajátítja az önfegyelmet, fegyelmet, udvariasságot, formálja igazságérzetét. Az esztétikai élményeken keresztül formálói vagyunk a gyermekek esztétikai értékítéletének, szép iránti igényének, a természetes anyagokhoz való kötődésének. Az intellektuális érzelmek (funkcióöröm, sikerélmény, önbizalom, a dicséret és a kudarc hatása) kialakításával segítjük az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását. Hagyományaink ápolása, a szülőföldünkhöz való kötődés megalapozása fontos része az érzelmi nevelésünknek. Az egyházi és világi ünnepek megélése és átélése is érzelmi életünket gazdagítja.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Az óvodába kerülő gyermek számára nehéz a családtól való elválás. A mi szerepünk szerető, gondoskodó, segítőtárs lenni a gyermek számára napi gondozási és egyéb tevékenységek során. Ehhez el kell nyernünk a gyermek bizalmát és szeretetét. Biztonságos légkört teremtünk, ahol óvodásaink mindig számíthatnak megértésünkre, segítségünkre, vigasztalásunkra, és ha kell, védelmet találnak. A szokások kialakításában következetesek vagyunk, hiszen azok betartása az állandóságot, a biztonság érzetét kelti a gyermekben. Érzelmi megnyilvánulásainkban őszinteségre törekszünk, ezzel is példaértékűviselkedés-mintát adva a gyermekeknek. A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveljük.

A fejlődés várható eredménye

Az óvoda és a család szoros együttműködése, a biztonságot adó óvodai légkör, a tevékenységek gazdag tárháza, a közös élmények a gyermekek érzelmi életében meghatározó változást idéznek elő. A gyermekek érzelmi élete kiegyensúlyozottá válik, pozitív erkölcsi érzelmeik megerősödnek, érzelmeiket vállalják.

4.6 A közösségi nevelés

A közösségi nevelés célja és feladata

Erkölcsei, akarat tulajdonságok megalapozása (önzetlenség, tapintat, figyelmesség, tolerancia, megbocsátás stb.) a gyermekek egymáshoz és a közösségi szokásokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodásának segítése, a családban és az óvoda felnőtt közösségében keresztény, megbocsátó, elfogadó életminta vonzóvá tétele.

A társas kapcsolatok alakulásának szinterei, tartalma

Az óvodánkba érkező gyermekek beszoktatása nagy türelmet, szerető odafigyelést és empátiát kíván minden óvodai dolgozótól. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvó nénikkel, társaikkal és új környezetükkel. A beilleszkedést segíti az otthonról hozott kedves tárgy és az óvónők személyes törődése (ölbeli mondókák, énekelgetések, mesélés, bábozás, stb.). Ebben az időszakban a dajkák is több időt töltenek a csoportokban. A beszoktatás időszakában személyes beszélgetéseken keresztül és az adatlapok kitöltésével minél többet igyekszünk megismerni a család életmódjáról, szokásairól, életkörülményeiről, a gyermek és szülei kapcsolatáról, s magáról a gyermekről. Az év közben érkező gyermekek fogadásakor már a csoport tagjai is segítenek új társuk beilleszkedésében.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek társas kapcsolatai a közös tevékenységeken, közös élményeken keresztül formálódnak a mindennapi együttlét során. Az egymás mellett játszástól az együtt játszásig jutnak el az óvodapedagógus tapintatos, egyéni bánásmódot alkalmazó irányításával. Az igazságos konfliktusmegoldás eleinte az óvodapedagógus feladata, de később a gyermekek önállóan is képesek lesznek békésen elrendezni problémás helyzetüket, felhasználva a környezetükben látott megoldási módokat. Ezért is meghatározó, milyen személyes példát

mutat a 2.5-7 éveskorosztálynak. Tudatosan alkalmazzuk a konfliktus megelőzés módszereit, pl.: közös szabályalakítás, értékelési szempontok tudatosítása, a pozitív példák megerősítése, következetesség. Konfliktushelyzetekben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönözzük. A napi tevékenységekben lehetőséget biztosítunk a beszélgetésekre, példát mutatunk az egymásra figyelésre, egymás meghallgatására. Feladatunk, hogy a gyermekek biztonságérzetét mindig fenntartjuk. Állandó jelenlétünk és testi közelségünk, szóbeli ráhatásunk és megértő, elfogadó szeretetünk óvodásaink számára az érzelmi biztonságot jelentik. Tudatos nevelőmunkánkban a pozitív ráhatás és a dicséret módszerét alkalmazzuk leginkább, sohasem szégyenítjük meg a gyermekeket. A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi hiányossággal küzdő gyermekeket egyéni fejlesztéssel igyekszünk segíteni, ill. a szülőkkel fokozottabb együttműködésre van szükség. (Pl. fejlesztő foglalkozásokra vinni, orvosi segítséget kérni). A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos gyermek segítése a gyermekvédelmi felelősökkel karöltve lehetséges. Az óvodapedagógus személye minta a nevelésben, akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre, ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetítünk, s azokat milyen tudatosan képviseljük.

Feladatunk:

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

A fejlődés várható eredménye:

Gyermek családi körülményeinek megismerése, a családdal kialakított személyes kapcsolat és az óvoda családias, derűs légköre mind hozzájárul az óvodába kerülő gyermek biztonságérzetének megteremtéséhez. Magát testileg, lelkileg biztonságban érző gyermek nyitott a társak, a közös élmények, a közös tevékenységek iránt. Elfogadja, keresi mások (felnőttek és gyermekek) társaságát, együtt tud működni, kommunikálni velük. Az óvodáskor

végére a gyermek megtapasztalja, átéli a keresztény megbocsátó és elfogadó életmintát. Szociális érzékenység kialakítása, empátiára való képesség befolyásolása, tudatos szoktatással, neveléssel. Társas együttélés szabályainak, és a gyermeki szabadság biztosításával a szociálisan elfogadható önérvényesítés az adott életkorban elvárható normának szokás szintű elsajátításának támogatása. Önismeret és a pozitív énkép alakítása, fejlesztése, a gyermekek természetes megnyilvánulásaira, szükségleteire és teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. Egészséges attitűd, értékekhez, normákhoz való alkalmazkodóképesség kialakítása.

4.7 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermeket, az előzőekben leírtak szerint, a tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől, az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltés kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Az óvoda szerepe az anyanyelvi nevelésben:

Kiemelt, hiszen a 3-6 éves korban fejlődik legintenzívebben a gyerek beszéde, ezért fontos számunkra, hogy az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység szerves része legyen. Az

anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának, ezért az anyanyelvi nevelés nem kezelhető elszigetelten. Az anyanyelvi fejlesztés keretében, az egyes gyermekek fejlődéséhez támaszt nyújtunk valamennyi óvodai tevékenység keretein belül, meglévő ismereteire építve, az óvodáskor jellemzőinek, a gyermekek egyéni fejlődési ütemének és sajátosságainak figyelembe vételével. Az anyanyelvi nevelés-fejlesztés magában foglalja az anyanyelvi és irodalmi nevelést egyaránt.

Intézményünk kétnyelvű, ezért számunka fontos, hogy mindkét nyelvet azonos szinten használjuk. Célunk, hogy elősegítsük, fokozzuk a gyermekek beszéd aktivitását a változatos kommunikációs helyzetek segítségével.

Anyanyelvi kultúrát megalapozni, fejleszteni csak olyan óvodai légkörben lehet, ahol érzékelhető annak szabadsága, a szeretet kimutatása és lehetőség van a szép gondolatok kifejezésére.

A környezet (óvodai-családi) hat a gyermek gondolkodására, érzelmére, értelmére, fokozza az ismeretek befogadását, megértését, visszajelzését.

Az anyanyelvi fejlesztés célja:

- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése,
- Az adott életkorra jellemző nyelvi fejlettség kialakítása, (beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenységformákkal)
- A spontán beszédhelyzetekkel beszédaktivitás fokozása, nyelvi és kommunikációs képességek kibontakoztatása
- Az irodalmi érdeklődés felkeltése.

Az anyanyelvi fejlesztés feladata:

- Mindkét nyelv esetében a kommunikációs képesség, kontaktusteremtés, beszélő magatartás és az önkifejezés eszközeinek fejlesztése.
- A gyermekek beszédkedvének kialakítása, fenntartása.
- Beszédhelyzetek teremtése.
- A könyv, az irodalmi nyelv iránti érdeklődés támogatása
- A magyar monda- és mesevilág lefordítása cigány nyelvre

- A versek, mondókák, mesék stb. két nyelven való elmondása, megtanítása a gyermeknek, így biztosítva a kétnyelvűséget. Ezáltal jobban elsajátíthatják a magyar nyelvet.
- Az anyanyelv megismertetése, gyakorlása, alkalmazása,
- Irodalmi élmények nyújtása,
- Gondolatok, érzelmek szóbeli kifejezőképességének fejlesztése,
- A kommunikációs készség, az önkifejezés eszközeinek fejlesztése,
- Beszédkedv fokozása, beszédgátlás oldása, nyelvi igényesség kialakítása,
- Szókincsfejlesztés, helyes kiejtés, beszédritmus alakítása,
- Beszéderthetőség folyamatos javítása,
- beszédviselkedés (fegyelem, figyelem) alakítása.

A beszédet nem örököljük, hanem környezetünkől tanuljuk. Éppen ezért szükséges az óvodában dolgozó felnőttek részéről a helyes mintaadás, beszélő környezet biztosítása, mert ezzel biztosítható a kommunikációs kedv ösztönzése. Nemcsak a helyes kiejtésre, mondatfűzésre ügyelünk, hanem a tempóra, hangszínre, hangerőre, hanglejtésre, metakommunikációra. Beszédünk szemléletes, egyszerű, de változatos kifejezéseket használó, a gyermek szá-mára érthető, tagolt, érzelmeket kifejező, gazdag szókincsű. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermeki kérdéseket inspiráljuk, feltett kérdéseket megválaszoljuk. Kérdéseinkkel is fejlesztjük a gyerekek gondolkodását, ösztönözzük őket beszédre. Változatos élményekkel (mese, vers, bábjáték, séta, a gyerekek együttműködését igénylő játékok,) és az óvónő beszédpéldájával fejleszthető a kifejező hanghordozás, a változatos szókincs, az érzelmeket megjelenítő viselkedés.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

Tudatos játékválasztás az életkori sajátosságok figyelembevételével. Hangdifferenciálás szó elején, szó végén, és szóközben felismerjen hangokat. Eszközök előkészítése, kívülről tudja az óvónő a mondókákat, fokozatosság, kötetlenség, motiválás, érdeklődés felkeltése, Folyamatos buzdítás, dicséret a játékokban. Játékosság, többször ismételhetőség. Játékosan gyakorolhatóak a beszéd automatizmusok. Az óvodapedagógus feladata, hogy az óvodai élet minden területén felismerje, megteremtse, felhasználja a beszédhelyzeteket (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt) az anyanyelvi fejlesztésre (beszédeszlelés -hallás, megértés;

beszédprodukciónak -maga a beszéd), irodalmi alkotások megismertetésére. Anyanyelvi nevelésünk feltétele az óvodai nyugodt, derűs légkör, ingergazdag környezet, mely módot ad a szóbeli megnyilatkozásra. A gyerekek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében fontos, hogy az óvónő ismerje fel a beszédhibákat: a hiányzó vagy a rosszul képzett hangokat, a beszéd folyamatosságának hibáit, a hangszín rendellenességeit, az anyanyelv sajátosságaitól eltérő ritmust, hangsúlyozást. Az anyanyelvi nevelés feladatait minden tevékenységi forma keretében megvalósítjuk. Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció különböző formáinak alakítása nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az óvodai anyanyelvi-kommunikációs nevelés fő területei:

- Beszéd alaki fejlesztése, beszédszervek folyamatos edzése (légzéstechnikát segítő játékok, ajak-és nyelvtorna)
- Beszéd tartalmi fejlesztése
- Beszédszlelés fejlesztése (hangok és zörejek megfigyelése, megkülönböztetése)
- Beszédfértés fejlesztése (szókincsbővítés, szókincsfejlesztés)

Nonverbális kommunikáció fejlesztése

- Kommunikáció fejlesztése (köszönés, bemutatkozás, megszólítás, szándéknyilvánítás, elbeszélés élmény, ill. kép alapján, mesebefejezés, személyi adatok)
- Illem (az óvodás gyermek érintkezési kultúrája, megjelenése, beszédfigyelme)

A fejlődés várható eredménye:

Óvodásaink aktívan használják a tapasztalatokat, beszélgetések során bővült szókincsüket, törekednek egymás türelmes és figyelmes végig hallgatására, képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangerővel és hangsúlyozással beszélnek.

Az értelmi nevelés óvodánkban

Az értelmi nevelésszintere elsősorban a játék, a játékos tanulás. Ezen belül a pedagógusok a fejlesztő munkájukat tudatos tervszerűséggel végzik, irányítják. Az értelmi nevelés célja: A gyermekek szerezzenek jártasságot, készségeket és képességeket arra, hogy az élet minden területén tudjanak megoldani

problémahelyzeteket, logikusan, kreatívan gondolkodjanak és az ismert dolgokból újat alkossanak.

Az értelmi nevelés feladata:

- Észlelés és finommozgásos funkciók magas szintű működésének elősegítése, melyhez szervesen integrálódik a nyelvi szimbolikus megismerési szint.
- A gyermek spontán és tervezett keretek között szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- Utánzásra épülő tanulással, a különféle tevékenységekbe történő pszichikus funkciók intenzív fejlesztése.
- Értelmi képességek, a gondolkodás, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, kreativitás fejlesztése.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

A gyermekek fejlesztése érdekében szükséges az egyéni fejlesztés. A gyermekek önmagukhoz, adottságaikhoz, képességeikhez mértén fejlődnek. Fontos a fejlődés folyamatos nyomon követése, az érzelmi ráhangolódás a tevékenységekre, pozitív erkölcsi, akarati tulajdonságok fejlesztése.

A fejlődés várható eredménye

- Óvodásaink nevelőmunkánk hatására sokoldalú, érdeklődő, az iskolai oktatás alapfeltételeinek megfelelni tudó gyermekekké válnak,
- Mindezt játékosan, a tevékenységek gazdag tárházának felkínálásával érjük el,
- Óvodánk tárgyi felszereltsége és óvónőink érdeklődési köre, fogékonysága segíti gyermekeink értelmi fejlődését

V. A katolikus óvodai élet megszervezésének elvei

5.1 Az óvoda személyi feltételei

Pedagógusképünk:

Olyan ember, aki a keresztény hitét hitelesen éli, jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszeretet. *Az óvodai nevelés kulcsszereplője az óvodapedagógus, kinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.*

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulni az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiesség szerinti bánásmód, nevelés-és műveltség tartalom biztosítása

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak, feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra, és hitében erősödésre törekvő. Jellemző rájuk az önképzés, a továbbképzés, ismerik a pedagógiai dokumentumokat, a különbözőséget, a másságot elfogadják, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítik. Istentől kapott talentumaikkal és szerzett ismereteikkel megajándékozzák az óvoda közösségét. Feladat számunkra a pályakezdő óvodapedagógusok befogadása és fejlődésének biztosítása. Fontos, hogy érezzék, ők is csapat részesei és fogadják elszívesen a pályán régebben

levő kollégák tanácsait. A nevelőtestület közös feladata, hogy a gyakornok pedagógusokat sikeresen segítsük felkészülni a minősítő vizsgára.

Az óvodánk felnőtt közössége példamutató viselkedése, gyermekközpontú szemlélete, gondolkodás módja feltétele hatékony nevelő munkánknak. Óvodánk légköre barátságos, családias. Óvodánk katolikus szellemisége egységes nevelői attitűdöt és szemléletrendszert kíván. Valamennyi gyermek és szülő iránt barátságos, nyílt, őszinte és érdeklődő magatartást tanúsítunk.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje mintát jelent a gyermekek számára. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködését igényli. Intézményünkben a cigány nemzetiséghez tartozó és gyermekek érkeznek a dolgozók lehetőséget teremtenek befogadásukra, kultúrájuk megismerésére. Óvodáinkban ez természetes, hiszen dolgozóink között cigány nemzetiségűek is megtalálhatók. A katolikus intézmények céljainak megvalósulása elsősorban a benne munkálkodók személyiségétől függ, az ő emberségükön múlik, hogy a nevelés –a hit bölcsője legyen. Nevelési munkánk olyan gondolkodó, kreatív munkatársakat kíván, akik jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkeznek, munkájukat áthatja a felelősség-és kötelességérzet, a következetesség, kitartás, igazságosság, lelkesedés és a katolikus hit. Hisz abban, hogy a gyerekekkel való foglalkozás során a katolikus hit alapjainak és kultúrájának átadása a leghálásabb feladat, amely saját tökéletesítését is előre mozdítja.

Alapfeladatuk az óvónőkkel segítően együttműködni és a gyermekek számára a cigány család belső atmoszféráját, érzelm gazdag otthonosságát jelenvalóvá teremteni.

Alapvető elvárás óvodánkban, hogy a munkaközösség magatartása biztosíték legyen a nyugodt, derűs, nyitott és elfogadó légkör megteremtésére.

5.2 Az óvoda tárgyi feltételei

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda helyiségei, az udvar oly módon vannak berendezve, felszerelve, hogy az a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja. Megfelel változó testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Elegendő helyet és lehetőséget biztosítunk a mozgás-és játékigényük kielégítésére, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

A gyermekek óvodai életének színterei legyenek otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.

A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzá férhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyezzük el. Az óvoda dolgozóinak munkakörnyezete jó. Rendelkezünk megfelelő számú öltözőhelyiséggel, zuhanyzóval, mosdóval, irodával. A szülőket a csoportszobákban, irodában, tudjuk fogadni, megfelelő körülményeket biztosítunk számukra.

- A *csoportszobák* kialakítása az óvónők személyiségét, a neveléssel kapcsolatos tudatosságát fejezi ki. A berendezési tárgyak, eszközök többnyire természetes anyagokból készülnek. A színek, a formák harmóniája az esztétikai igény belsővé válását segítik. A berendezések alakíthatósága a gyermek kreativitását fejleszti. A játékeszközök a gyermekek fejlődéséhez, tevékenységéhez igazodnak. Óvodánk könyvtárát folyamatosan fejlesztjük -anyagi lehetőségeinkhez mérten -a megjelenő szakkönyvekkel, vagy hitünket erősítő kiadványokkal. Technikai felszereltségünk jó. Az óvoda rendelkezik számítógéppel, lappal, projektorral, fénymásoló géppel, pendrive-os magnókkal, TV-vel. A tárgyi feltételek fejlesztéséhez figyelembe vesszük az eszközfejlesztés adta lehetőségeket, és figyelemmel kísérjük a pályázati kiírásokat.

5.3 Katolikus óvodai élet megszervezése

A teremtett világ felfedezése során szerzett ismeretek, a különböző emberi kultúrák által létrehozott anyagi és szellemi alkotások, amikre a jelen társadalma épül. Ezek ismerete nélkülözhetetlen a jelen megértése és a jövőre vonatkozó tervek kialakítása szem-pontjából.

A személyiség kibontakozása, olyan hosszú folyamat, amelyet kísérni kell. Az intézmény világos, áttekinthető, kiszámítható kereteket biztosít ehhez a folyamathoz. Az egyéni fejlődés-fejlesztés kísérése személyes törődést és odafigyelést követel, amit a legteljesebb módon meg akarunk adni növendékeinknek.

Óvodánkban a nevelés a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján valósul meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szerveződik az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésében. A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35

perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez és tekintettel vagyunk a helyi szokásokra, igényekre. A rendszerességgel és az ismétlődésekkel az érzelmi biztonságot kívánjuk megteremteni a gyermekek számára. Napirendünkkel a folyamatosságra és a rugalmasságra törekszünk, melyek megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint *a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.*

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, *amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.* Fontos a tevékenységek közötti harmónikus arányok kialakítása, *a játék kitüntetett szerepe.*

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését *együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.*

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastruktuális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Lehetőségeink:

Óvodánk a Nevelési – Pedagógiai Programban megjelölt tevékenységek és a hitre nevelés mellett az érdeklődő, tehetséges gyermekek számára tehetséggondozást végez (gyerek zumba, szókincsfejlesztés, cigány tánc, KETT Pedagógia, ovi torna, mozgáskotta) amelyekre a gyermekeknek ingyenesen biztosítjuk a lehetőségeket.

Külön hangsúlyt fektetünk a komplex iskolai előkészítésre, valamint az óvoda – iskola átmenet zökkenőmentesebbé tételére. A gyermekek beszédfejlődését fejlesztőpedagógusunk által a cigány gyerekekre kidolgozott kétnyelvű szókincsfejlesztéssel, szükség esetén logopédus szakember segítségével valósítjuk meg.

A szabadtéri tevékenységek az óvoda udvarán, kertjében, valamint a tanulmányi séták alkalmával valósul meg.

Az óvoda heti és napi rendje

A hetirend szervezése a tevékenységek változatos biztosításával, az óvodapedagógusok módszertani szabadságával lehetőségeivel valósul meg.

Az óvoda ajánlott hetirendje - szeptember 1-től - május 31-ig

	Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése	Szervezett tevékenységek
A hitre nevelés és a cigány (beás) nemzetiségi nyelvi nevelés komplex módon áthatja a tevékenységeket		
Hétfő	Játék szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység -verselés, mesélés	Mindennapos mozgás -szervezett mozgásos tevékenység Csendes percek - az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben
Kedd	Játék – szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység -anyanyelvi nevelés -matematikai tartalmú tapasztalatok	Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés Csendes percek -az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben
Szerda	Játék - szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység Külső világ tevékeny megismerése Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés Csendes percek -az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben
Csütörtök	Játék - szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Irányított, mindennapos mozgásfejlesztés Csendes percek -az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben
Péntek	Játék - szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Csendes percek -az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben

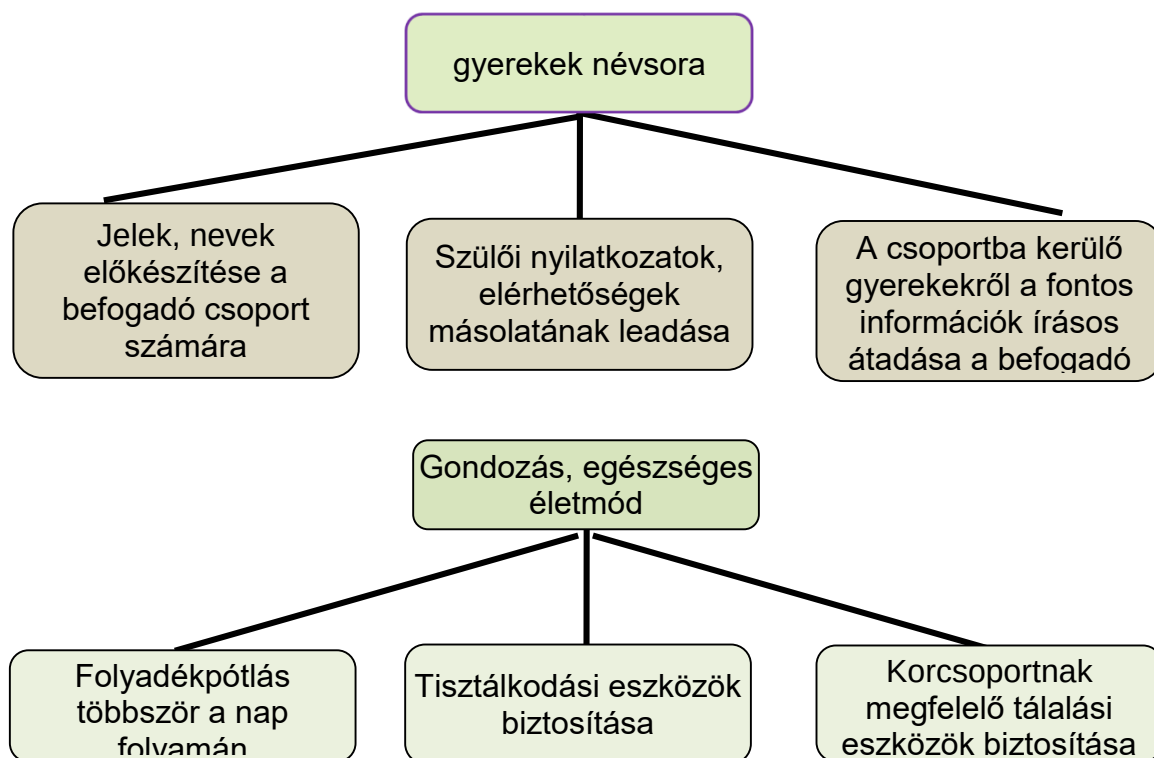
Az óvoda ajánlott hetirendje június 1-től - augusztus 31-ig

	Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése és szervezése		
A hitre nevelés és a cigány (beás) nemzetiségi nyelvi nevelés komplex módon áthatja a tevékenységeket			
A hét minden napján Mozgás	Játék	Nincs meghatározott napja	
	Verselés, mesélés	A gyermekek spontán érdeklődése alapján	
	Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	Gyermekek vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére	
	Az 5. életévüket betöltött gyerekek iskolaelőkészítő foglalkozása, napi 45 percben		
	A külső világ tevékeny megismerése		
	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Munka jellegű tevékenység Irányított mindennapos mozgásfejlesztés		

Csoportjaink napirendje

Időkeret	Tevékenységek
7.00 – 11.30	- A gyermekek fogadása - Gondozási feladatok, tisztálkodás, étkezés, öltözködés - Szabad játék, <i>valamint a játékkal</i> párhuzamosan végezhető tervezett differenciált tevékenységek a csoportszobában és a szabadban. - a gyermekek együttműködő képességének, feladattudatának erősítése érdekében csoportos tevékenységek – 5 perc - 35 perces – szervezése - közösségi játékelmény biztosítása - Csendes percek - <i>Mindennapos frissítő mozgás vagy kötött mozgás a szabadban, teremben, tornaszobába - Spontán aktív szabadjátékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység</i> - Séta, szabad mozgás, szabad játék, közösségi játékelmény biztosítása - Ismerkedés a teremtet világgal, játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek fejlesztése - <i>Iskolaelőkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység az 5. életévüket betöltött gyermekeknek</i> - nagycsoportosoknak - Tevékenységbe ágyazott a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése tevékenységekben megvalósuló tanulás - vers, mese - ének, zene, énekes játék - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás - Részképességek fejlesztése egyéni formában - Olyan játék tevékenység, melyet a gyermek igényel
12.00-13.00	- Gondozási feladatok: tisztálkodás, - étkezés, asztali áldás - Csendespihenő - Tehetséggondozás
13.00-15.00	- Pihenés, mesével, zenével, közös imával - Gondozási feladatok: tisztálkodás, - étkezés, uzsonna, asztali áldás
15.00-16.00	- Szabad játék, párhuzamosan végezhető tevékenység évszaktól függően szabadban, teremben a szülők érkezéséig

Nyári étellel kapcsolatos feladatok:

Folyadékpótlás az udvaron de. és du. folyamatosan kell, hogy legyen, de napi kétszeri kötelező folyadékpótlást a délelőtti folyamán be kell iktatni!

Napozáshoz, árnyékban való játékhoz, „piknikezéshez” szükséges a takarók, plédek, szőnyegek használata.

A feltételek biztosítását az óvónőnek kell garantálnia, ezért a dajka tájékoztatása az ő feladata!

A gyerekeket felügyelet nélkül nem lehet hagyni!

A felnőttek nyári öltözéke a jó ízlés határán belül kell, hogy maradjon!

Nevelési feladatok:

Játékok hiánytalan és megfelelő mennyiségben való biztosítása

- Vizezések
- Sarazások
- Homokvár építés Stb.

Tapasztalatszerző tevékenységek megteremtése

- Gödör feltöltése vízzel
- Sárgödörben sarazás
- Mezítláb tapicskolás Stb.

Árnyékos helyen tartózkodás 11 óra után

- Festés
- Gyurmázás

- Mesélés
- Zenélgetés
- Barkácsolás ...stb.

A délelőtti folyamán alkalmas időben „pihenés” beiktatásaként árnyékban, együtt az egész csoport mesét hallgat.

Projektek tervezésével gondoskodunk a képességfejlesztésről, a szerzett ismeretek gyakorlásáról, fejlesztéséről.

Különös figyelmet kell fordítani a balesetek megelőzésére!

Nyári napirend / Időszak: Június-Július-Augusztus

Időpont	Jó idő esetén	Rossz idő esetén
7.00	Játék az ügyeletes csoportban	
7.30	Játék, mozgásos tevékenység az udvaron	Játék tevékenység csoportszobában
8.30	Közös szervezésű reggeli a csoportszobában	
9.00-12.00	Játék, mozgás, levegőzés az udvaron Szervezett változatos tevékenység: - mindennapos mozgási lehetőségek biztosítása - barkácsolás, vizuális tevékenység, bábozás, mesélés, zenélés, stb. - pancsolás, sarazás, tisztálkodás - 11 óra után árnyékos helyen való tartózkodás - Folyadékpótlás biztosítása egész nap	Változatos tevékenységek biztosítása
12.00 – 13.00	Előkészületek az ebédhez, testápolási teendők Ebéd	
13.00 – 15.00	Pihenés Előkészületei: teremrendezés, tisztálkodás, mese, altató dal, zene A nagyok mehetnek korábban játszani az udvarra egy óvónővel	
15.00 - 16.00	Játék az udvaron/ügyeletes csoportban	

Pedagógiai munka tervezése a nyári időszakban Időszak: Június-Július-Augusztus (értékelés az adott ciklus végén)	Kapcsolódó szervezési feladatok
A nyár a pihenés, kikapcsolódás, feltöltődés időszaka. Az óvodánkra, ránk hárul a felelősség, hogy ezt az időszakot olyan tartalommal töltsük meg, amely kissé eltér a megszokottól, változatosabb és gazdagabb, mert több színt, élményt, felfedezni valót rejt. Szinte az egész napot a szabadban, az udvaron töltjük, használjuk hát ki az udvarunk adta lehetőségeket. Mivel az összevonások alatt a gyermekek különböző csoportokból kerülnek egy csoportba, ezért legyen célunk, a gyerekek együttműködési és érintkezési képességeinek alakítása, az együttműködés szabályainak fejlesztése, személyiségfejlődésük segítése. A nyári időszakban a főbb napirendi pontok betartásával lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyerekek jól szervezetten, de szabadabban élvezhessék a nyár örömeit. Fontos, hogy nyáron is különféle tevékenységeket ajánljunk a gyermekek számára, hogy ők mindig érdeklődésüknek, és kedvüknek megfelelően választhassanak.	<u>Résztvevő gyerekek névsora</u> - Jelek, nevek előkészítése a befogadó csoport számára - Szülői nyilatkozatok, elérhetőségek másolatának leadása - A csoportba kerülő gyerekekről a fontos információk írásos átadása a befogadó csoportnak <u>Gondozás, egészséges életmód</u> - Folyadékpótlás többször a nap folyamán - Tisztálkodási eszközök biztosítása - Korcsoportnak megfelelő tálalási eszközök biztosítása Folyadékpótlás az udvaron de. és du. folyamatosan kell, hogy legyen, de napi kétszeri kötelező folyadékpótlást a délelőtti folyamán be kell iktatni!
<u>Nevelési feladatok:</u> Játékok hiánytalan és megfelelő mennyiségben való biztosítása ➤ Vizezések ➤ Sarazások ➤ Homokvár építés Stb. Tapasztalatszerző tevékenységek megteremtése ➤ Gödör feltöltése vízzel ➤ Sárgödörben sarazás ➤ Mezítláb tapicskolás Stb. Árnyékos helyen tartózkodás 11 óra után ➤ Festés ➤ Gyurmázás ➤ Mesélés ➤ Zenélgetés ➤ Barkácsolás ...stb. A délelőtti folyamán alkalmas időben „pihenés” beiktatásaként árnyékban, együtt az egész csoport mesét hallgat. Különös figyelmet kell fordítani a balesetek megelőzésére!	Napozáshoz, árnyékban való játékhoz, „piknikezéshez” után szükséges a takarók, plédek, szőnyegek használata. A feltételek biztosítását az óvónőnek kell garantálnia, ezért a dajka tájékoztatása az ő feladata! A gyerekeket felügyelet nélkül nem lehet hagyni! A felnőttek nyári öltözeke a jó ízlés határán belül kell, hogy maradjon!

Nyári nevelési terv

Feladatok:

- A tárgyi feltételek biztosítása: Asztalok, székek, ágyak, étkezéshez szükséges tárgyak, tisztálkodó szerek, vécépapír, szalvéta
- Személyi feltételek biztosítása a gyereklétszám figyelembevételével (rugalmas szabadság beosztás)

Gondozás és egészséges életmód:

Tisztálkodás

- A nyári melegben vécéhasználat után és étkezések előtt fokozottabb odafigyelés a kéz és arcmosásra
- Kánikulában a test hűtésének biztosítása kiemelt feladat,
- Közvetlen segítségnyújtás kis és középső csoportosoknak

Étkezés

- Időjárástól függően az udvaron zajlik
- A kultúrált étkezés szabályaira nyáron is odafigyelünk
- A reggeli, uzsonna és az ebéd egyszerre történik
- Folyadékpótlás céljából, víz és pohár mindig biztosítva van az udvaron is

Öltözködés

- Mindig az időjárási viszonyoknak megfelelően legyenek felöltöztetve a gyerekek, illetve legyen tartalékruha a táskájukban. Erre külön fel kell hívni a szülők figyelmét
- Öltözködésnél igény szerint korcsoportra és egyénre való tekintettel segítségnyújtás

Játék

- A megszokott játékok biztosítása mellett tevékenységeket új ötletekkel bővítjük
- A nyári kötetlen tevékenységet minden óvónő építse be a napirendbe. Anyag mellékelve a tervben

Szabályok

- A gyermekekkel mindig meg kell beszélni a játéktevékenység pontos helyét. A gyermek csak azon az udvarrészen tartózkodhat, amely a csoportja számára ki lett jelölve
- A folyamatos folyadékpótlás mellett a délelőtti folyamán a gyermekeket további 1 alkalommal kötelező megitatni
- 11 óra után csak árnyékos helyen tartózkodhatnak a gyerekek
- Év közben elvárt közösségi élet szabályainak betartása
- A játékok helyét minden gyerek ismerje és tudja
- Játékszabályok tudatosítása

Önkiszolgáló tevékenységek, Munka:

- Az étkezés és öltözés kapcsán segítségnyújtás fejlettségi szinttől függően, nagycsoportostól, vagy felnőttől
- A játékok elrakásánál minden gyereket életkorának megfelelően bevonunk
- A gyerekek a környezet rendjét őrizték meg, ill. állítsák helyre pl. söprés.

- Virágok, növények öntözése, ápolása önként felnőtt irányításával.

Anyanyelvi nevelés:

- Versek, mesék elmondása nyári terv alapján

Testi nevelés:

- Minden délelőtt mindennapos testnevelés
- Zenére mozgás hetente egyszer az udvaron
- Játékos versenyek szervezése önkéntes alapon

Vendég gyerekek:

- Más óvodából érkező gyerekek elhelyezése beilleszkedésének megkönnyítése a működő csoportokba
- Adatok telefonszámok rögzítése, a gyermekekre vonatkozó tudnivalók feljegyzése: (allergia, betegség, különleges szokás)

Baleset és biztonságvédelmi intézkedések:

A gyerekek figyelmét hívjuk fel a következőkre:

- Játékok rendeltetésszerű használata
- Darázshoz nyúlni tilos
- Az udvari játékok, mászóakák hinták, forgó szabályos használata (pókhintán, forgón egyszerre max. 4 gyermek tartózkodhat)
- Bokorba, kerítés mellé, kapuhoz menni tilos
- Fára felmászni tilos

A szülők figyelmét felhívjuk a következőkre:

- Napvédelem biztosítása /sapka, naptej/
- „5 perces szabály” bevezetése
- A reggeli átadáskor és délutáni hazavitelkor a szülő a csoportos óvónőnek jelezze hogy a gyermeke megérkezett, illetve hazavitte

Baleset esetén eljárási rend:

- A vezető óvónő vagy intézkedésre jogosult személy értesítése
- Kisebb balesetnél elsősegélynyújtás után szülő értesítése
- Súlyos esetben szakorvosi ellátás / mentők értesítése után szülő tájékoztatása

5.4 A fejlődés nyomon követése

A gyermek és körülményeinek megismerése már a felvételt követő családlátogatással kezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, anamnézis felvételével. A gyermek fejlődését Fejlődési Naplóban rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Megfigyeléseinket folyamatosan rögzítjük. Amennyiben a gyermek valamely szakszolgálat által készített szakvéleménnyel is rendelkezik, úgy azt a dokumentumot külön tároljuk.

A gyermek fejlődésének megfigyelt szempontjai, melyet táblázatban részletesen kidolgozva rögzítünk.

Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése, mert nevelni és fejleszteni csak akkor tud az ember, ha megérti azt, akit alakítani, formálni kell. Az óvónőnek azt a szintet kell megtalálnia, amit a gyerek már tud, illetve, amit segítséggel meg tud oldani. Ez a játékon keresztül minden tevékenységben jól látható. Az óvodapedagógusok folyamatosan együttműködnek a fejlesztő szakemberekkel –logopédussal –fejlesztő pedagógussal – szakszolgálatok munkatársaival a gyermek eredményes fejlődésének érdekében. A gyermek fejlődéséről vezetett feljegyzéseinkben el kell érni, hogy minden óvodapedagógus tudja, melyik gyereket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön, az egyes gyerekek tervezett feladat a gyermek ismeretébentudatos, pontos, képességfejlesztő legyen, az óvodapedagógusok felelősséget érezzenek, felelősséget vállaljanak minden gyermek, minden területen történő fejlődéséért. Fogadóórán vagy egyéni megbeszélésen a szülőket tájékoztatjuk gyermekük fejlődéséről, esetleges hiányosságáról. Tanácsokkal, javaslatokkal törekedünk a családokkal való együttműködésre, segítségnyújtásra.

5.5 Az óvoda kapcsolatai

Óvoda - család

Nevelőmunkánkat a családi nevelésre építjük. Nem helyettesíthetjük, csak kiegészíthetjük azt. A kapcsolat kialakításában a kezdeményező szerepet mi vállaljuk, hiszen tudjuk, hogy a szülők számítanak gyermekismeretünkre.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával- a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységeivel is- kifejezik az örömteli érzelmi állapotot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesíti a családközpontú, intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.

Tudjuk a harmonikus együttműködés a gyerekek kiegyensúlyozott fejlődésének feltétele.

Alapelveink

- Elismerjük és tiszteletben tartjuk a családi nevelés elsődlegességét. Egyenrangú nevelőtársi viszony kialakítására törekszünk.
- A családok életvitelét és nevelési módszereit előítéletektől mentesen fogadjuk.
- Minden családdal igyekszünk megtalálni az együttműködéshez szükséges megértő, egyéni hangvételt.
- Azt valljuk, hogy a nevelési problémák okainak feltárása csak az első lépés, az igazi feladat a szülők és a gyerekek számára egyaránt megnyugtató megoldás megtalálása.
- A gyerekekről adott tájékoztatásunk tapintatos, ugyanakkor reális legyen.

Cél

- A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával erősítjük a jó partneri viszonyt, elismerjük a befogadó nevelésben a család elsődlegességét, kapcsolatunkat áthatja a kölcsönös tisztelet, felelősség, bizalom és az elfogadó, toleráns magatartás.

Együttműködésünk formái

Családlátogatás

- A mindenkori szülői igényeknek megfelelően, az óvodába lépést megelőzően történik azzal a céllal, hogy a gyermekekkel otthoni környezetben ismerkedjünk meg és tapasztalatokat szerezzünk a családi háttérrel.

Szülői értekezletek, megbeszélések

- A gyerekek fejlődését elősegítő év eleji szülői értekezlet a tervekről és a házirendről, szervezési feladatokról ad tájékoztatást. A gyerekek fejlődésének, képességeinek alakulásáról folyamatos tájékoztatást adunk.

Fogadóóra

- Előre egyeztetett időpontban, akár a szülő, akár az óvodapedagógus kezdeményezésére, attól függően, hogy hol jelentkezik vagy hol erőteljesebb a probléma a gyermek fejlődésével kapcsolatban.

Ünnepre hangolódás

- A mindenkori szülői igényeknek megfelelően. Az ünnepi előkészületeknek az a formája, amikor a gyerekek, szülők, óvodai dolgozók közösen készülődnek az ünnepre.

Közös rendezvények

- Olyan események, ahol a szülők, gyerekek, óvodapedagógusok, dajkák együttléte jó alkalmat kínál pedagógiai tartalmú beszélgetésekre (csoportok által alkalmanként szervezett kirándulások, ünnepségek).

A szülői vélemények kérdőíves felmérése

- Konkrét vagy általános kérdések programunk otthon tapasztalt hatásairól, ötletek, javaslatok igénylése.

Szülői Munkaközösség

- A szülői vélemények közvetítésének fóruma.

Feladataink

- A családban és az óvodában folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése, a különbözőség elfogadásának közvetítése.
- A családok sajátosságainak, szokásainak figyelembevételével a segítség családokhoz illesztett megoldásainak keresése, az intervenciós gyakorlat érvényesítése.
- Pedagógiai elveinkkel megegyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása.
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány csökkentése érdekében a szülőkhöz való közelítés oly módon, hogy abból egyértelműen a segítőkészség és az együttműködés szándéka tükröződjön.
- A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, szokás- normarendszer elfogadtatása.
- A gyermekek fejlődéséről nyújtott folyamatos és hiteles tájékoztatás modell értékű nyílt kommunikáció során, a gyermekek iskolai beilleszkedésének közvetett segítése.
- A családok kultúrájának megismerése, közvetítése.

Az együttműködés alapelvei

- A nevelésben a család elsődlegességének elismerése, tisztelet a szülő iránt.
- A család szokás- és normarendszerének megismerése, elfogadása.
- A gyermek fejlődéséről folyamatos, hiteles tájékoztatás.
- Pedagógiai elvünkkel egyező szülői kérések, javaslatok figyelembevétele, megvalósítása, eredményességének figyelemmel követése.
- A családi nevelés hiányosságaiból eredő hátrány kötelességszerű csökkentése.

- A gyermek fejlettségének és a fejlődés egész családot érintő rizikó faktorainak mérlegelése.

Óvoda - iskola

Az együttműködés kölcsönösen előnyös, hiszen az iskola jövőbeli első osztályosai óvodánkból érkeznek, nekünk pedig módunk van bepillantást adni az iskolai életbe a „ballagó nagycsoportosok” számára (látogatás év közben többször az iskolába, valamint a leendő első tanító néni heti rendszerességgel látogat el intézményünkbe). A leendő első osztályosok szüleinek az óvodában az iskolaigazgató tart szülői értekezletet. A faliújságon megjelentetjük az iskolai nyílt órákról szóló hirdetményt.

Óvoda – egyház

A szülők mindenkorai igényei szerint, az egyházak képviselőivel, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait és az Országos Alapprogram ide vonatkozó irányelveit.

Óvoda - védőnő

- A gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- Korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás
- A gyermekek egészségügyi szűrése
- Gyermekorvosi-szakorvosi vizsgálat kezdeményezése

Óvoda- fenntartó

- Kapcsolatunk egyrészt a közoktatási törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű.
- Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók.

Óvoda – Családsegítő és Gyermekjóléti Szakszolgálat

- A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat képviselőjével óvónőink rendszeresen tartják a kapcsolatot, a HH és a HHH gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése céljából. Szükség esetén esetmegbeszéléseken veszünk részt. A szakmai együttműködések során online csatornákat is használnak az óvodapedagógusok az intézményen kívül is.

VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

6.1 Játék

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a következő elveket, feladatokat fogalmazza meg: A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék -szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat -a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését, a játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt -a szülő, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. A játékhoz megfelelő helyre, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz, mint például a mozgásos játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia. Minden egészséges gyermek játszik. A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenységi formája, értelmes, önként, szabadon

választott konkrét gyakorlati tevékenysége, melynek során a személyisége és a környezethez való viszonya sajátos formában tükröződik vissza.

Játékban nyomon követhetjük, hogyan válnak a külső késztetések belső indítékává, miközben érzelme állapotait, vágyait, indulatait közvetíti.

- A játék a valóságot tükrözi, és örömforrás a gyermek számára.
- Fejleszti a gyermek mozgását, segíti új mozgásformák kialakulását.
- Játék során fejlődik kezűgyességük, ügyesebbek, önállóbbak lesznek.
- Hatással van értelmi képességük fejlődésére is (megfigyelés, emlékezés, gondolkodás, képzelet, figyelem).
- Játékban a konfliktusok megoldására is mód van, amely hozzájárul a problémamegoldó-gondolkodás fejlődéséhez.
- A játékot kísérő pozitív érzelmek(többnyire) kommunikáció vágyat ébresztenek.
- Játékban a viselkedési szabályok közelivé és elfogadhatóvá válnak.
- Fejlődnek a gyermekek közötti társas kapcsolatok.
- Örömmel és bátran válogassanak játékeszközök és tevékenységek között;
- Váljanak képessé játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére;
- Szívesen játszanak társaikkal, legyenek képesek a szerepek elosztására és a szabályok felállítására;
- Tartsák tiszteletben társaik magányos játékra való igényét

A játék feltételrendszere

A nyugodt, biztonságérzetet keltő légkör -melyben a gyermekek szabadon szervezik játékukat, önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, a toleráns óvónői minta példaértékű. A hely, mely a gyermekek szabad mozgását biztosítja, játékuk térbeli kibontakozását szolgálja. A játék színtere a csoportszoba, és az udvar. Az adott udvarrészben átélt játékelmények hatására a területet mindinkább a sajátjuknak érzik. A játékidő a napirend sajátosságából fakadóan részben folyamatos. A gyerekek a délelőtti elkezdődő játékot nemcsak délután, hanem akár több napon és héten keresztül is játszhatják, mindaddig folytatódhat, amíg a gyermeknek élményt, örömet ad. A játékeszközök-a játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék a sokoldalú fejlődést. Gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsen.

Az óvodapedagógus játékkal kapcsolatos feladatai:

Nyugodt légkört biztosítsunk az elmélyült játék feltételeinek megteremtésére

A napirenden belül elegendő időt és helyet biztosítsunk a játék számára

A játékhoz szükséges eszközöket folyamatosan biztosítsuk

Ötleteket, lehetőségeket, helyzeteket teremtsünk a sokszínű játék kialakulásához

Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználásával hozzájárulunk a játék fejlesztéséhez

- A gyermeki játék önállóságát tiszteletben tartjuk
- Szükség esetén bekapcsolódunk a játékba, együtt játszunk a gyermekekkel
- Értelmi képességet fejlesztünk (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését kielégítjük
- Lehetőséget adunk a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelően tevékenységet biztosítunk
- A gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, pontosságát, feladat tudatát fejlesztjük
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtunk segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerhetik

A játék személyiségfejlesztő hatása

A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik. A játéknak az értelmi képességekre gyakorolt hatása jól mutatkozik az érzékszervek működésének pontosabbá válásában. Fejlődik az észlelés, a megfigyelő képesség, a figyelem, emlékezet, képzelet és gondolkodás. Fejlődik szellemi aktivitása, beszédkésztsége, problémaérzékenysége, helyzetfelismerő képessége. Fejlődik a mozgáskésztsége is. Alakul a térérzékelése, fejlődik nagymozgása, és szenzomotoros ügyessége. A gyermek közel kerül az erkölcsi szokások felismeréséhez, elfogadásához. Formálódik erkölcsi ítéletalkotása, viselkedése, udvariassága. Kommunikációs kapcsolatteremtő készségük is fejlődik.

Az óvodapedagógus felelőssége, fejlesztő tevékenysége meghatározó jelentőségű.

Legfontosabb feladatok:

- A gyermekek jelzéseinek megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében;
- A gyermekek elképzeléseinek támogatása;
- A játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása; Erősíteni a szocializálódás folyamatát. Közös élmény, együttes játék alakítja a társakhoz való viszonyt. Megjelenik az együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárás, engesztelés érzése.
- A csoportélethez kötődő hagyományok ápolása; a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése;
- A személyes kontaktus naponkénti kialakítása, a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása;
- A társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása;
- Az egyezkedések, választások, döntések segítése;
- A játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása.

A játék tartalma

A gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása 3-6-7 éves korig.

- A gyermek társas élete a kevés számú csoportoktól a nagyobb létszámú csoportokig fejlődik.
- A gyermek játékának formai, tartalmi jellemzői
- A játéktevékenység időtartama, mélysége, szintje, tartalmi gazdagsága

Társas kapcsolatok minősége

- A kialakult társas kapcsolatok szintje
- Nyelvi szint
- Magatartásformák és szokások

1.A gyakorló játékok-érzékszervek játszó begyakorlása-különböző mozgások begyakorlása-játék különböző anyagokkal-tárgyak, eszközök rakosgatása-hang és beszéd játékos gyakorlása

2.A szimbolikusjátékok-utánozó játékok-tárgyakat, természeti jelenségeket utánozó játékok-szerepes játékok-tematikus játék-bábjáték-dramatizálás-fantáziajátékok

3.Konstruáló játékok-építőjáték-barkácsolás-konstruktív játékok

4.A szabályjátékok-mozgásos játékok-értelmező játékok-társas játékok-népi játékok-speciális fejlesztő játékok

A játék megszervezése

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit. A környező világról sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréshez. Az óvodapedagógus tudatossága természetesen sohasem irányulhat a gyermekre, hiszen kitalált és erőltetett úgynevezett „játékos módszerekkel” nem helyettesíthető a gyermeki tevékenység. A gyermeki tevékenységet –különösen a játékban – nem szabad szűken értelmeznünk. A játéktevékenység tág értelmezése lehetővé teszi, hogy nemcsak a tárgyi manuális, vagy mozgásos kapcsolat tevékenységeket ismerjük el, hanem a „szellemi alkotást” is tevékenységként fogjuk fel a játék során. A gyermek gondolatban megalkotja, kitalálja a játék szereplőit és bármilyen eszközzel vagy tárggyal helyettesíti azokat. Minden gyermeki tevékenység –beleértve a játékot is –felosztható spontán és az óvodapedagógus által irányított tevékenységre. Nagyon fontosnak tartjuk olyan hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyermekek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nincs szükség a pedagógus által kezdeményezett vagy irányított játéktevékenységre, hiszen köztudott, hogy 3 éves kor táján még kifejezetten igényli a gyermek a felnőttel való együtt játszást. Csupán a helyes arányok megtalálására kívánjuk a figyelmet felhívni. A nevelési folyamat szélességben és mélységben képes az óvoda a gyermeki öntevékenység rendszerét kiépíteni. A játékon belül meghatározott eredmény elérését célzó öntevékenység a legfőbb biztosíték arra nézve, hogy az öntevékenység az önfejlődés az önfejlesztés motívumait, képességeit és készségeit is létrehozza. Jót és jól játszani –ez a gyermek dolga az óvodában. Az óvodapedagógus feladata megfigyelni a gyermek játékát, felhasználni azt saját nevelési céljai elérése érdekében és szükség esetén indirekt módon befolyásolni. A játék kicsiben maga az élet; az, amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki, és a játék segítségével teljesezhet ki. A tevékenységközpontú programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermekeknek az

elmélyült játékra. A játéktevékenységhez szükséges feltételeket, ötleteket és eszközöket azonban az óvodapedagógusnak kell biztosítania.

Külön szót érdemel az élmények szerepe a gyermek játékában. Az élmény, legyen az a gyermek egyéni élménye, melyet a családból, a környezetből hoz az óvoda, vagy legyen az óvodai társakkal átélt élmény, rendkívüli jelentőséggel bír az életre való felkészítés folyamatában. A különböző szituációk megteremtése, az élménynyújtás, az óvónő tudatos, átgondolt munkáját feltételezi. Indirekt módon így lehet a gyermeki világot befolyásolni. Természetesen a gyermek spontán élményszerzése éppen olyan fontos, mint a pedagógus által irányított, megtervezett. A lényeg, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg. Általában a gyermek spontán szerzett élményei és tapasztalatai nem kapnak kellő figyelmet. A legjobb esetben meghallgatják a felnőttek ezeket az élményeket, de nem számolnak a továbbiakban vele. A tevékenységközpontú óvodai nevelés nemcsak feltételezi, hanem el is várja az óvodapedagógus ilyen irányú figyelmét, érzékeny reagáló készségét. A játék a legfontosabb személyiségfejlesztő eszköz az óvoda gyermek életében, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret, jártasság, készség megjelenik. Óvodánkban a nevelés alapvetően életszerű és érzelmi megközelítésű, egyéni tapasztalatszerzésen, élménygyűjtésen alapul. Szabad alkotásokkal, logikai konstrukciókkal, rengeteg mozgáslehetőséggel valósul meg, segítve önkifejezésük, tudásvágyuk, és személyiségük természetes fejlődését. Kedvező helyzeteket és kereteket teremtünk arra, hogy az érdeklődésüket felkeltsük és fenntartsuk eszközökkel, könyvekkel, kirándulásokkal, megfigyelésekkel, kísérletekkel, érzelmi motivációkkal. Helyt adunk tehát a gyermeki megismerésben a világ felfedezésére, kíváncsiságuk, közlésvágyuk kielégítésére a tervezett hagyományos anyagon túl is. Mindez kötetlenül történik. A kötetlenség egyéni vagy mikro csoportos tevékenységet jelent, amelyben a gyermekek öntevékenyen részt vesznek, az óvodapedagógus azonban tudatosan tervez. A tervezett témakörök feldolgozása nap, mint nap folyamatosan, játékosan, a játékidőben történik. Minden hónap más és más témakör körül forog: évszak, közlekedés, testünk, ünnepek. A foglalkozásokat a délelőtti folyamán szervezzük. Az óvodapedagógus az egy hétre tervezett keretanyagot a saját döntése alapján osztja be a hét napjaira, melyben minden terület komplexen szerepel. Az adott napon a témakörök feldolgozásával mindig más tartalom kap nagyobb hangsúlyt.

A fejlődés jellemzői az óvoda kor végére:

- Képes szerepvállalásra.
- Képes elfogadni játszótársai ötleteit, elgondolásait-Játéka elmélyült, kitartó.

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, kudarctűrő képessége erősödött-Játékeszközeire vigyáz, helyükre teszi

6.2 Verselés, mesélés

A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, *ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.*

1. A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához és anyanyelvi neveléséhez érzéki –érzelmi élményeket nyújtva.
2. A magyar-cigány gyermek költészet, irodalom, a népi dajkai hagyományok, gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázáshoz, verseléshez, meséléshez.
3. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság és cigányság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi nevelésének egyik legfőbb segítője. Milyen odaadás, mennyi mindenről megfélelmező áhítat ül ki a mesét hallgató gyermek arcára–ha az óvónő tiszta szívből mesél.

A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az előszavas mese különösen alkalmas az óvoda gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.

A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Az óvodáskor –a szavakkal való játéknak, a szavak muzsikájában való gyönyörködésnek a kora. Az irodalmi nevelés az anyanyelvi kultúra és a műveltség megalapozását szolgálja. Az irodalmi művek tartalma hozzájárul a gyerekek világképének kialakulásához, a nemzeti kultúra alapjainak lerakásához, az erkölcsi és esztétikai értékek közvetítéséhez. Gazdagítja, színesebbé

teszi a gyerekek lelkivilágát, életkörülményeit. A népi mondókák, versek, népi játékok megzenésített formában –erősítik az irodalom és a zene kapcsolatát, fokozzák a gyerekekre gyakorolt hatását. A mese alkalmas arra, hogy bemutassa a külvilág és az ember belső világa közötti kapcsolatot. Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazására nyílik lehetőség: az anyanyelvi játékokban, vers, mese reprodukálásában, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, képolvasás területén.

Az anyanyelvi nevelés célja

- Az irodalom megszerettetése,
- A kiválasztott mesékkal, versekkel, mondókákkal, a gyermekek érzelmi, az értelmi, erkölcsifejlődése, fejlesztése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása történik,
- Keresztény erkölcsi elvek, szabályok indirekt módon való közvetítése,
- Bibliai történetek, szentek életének történetével való ismerkedés, életkoruknak, értelmi képességeiknek megfelelően

Feladatok

- Mindennapos mondókázás, verselés, mesélés,
- Mesetudat erősítése, a belső képalkotás folyamatának elősegítése,
- Irodalmi élmény nyújtása, népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül,
- Érzelmi, esztétikai nevelés,
- Közösségi élmény erősítése, személyiségfejlesztés a néphagyomány őrzésével a cigány nemzetiségi nevelés
- Bábozás, dramatizálás:
- Óvodapedagógus bábjátéka,
- Kommunikáció,
- Gyermek bábjátéka,
- Bábkészítő tevékenység,
- Esztétikai élménynyújtás,
- Személyiségjegyek tükröződése,
- Testséma fejlesztés,
- Drámajáték elemek,
- Szerepazonosulás,
- Metakommunikáció,
- Önálló versmondásra, mesélésre ösztönzés,

- Nemzeti, keresztényi tudat erősítése,
- Bibliai történetek hallgatása,
- Ünnepek értékének növelése,
- A könyv szeretetére, olvasóvá nevelés,
- Saját vers-és mesealkotásra, annak mozgással, ábrázolással történő kifejezésére ösztönzés,
- Néphagyományok, népszokások megszerettetése,
- Viselkedésformák kialakítása,
- Pszichikus realitásra való ráébresztés,
- Mozgással kísért mondókák, versek megismertetése,
- Érthető cselekményű mesék választása,
- Vidám, humoros alkotások mondása,
- Tündérmesék, állatmesék, klasszikus kortárs mesék megismertetése. Az anyanyelvi nevelés tartalma. Mesét vagy verset –egy hétig ugyanazt –a hét minden napján hallanak a gyerekek. Sokszor szeretik hallani ugyanazt a mesét. Minden ismétlés énerősítő hatású. Szöveghűen, eleinte szemléltető eszköz nélkül mesélnek az óvónők, hogy a gyerekek képesek legyenek a belső képalakításra. Az irodalmi anyag kiválasztásánál elsődleges szempont a művészi érték. Megismertetjük a gyermekekkel népünk hagyományait, szokásait. Olyan népmeséket, mondókákat, találós kérdéseket választunk, melyek kapcsolódnak az évszakokhoz, időjáráshoz, más természeti témákhoz, jeles napokhoz. A gyermekirodalom sokszínűségére építve népi, klasszikus, bibliai és kortárs művekkel találkozhatnak, így megismerkednek néphagyományunkkal, erősödik nemzeti, keresztényi tudatuk. A mesék során azonosulhatnak egy-egy szereppel, miközben tájékozódnak a külső és a belső világ viszonylatairól, a megfelelő viselkedésformákról.

Az irodalmi műveket a hét elején eszközök nélkül ismertetjük meg a gyermekekkel, a hét többi napján már bábok, eszközök segítségével jelenítjük meg. A mesék, történetek eljátszása, bábozása során közösségi élményhez jutnak, fejlődik kommunikációjuk, személyiségük. A gyermekek és az óvodapedagógusok is báboznak. A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A délutáni pihenés előtt megnyugtató, csendes légkörben mesélünk a gyermekeknek. Ez nagyon fontos mindennapi feladatunk. A megismert mese, vers ünnepeken való előadása növeli azok értékét. Az óvodában megalapozzuk a könyv szeretetét és a mesehallgatási, illetve az olvasási kedvet.

A gyermekek saját vers-és mese alkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Irodalmi anyagunk nagyobb részét a magyar népmesék, népi mondókák, a klasszikus és kortárs irodalmi művek, melyekben sok pozitív tulajdonságot ismerhetnek meg gyermekeink. Rajtuk keresztül a keresztény ember helyes magatartását, erkölcsi normáit is, pl., a szorgalom, a türelem, a szülők iránti tisztelet, a jószívűség, kitartás, egymás illetve a gyengébbek segítése. Szeretjük a tréfás verseket, meséket, történeteket, találós kérdéseket, közmondásokat, amelyek még jobban megkedveltetik és megszerettetik gyermekeinkkel az irodalmat. A kiscsoportosoknál a kapcsolatteremtés zökkenőmentessé tételét, a gyermekek érzelmi biztonságát segítik a ringató, ölben játszható mondókák, énekes játékok, rövid versek, melyek hallgatása, mondogatása közben fejlődik kommunikációs készségük, érzelmi-, értelmi életük. Egyszerű, érthető cselekményű meséket (láncmesét, állatmesét, napi eseményekről szóló történeteket) választunk. 4-5 éves korban népi mondókákat, kiolvasókat, a magyar gyermekversek közül a vidám, humoros, ritmusélményt nyújtó alkotásokat mondunk a gyermekeknek. A mesék bővíthetnek egyszerű tündérmesékkal, több eseményből álló állatmesékkal. A legidősebb korosztály vers anyaga a gyermekkor élményvilágára épülő lírai versekkel, különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal gazdagodik, gyakran használt közmondásokkal ismertetjük meg őket. Cselekményes népmesék, klasszikus tündérmesék, tréfás műmesék alkotják a meseanyagot. Folytatásos meseregényeket is olvasunk nekik. Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban. A gyermekek szorongását, belső feszültségét oldhatjuk a bensőséges személyes kapcsolattal. A mesemondás varázsos, meghitt légkört teremt. A mese-és vershallgatás hangulatkeltő elemekkel történik. A megfelelő időpont kiválasztása befolyásolja a családi, nyugodt légkör kialakítását. Fontos az elhelyezkedés mesehallgatáskor. Az óvónő és a gyerekek közötti kapcsolat akkor teljes, ha végig szemben ülnek egymással, az óvónő tartja a gyerekekkel a szemkontaktust. Az ilyen elhelyezés a gyerekeknek biztosítja a pontosabb megértést, láthatóvá teszi a mese, vers érzelmi töltésének mimikai megjelenését az óvónő arcán, és a tiszta hangképzést, helyes artikulálást. Az óvónő számára a gyermek arcán tükröződő érzelemjelzéssel szolgál a mese, a vers hatásáról. Gyermekeinkkel mindig egyénenként gyakoroljuk a verseket.

Ha színes a mesélés, akkor már az elmondás közben lehet érezni az érzelmi azonosulást, a mesére hangolódást, az együtt lélegzést. Az óvónő előadásmódjára a helyes hangképzés, hangsúlyozás, hanglejtés, hangszín, beszédtempó megválasztása, szabályos mondatszerkesztés, mondatfűzés, a nyelvhelyességi szabályok, betartása legyen jellemző, a mintaadás a gyermeki beszéd –kommunikáció fejlődésére is nagy hatással van.

A fejlődés várható eredménye

- A gyermekek szívesen mondogatnak verseket, mondókákat,
- Önállóan is képesek felidézni a hallott meséket,
- Igénylik a napi mesehallhatást,
- Szeretnek bábozni, mesélni,
- Szívesen nézegetnek mesekönyveket, képeskönyveket, vigyáznak azokra,

6.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkelti a gyermek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élmény nyújtó közös ének zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos alkotókedvét.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

A zenei nevelés születéstől kezdődik, az óvodát már sokféle zenei hatás előzi meg a családban. A családi hatás függ a szülők zenei műveltségétől, a környezet többi felnőttjének, a testvéreknek dalos kedvétől és a rádió, a televízió, internet zenei hatásaitól. Jelenleg is több generáció együtt lakik. A nagymamák egyre kevesebbet dúdolják a dalokat, közben ringatják a babákat, s így az egyenletes lüktetés beléjük rögződik. Nagyon sok szép dalt énekeltek régen. A mai gyerekek azokat a dalokat ismerik, amelyek a rádióban, televízióban, interneten hallhatók. A gyerekek szülei is fiatalok, ezeket a zenéket szeretik, ezt hallgatják, éppen ezért gyermekeik is ezeket tanulják meg. A gyermekek zenei ismeretei igen szegények, nincs amit otthonról hozzanak magukkal. A televízióban nincsenek olyan műsorok, amelyek fejlesztenék

a gyerekek hallását. A kor nagy hódítása a számítógép. A gyerekek naphosszat ez előtt ülnek, a gép monoton zúgását hallják és a hangjuk is ehhez a hanghoz kezd hasonlítani. Megfigyelhető, hogy a mai kislányok hangja is mélyebb, nem olyan szép magas, mint régen volt. Nem is tudnak magas hangon énekelni. A katolikus óvodában az éneknek, zenei nevelésnek mindenütt helye van: a hétköznapiakban és az ünnepeken is. A hétköznapiakban a játékban -mondókákkal, népi gyermekjátékokkal (dalos játék), étkezéseknél és közös imaalkalmakkor énekelt imákkal. Az ünnepek kapcsán a vallásos témájú énekekkel az ünnepekhez, azok liturgiájához kapcsolódóan. Mivel az óvodában a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék, -ezt a zenei nevelésnél is figyelembe kell venni. Fontos, hogy több mozgáshoz, játékhelyzethez kapcsolódó dalosjáték és kevesebb játék nélküli, évszakhoz, ünnepekhez kapcsolódó ének alkossa a zenei nevelés dalanyagát. A dalanyag összeválogatásánál lényeges szempont még a gyerekek életkora, a csoport összetétele. A ritmus, hangterjedelem szempontjából a gyerekek számára nehéz dalok pl. egy -egy vallásos témájú ének -alkothatja az énekhallgatás anyagát. Egy -egy ilyen dal az óvónők előadásában emelheti egy -egy ünnep hangulatát. Az óvodai zenei nevelés egyrészt a gyermekek spontán kezdeményezéseire, másrészt az óvónő kezdeményezéseire épül. Az egymásra épülő kötött és kötetlen foglalkozások mellett sok lehetőség van az alkalmasszerű helyzetek kihasználására. (hangulateltetés, egy -egy gyermek érzelmi állapotának befolyásolására, várakozási idők kitöltésére, gondozási műveletek közben)A gyerekek életkora, a csoport összetétele, fejlettsége, a zenei feladat határozza meg, hogy mikor melyik formát alkalmazza az óvónő. A gyerekek egyéni érdeklődésükből, fejlettségüktől függően vegyenek részt a kötetlen, illetve kötött foglalkozásokon. A foglalkozás időtartamát is a gyerekek többségének érdeklődése, kora határozza meg. A 3 -4 éveseknél a társas együtt mozgás mondókái, énekei mellett még inkább az együttérzés játéka, a testérzet fejlődését segítő mondókák, énekek dominálnak.

A 4 -5 éves gyerekeknél a mozgáskészség további fejlesztése a cél, olyan játékok megismertetésével, amelyekben jelen van a küzdő szellem. Egyre több dalos játék megtanításával az 5 -6 évesek már képesek lesznek önállóan is játékot szervezni. Az óvodai zenei nevelés sok nevelési, fejlesztési lehetőséget hordoz. Egy -egy dalos játék eljátszása közben a gyerek érzékeli a magyar dal, -tánc és játéknyelvet.

Közben megtanulja, gyakorolja a játékszabályokat, szabálytudata is fejlődik,

- Figyelmét összpontosítja,
- Mozgása egyre rendezettebb, harmonikusabb lesz,
- Fejlődik zenei hallása, ritmusérzéke, aktivitása,

- Kommunikációs készsége -alakul társas kapcsolata,
- Új szavakat, népi kifejezéseket tanul meg, így fejlődik, bővül szókincse. Népszokásaink elsősorban a felnőttek életének velejárói. Nem célszerű tehát felnőtteknek tekinteni óvodás gyermekeinket. Ismerni kell a népi hagyományainkat ahhoz, hogy azokból mit lehet már ebben a korban megismertetni gyermekeinkkel. Mi az, amiről csak halljanak, s mi az, amit cselekvőleg és könnyen elsajátíthatnak anélkül, hogy életkori sajátosságaikat meghaladó feladatok elé állítanánk őket. Mondókáink, dalaink néprajzi háttéréről, mögöttük lévő világról keveset tudunk. Egyre jobban elgépiesedett világunkban mindinkább értetlenül állunk népi kultúránk művészi megnyilvánulásaival szemben. Hogyan tudja a másokét felfogni, értékelni, ha a magáét sem tudja már értékelni, megbecsülni.

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalkotás, kézimunka, valamint a műalkotásokkal, képzőművészeti elemekkel, esztétikus környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermekek alkotásai az ő belső világukról adnak képet, belső világukból fakadnak. Rajzolás, mintázás, kézimunka során maga a tevékenység és ennek öröme a lényeges. A tevékenység során szereznek tapasztalatot a gyermekek. Gazdagodik szín és formaviláguk, térbeli tájékozódásuk biztosabbá válik. Az ábrázoló tevékenységek az egész nap folyamán a tér és a változatos eszközök meglétével biztosítottak.

Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és *a tehetségek felismerésére*.

A gyermekek alkotókedvét nem szorítjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt benne. A tevékenységet egyszerre 6-8 gyerek választhatja, a létszám a technikától is függ. Így valósítható meg, hogy a résztvevő gyerekek személyre szóló segítséget kapjanak, az óvónő követni tudja szín-, formaviláguk, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.

Fontos, hogy a gyermekek nap, mint nap lássák, tapasztalják, megismerjék az általuk használt anyagok sokszínű tulajdonságát, variálhatóságát. Dolgozzanak gyakran természetes anyagokkal, ismerkedjenek meg az agyag formálhatóságával nyomathagyásos technikával,

festéssel, tépéssel, vágással, ragasztással, hajtogatással, bábkészítéssel, szappan-, viaszkarccal, kollázs-montázs stb. technikákkal. A festés, rajzolás állandó lehetőség legyen a gyermekek számára. A festés asztalon, földön is lehetséges. A csöpögtetés, vonalvezetés jó alkalmat ad a színek varázsának megismerésére. Nagy élmény, amikor a gyerek azt ismeri fel, hogy új színek hoz létre, hogy keze mozdulatával összefutnak, mélyülnek vagy derülnek a színek.

Fontos, hogy az óvodapedagógus megismertesse a gyermekekkel az eszközök biztonságos, takarékos és kreatív használatát és a munkafogásokat. Festhet, ragaszthat, tépkedhet vagy ollóval vághat stb. a gyerek, ha kedvet érez hozzá. Mindig olyan technikával dolgozhat, amivel sikerélményhez jut, amivel ki tudja fejezni önmagát, ami újabb és újabb ábrázoló tevékenységre ösztönzi.

Fontos, hogy mindig a gyermekek fejlődési ütemét vegyük figyelembe. Nem siettetjük a fejlődési folyamatot, hiszen az a célunk, hogy minden gyerekben felkeltsük az igényt az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására a „szép” iránti nyitottságra neveléssel. Cél, hogy úgy ábrázolja a gyermek a világot, ahogy ő látja. Nagyon sok a belső indíttatású, belső élményre irányuló munka. A saját tapasztalatra, élményekre támaszkodva dolgoznak a gyermekek, bár ebben a korban az utánzásos tanulás is jelentős.

A kifejezési mód kialakulására, kiforrására időt kell hagynunk; ezt úgy segíthetjük elő a legjobban, ha a gyermek törekvéseit tiszteletben tartjuk, s építünk a belső motivációkra. Sok élmény felszínre hozása papíron, gyurmában való megjelenítése valósul meg nap, mint nap olyan technikával és akkor, amikor a gyermek igazán kedvet érez hozzá. Az óvodapedagógus együttműködik a gyerekekkel. Munkájával ösztönzi a technikához illeszkedő témaválasztást, beszélgetéssel segíti az élmények szubjektív megjelenését. Ő is készítheti a saját bábját, festményét a Biblia alakjait is. Szemlélteti a technikai eljárásokat.

Az alkotó tevékenység során fejlődnek a gyermek verbális, és nem verbális megnyilatkozásai, hiszen a beszéd mellett az ábrázolás is egy önkifejezési mód, közlő nyelv. Bővül a szókincs, élmények megbeszélése, az ábrázoltak szóbeli elmondása, eszközök, anyagok megnevezése.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka célja

- Érdeklődés felkeltése az ábrázoló tevékenységek iránt,
- Önkifejezésre ösztönözni a gyermekeket

Feladatok

- Érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenysége iránt,
- Szokásrendszer alakítása,
- Különböző anyagok, változatos technikák, eljárások, eszközök kipróbálása, azok helyes alkalmazásának megismertetése,
- Az alkotás örömeinek megtapasztalása, önkifejezésre ösztönzés,
- Esztétikai élmények befogadása, a környezet esztétikai alakítása,
- Vallásos témák megjelenítése,
- Térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása,
- A finommotorika fejlesztése,
- Érzelmek, gondolatok megjelenítése a gyermeki alkotásokban,
- Műalkotás-elemzés, ismerkedés népművészeti elemekkel,
- a tevékenység iránti vágy felkeltése,
- tevékenységbe ágyazott tapasztalatszerzés biztosítása, anyagok eszközök tulajdonságainak megismerése, az elsajátított technikák által a napi élet gazdagítása. (pl. játékokhoz kiegészítők készítése, környezetünk díszítése),
- kreativitás, önkifejezés, kez ügyesség fejlesztése.
- *Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását*
- *Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkozásra, fenntarthatóságra való nevelés*

Népi kismesterségek óvodások számára megtanítható technikái:

fonás, agyagozás, csuhé, szalma, festés.

Mindezen technikák alkalmazása, gyakorlása közben felelevenítjük a népszokásokat. Beszélgetünk az ünnepekről és hétköznapiokról, az ezekhez kötődő néphagyományokról. (Pl.: Márton nap, punya (kenyérsütés))

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

- biztosítjuk a tevékenységekhez szükséges eszközöket,
- figyelemmel kísérjük és állandó jelenlétünkkel ellenőrizzük a tevékenységeket, megtanítjuk a balesetveszélyes eszközök használatát,
- teret biztosítunk a gyerekek fantáziájának szabad működésére, önkifejezésére,
- differenciáltan értékelünk –dicséret, ötletadás,

- a gyermekek bevonásával döntünk az elkészült alkotások felhasználásáról. A fejlődés várható eredménye
- gyermekeink szívesen rajzolnak, festenek, mintáznak, kézimunkáznak,
- a napi gyakorlás során fejlődik belső világuk, személyiségük érettebbé válik, gyönyörködni tudnak az esztétikus alkotásokban,
- kifejezik értékítéleteiket.
- a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatása.
- a tehetség csírák felfedezése és bátorítása.

6.5 Mozgás

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás, hozzá járul a gyermek optimális személyiség fejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

-spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

-irányított, mindennapos mozgásfejlesztés

-szervezett mozgásos tevékenység

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított, mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének -a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség- fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelést minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Célunk: A rendszeres mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése. A mozgástapasztalatok bővítése, a testi képességek és a harmonikus mozgás (helyes testtartás, szép mozgás) fejlesztése.

Alapelvünk: a mozgáskedv fenntartása, kielégítése, a mozgás megszerettetése, a gyermek mozgásának, testi képességének, erőnlétének fejlesztése. Véleményünk szerint a mozgásfejlesztés a tudás alapja-hisszük, hogy a mozgásban szerzett tapasztalatok a gyermek, érzékelő apparátusára hatnak, értelmi fejlődését szolgálják.

A gyermekek életkorához, képességeihez, adottságaihoz mért mozgásformák és mozgástevékenység biztosítása. Mindennapos, játékos mozgás szervezése a csoportszobában vagy az udvaron. A mozgáskultúra fejlesztése. Minden mozgásos tevékenységhez biztosítani a balesetmentes helyet, a megfelelő időt, valamint a könnyen kezelhető, esztétikus, balesetmentes eszközt.

A mozgás sokoldalú tevékenység, a gyermekek számára életszükséglet. Fejlődésükben nagy jelentőséggel bír, mert az általános testi fejlődés mellett az értelmi és szociális képességekre is hatással van. A kisgyermekek mozgásos tevékenységét, játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását, mindig a gyermekek életkorához és fejlettségéhez igazítjuk. A mozgásra folyamatosan biztosítjuk a lehetőséget. Fontos, hogy óvodai környezetünk készítse, motiválja a gyermekeket a mozgásra, hogy saját aktivitásukon keresztül jussanak újabb és újabb tapasztalatokhoz, melyek fejlesztik érzékszerveiket, szolgálják személyiségük fejlődését.

Anyanyelvi kultúránk fejlesztésének legnagyobb területe a mozgás. Mozdulás során fejlődik beszéd, gyarapodik szókincs, mivel a mozgás oldja a gátlásokat. A mozgás során a gyermekek az átélt örömeik, sikerek hatására közlékenyebbek, oldottabbak lesznek, ami segíti fejlődésüket. A mozgásfejlesztés a nyelvi fejlődésre is hatással van. Az átélt mozgás és annak megfogalmazása erős késztetést jelent a gyermekek élményeik elmondására.

Az udvar a legjobb terület a szabad mozgásra. A terep adta lehetőségek (lépcsők, mászóakák, fű, homok, keskeny és tág terek stb.) mindig lehetőséget adnak a sokoldalú mozgásra, bátorság és ügyesség kipróbálására. A mozgásigény különbözősége folytán a nyugodt és csendes gyermekeknek és a mozgékony gyermeknek egyaránt lehetősége van bizonyos szabályok betartása mellett megtalálni a neki való tevékenységet. A mozgásfejlesztés keretei. A mozgás a gyermekek számára kötelező tevékenység. Ennek keretében történik a tudatos, tervszerű, életkornak megfelelő fejlesztés, azonban a kötelezőség nem jelent kényszert a gyermekek számára.

A kötelezőség irányított tevékenységet jelent, ami mellett figyelembe vesszük azt is, hogy a gyermekeknek eltérőek az egyéni tempóik és más-más a mozgásigényük.

Alapelvünk:

- a fokozatosság és tudatosság elvének figyelembe vételével a nagymozgások, térirányok fejlesztése;
- szem-kéz-láb koordináció fejlesztése;
- finommotorika fejlesztése;
- versenyjátékok során a figyelem, koncentráció; közösségi érzés; türelem; önfegyelm; nyerni és veszíteni tudás fejlesztése. Az irányított mozgás során fokozatosan teremtjük meg a biztonságos együtt mozgás szabályait. A fogó és futó játékok, egyszerű szabályjátékok megtanítták a gyermekeket a játék követésére, a szabályok elfogadására és az együtt mozgás örömére.

A nagymozgások mellett az egyensúly érzék fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetünk. Sok olyan játékot játszanak óvodásaink, melyben szükség van a szem, kéz, láb összehangolt működésére (labdajátékok, szer-gyakorlatok, stb.).

Az irányváltásokkal, tempóváltásokkal, az akadályok kikerülésével bővülnek a mozgásformák. Az ugrások, dobások, különböző testhelyzetek változtatásával gazdagított mozgások, fejlesztik a gyermekeket. Szervezhető, csoportszobában, udvaron, tornaszobában. Mindennapos szervezett és szabad mozgás Az időjárástól függően csoportszobában, tornaszobában, vagy udvaron végezzük. A játékot és a játékosságot alkalmazzuk alapvető módszerként.

A játékidőben történő szabad mozgáslehetőségek

A szabad játék során megfelelő helyet, időt biztosítunk a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A rendszeres futás, télen a havas játékok, a szabad udvari játékok, a versenyek, segítik a gyermekeket edzettségük fokozásában. Csoportszobáinkban terei biztosítunk az

összerakható, különböző módon variálható eszközök használatához. Az udvaron a fából készült eszközök biztosítják a mozgás lehetőségét, ahol rendelkezésre áll még labda, kötél, kerékpár, roller stb. a játékhöz. Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben. A gyerekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli leírás alapján hajtsanak végre bizonyos mozdulatokat, mozgássorokat, vagyis szóbeli utasítás nyomán cselekedjenek, hangolják össze mozgásukat. Mindez a beszéd cselekvést szabályozó szerepét biztosítja. Mozgásfejlesztő munkánk részét képezi a beszédszervek ügyesítése is. A szakkifejezések használatakor az elvont gondolkodásuk fejlődik.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban.

A mozgásfejlesztés alapja a gyermekek mozgásának, testi képességeinek, mozgásigényének megismerése. Az önkéntes, szabadon választható játék feltételeinek biztosításánál a következőkre ügyelünk: biztonságos helyszínek, eszközök, megfelelő nagyságú tér biztosítása, egymás testi épségének óvása. A szervezett mozgás elemei tudatosan építjük egymásra, a fokozatosság, az életkori sajátosságok és az egyéni bánásmód elvének figyelembe vételével.

A szervezett testnevelés feltételeinek és folyamatának biztosítása során a legfontosabb feladataink:

- részletekre kiterjedő alapos szervezés,
- portalanítás, szellőztetés,
- érthető, szakszerű utasítások,
- minimális várakozási idő,
- a pozitív ráhatás elvének érvényesítése,
- a gyermekek eltérő mozgásfejlettségi szintjének figyelembe vétele
- az óvodapedagógus példamutatása, az esztétikus és harmonikus mozgás kialakítása érdekében,
- a játékoságot hangsúlyozása, a szorongások, gátlások oldását segítségével, biztatással, dicsérettel,
- a gyermekek helyes testtartásának kialakítása érdekében mezítlábas torna, gerinc-és lábboltozat javító torna gyakori alkalmazása.

6.6 A külső világ tevékeny megismerése

Születésünktől kezdve ismerkedünk a környezetünkkel, rácsodálkozunk dolgokra, hajt bennünket a megismerési vágy. Erre a természetes kíváncsiságra támaszkodva, és azt fenntartva kell kielégítenünk a gyermekek megismerési vágyait. A gyermeki kíváncsiság, a rácsodálkozás élménye és öröme a kulcs környezetünk felfedezéséhez.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Izgatják, foglalkoztatják a közvetlen környezetében megfigyelhető jelenségek, növények, állatok. Személyes tapasztalatai formálják a gyermek viszonyát, érzelmeit, alapozzák a későbbi felelős felnőtt magatartását. Ezért minden gyermeket nevelő felnőtt (szülő, nagyszülő, pedagógus) lehetősége, felelőssége és kötelessége, hogy a kíváncsiság kielégítésében segítséget nyújtson. Az óvodás korú gyermekek tapasztalatszerzésére és cselekvésére egyaránt jellemző azok önkéntelen jellege. Addig néz vagy hallgat valamit, addig cselekszik valamilyen tárggyal, amíg az számára érdekes. Ez az adott életkor fő tevékenységi formájából, a játékból ered. A gyerekeket nekünk kell minél több élményhez juttatni, hogy azok mélyítsék kötődésüket a természethez.

A környezeti nevelés célja:

a környezettudatos és környezetbarát magatartás és életvitel elsajátítása. Ebben a folyamatban a gyermeknek meg kell ismernie önmaga helyét és lehetőségeit, ugyanakkor felelősségét is a természetben és a környezetben.

Katolikus óvodaként talán jobban kötődünk a természethez, hiszen Isten nekünk embereknek teremtette, és nekünk adta, hogy gondoskodjunk róla, vigyázzunk a növény-és állatvilágára. Ezért tartjuk fontosnak, hogy a gyermeket már kicsi kora óta hozzászoktassuk a természet értékeinek megismeréséhez, annak védelméhez.

A természethez való kötődésünk nemcsak elméleti, hanem gyakorlati szinten is jelen van mindennapjainkban.

A csoportszobán kívül gyakran kirándulunk az érintetlen természetbe, ahol mindent a maga élőhelyén láthat meg a gyermek, és felfedezheti a növény-és állatvilág titkait.

Ellátogatunk családi házhoz, ahol a háziállatok életével ismerkedhetünk meg. Itt meg is simogathatja őket. Meg kell ismerkednie a gyermeknek a kulturális intézményekkel, egészségügyi intézményekkel, ahol személyes tapasztalatokat szerezhet.

Igyekszünk a tanév során minél több élményt nyújtani a gyermekek számára, hogy betekintést nyerjenek az élet minden titkába.

A külső világ tevékeny megismerésének feladatai

- A teremtetett világ szépségére való rácsodálkozás, a gondviselő Isten mindenhatóságának, szeretetének megéreztetése, az iránta való hála érzésének;
- Felébresztése, az ember felelősségének megláttatása,
- Életkornak megfelelő szintű tájékozódás, eligazodás segítése
- Ismerkedés a természeti és társadalmi környezettel, a változások folyamatos megfigyelése,
- Ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival és a családi, tárgyi kultúrával,
- Megfigyelő séták, kirándulások szervezése,
- Ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok),
- A környezet megismerésére, védelmére, óvására nevelés,
- Környezettudatos magatartás alapozása, alakítása,
- A közlekedés biztonságára, önfegyelemre, egymás óvására nevelés,
- A környezet kultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása,
- Az önálló véleményalkítás, döntésképeség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- Ismerkedés épített környezettel, kiemelten egyházi épületekkel, műalkotásokkal,
- Ismerkedés egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal.
- Részvétel egyházi ünnepeken,

Matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése és alkalmazása a tevékenységekben:

- Téri tájékozódás alakítása,
- Mennyiségi, alaki, tér és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás,
- Ítéletalkotás és mennyiségsszemlélet alakítása, segítése.

Környezettudatos magatartás

A teremtés Isten embernek szánt ajándéka, Isten és ember találkozásának színtere, amelynek Istentől rendelt célja van. Isten a teremtéskor betöltötte a föld ürességét és öröme telt teremtményeiben: és Isten látta, hogy mindez jó” (Teremtéstörténet). Mi kölcsön kaptuk a Földet, kötelességünk vigyázni rá.

A gyerekeket és családjaikat aktívan bekapcsoljuk a teremtett világ védelmébe. Csak egy kis odafigyelés, apró tettek és hozzájárulunk, hogy a Föld még sok-sok évig a miénk maradjon.

Lehetőségeink a cselekvésre:

- Autó helyett kerékpárral járni lehetőség szerint
- Vásárlás helyett készítés ajándéktárgyak, dekoráció, gyurma, társasjáték, jelmez
- Tudatos vásárlás
- Természetes alapanyagú eszközök választása -előnyben részesíteni műanyaggal, nylonnal szemben
- Szelektív hulladékgyűjtés: kupak, elem, papír, üveg
- Esővíz összegyűjtése
- Visszaváltható csomagolású termékek vásárlása
- Takarékoság: villany lekapcsolása, vízcsap elzárása, a megmaradt, feleslegessé vált anyagok összegyűjtése és felhasználása (pl. ivóvíz locsolásra, kézmosásra, tisztításra)
- Rajzlap mindkét oldalára rajzolni
- Étkezésnél többször szedni keveset,
- Természetbarát anyagok, eszközök és módszerek alkalmazása (vegyszerek kerülése)
- Egészséges életmód, életvitel, felelősségteljeség, tudatosság,
- Saját test, szervezet védelme -szabályok betartása, balesetek megelőzése (közlekedés, munkavédelem)
- Évszaknak, időjárásnak megfelelő öltözködés
- Veszélyek kerülése, rendeltetésszerű eszközhasználat
- Káros szenvedélyek elkerülése

A külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalom)

Az óvodai matematikai nevelés a nevelő –oktató munkánk egyik fontos területe.

Célja: a sokoldalú matematikai tapasztalat –és ismeretszerzés, a gondolkodás és egyéb értelmi képességek fejlesztése, ezek segítségével előkészítés az 1. osztályos munkában való

zökkenőmentes bekapcsolódásra. A matematikai viszonyok, összefüggések, problémák iránti érdeklődés matematikai tevékenységre készíti a gyermeket. A matematikai viszonyok cselekvő létrehozásában, a gondolkodási tevékenységben megnyilvánuló élénk érdeklődés a matematikai ismeretek folyamatos bővülését eredményezi, a gondolkodást egyre magasabb szintre juttatja. Hozzásegíti a gyermekeket ahhoz, hogy ne torpanjanak meg egy-egy matematikai probléma megoldása előtt, kísérletezzenek újabb megoldások keresésével. Ha a gyermekek érdeklődését folyamatosan kielégítjük, újabb matematikai feladatokra irányítjuk, fokozatosan fejlődik a matematikai ismeretszerzéshez való pozitív viszonyuk.

6.7 Munka jellegű tevékenységek

- A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység
- A gyermek munka jellegű *tevékenységének sajátosságai*:
 - örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
 - a tapasztalatszerzésnél és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és készségek képességek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége
 - közösségi kapcsolatok a kötelesség és felelősségvállalás alakításának eszközei a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel

A munka jellegű tevékenységek helye a nevelés folyamatában

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a cselekvő tapasztalatszerzés. A környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége az óvodában a dolgozók példája. A gyermeki

munka tudatos irányítása pedagógiai szervezést, együttműködést igényel, amelyben szükséges a folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése. A munka a gyermekek számára általában örömmel és szívesen végzett, aktív tevékenység és cselekvő tanulás. Játékuk során a felnőttektől látott munkatevékenységeket utánozzák. A munkának mindig konkrét célja van, elvégzését külső szükségesség indokolja, a gyermektől felelősséget kíván.

Feladatok:

- Az önkiszolgálás;
- Öltözködés,
- Testápolási teendők,
- Étkezéssel kapcsolatos tevékenységek.
- A közösség érdekében végzett munka;
- A naposi tevékenység,
- Csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatok.
- Az alkalmoszerű munkák és egyéni megbízatások;
- A környezet rendjének biztosítása,
- Segítés a felnőtteknek, egymásnak és a kisebbeknek,
- Egyéb megbízatások teljesítése.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységek;
- Csoportszobában, udvaron,
- Az óvoda környezetében.

A munka a nevelés fontos eszköze, mivel végzése közben

- A gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek környezetükről,
- Megértik a munka fontosságát és hasznosságát, megtanulják becsülni eredményét,
- Formálódnak és pontosabbá válnak a munkavégzéshez szükséges attitűdök, készségek, képességeik (eszközök és szerszámok használata, részmozzanatok gyakorlása),
- Fejlődik a gyermekek kitartása, felelősségérzete, önértékelése, kötelességtudata,
- Erősödik a közösséghez tartozás érzése, a gyermekek segítőkesszé válnak. A tevékenység tartalma Óvodáskorban a legjelentősebb munkajellegű tevékenység az önkiszolgáló munka, a saját magukkal kapcsolatos tevékenységek, amelyet a

gondozás fejezetben fejtettünk ki. A közösségért végzett munkát pedig négy nagyobb egységre tagoljuk.

Napos-i munka

A naposság feladattudatot, igényel. A gyerekek a saját asztaluknál ülő társaiknak terítenek, étkezés végén leszedik a terítéket, valamint a tevékenységek szervezésében, illetve teremrendezési feladatokban és az udvari játékok rendjének ellenőrzésében, elpakolásában vesznek részt. Ezen feladatok részmozzanatait fokozatosan gyakoroltatjuk, s a gyermekek kezdetben önként vállalkozhatnak a tevékenység elvégzésére. Akinek nincs kedve, vagy bátortalan, annak tevőleges vagy szóbeli segítséget, irányítást, bátorítást adunk. Vonzó kellékekkel motiváljuk óvodásainkat (napos kötény és –tábla a gyermekek jelével).

Alkalomszerű munkák

E munkák egy része minden nap szükséges (rendrakás, papírhulladék összeszedésestb.), más része viszont esetleges, alkalomszerű (pl. ajándékkészítés, kisebb megbízatások teljesítése, csoportszoba díszítése). Az aktív, magabiztos gyermekek gyakran és szívesen vállalnak feladatokat, de figyelünk arra, hogy ne szorítsák háttérbe társaikat. A bátortalanabbakat sok biztatással, dicsérettel, a munkától húzódozókat pedig állandó ösztönzéssel serkentjük. Szívesen alkalmazzuk a közösség előtti dicséret módszerét, mert ez ösztönzőleg hat a többi gyermekre is. Amennyiben lehetséges, kikérjük és megvalósítjuk a gyermekek ötleteit, javaslatait egy-egy teendő kapcsán. Ezáltal is éreztetjük velük, hogy a közösség aktív tagjai. Az 5-7 évesek olyan megbízatásokat is kapnak, melyek otthoni teendőket igényelnek (pl. termések, képek gyűjtése, különböző témákban tárgyak behozatala), ezáltal is felkészítjük őket az iskolában elvárható kötelességtudat alapszintjére.

Növény-és állatgondozás

Az óvodai nevelés során a gyermekek megismerik az állatok és növények életfeltételeit, tapasztalják az emberi gondoskodás fontosságát, megértik az ok-okozati összefüggéseket. A munkára nevelés keretében a növények, állatok óvását, szükségleteik biztosítását sajátítják el

óvodásaink: a csoportszobai növények öntözésében, a kertiek ültetésében, locsolásában, gyomtalanításában vehetnek részt. Az ehhez szükséges gyermekméretű szerszámokat biztosítjuk számukra, azok használatát bemutatjuk, gyakoroljuk. A balesetek elkerülésére nagy gondot fordítunk (magyarázat, folyamatos figyelemmel kísérés, szerszámok rendszeres ellenőrzése). A növényápolás, kerti munka sikerélményt biztosít, hisz az esztétikus kert látványa, a fejlődő növények tükrözik a munka eredményességét. A közösen végzett munka összekovácsolja a csoportot, gazdagodik érzelmi életük, jobban kötődnek óvodájukhoz. Új tevékenységeket, mozdulatokat ismernek meg és sajátítanak el.

Egyéb, az évszaknak megfelelő tevékenységek

Az egyéb, évszakhoz kötődő munkákba bevonjuk a gyermekeket: lehullott falevél és a levágott fű összegereblyézése, termések, virágok gyűjtése az élsarokba. Az óvodakertben és környékén megjelenő madarak számára télen élelmet biztosítunk, nyáron pedig itató helyet teremtünk. Közben lehetőségünk nyílik a madarak külsejének, életmódjának, mozgásának, hangjának megismerésére.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

Óvodáskorban fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket munkavégzésre, sok dicsérrel és biztatással motiváljuk őket. Feladatunk, hogy biztosítsuk a munkához szükséges feltételeket: biztonságos eszközöket, nyugodt munkalétkört, megfelelő időtartamot. Bemutatjuk és gyakoroltatjuk az egyes munkák mozzanatait, azok sorrendiségét. Az egyéni bánásmód elve alapján olyan feladatokkal bízunk meg a gyermekeket, melyek elvégzésére önállóan, vagy kisebb segítséggel képesek. A megbízás teljesítését mindig dicsérrel jutalmazzuk. Amire a gyermek képes, azt a tevékenységet nem végezzük el helyette, legfeljebb egy-egy mozzanatnál segítünk. Ezzel növeljük önbizalmukat, formáljuk önállóságukat. A szülőket is erre ösztönözzük, mert nevelőmunkánk csak azonos elvárások esetén lehet sikeres. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos, pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

A gyermekek várhatóan

- Önállóan és örömmel végzik a már jól ismert munkákat,

- Képességeiknek megfelelően teljesítik a kisebb megbízatásokat,
- Megbecsülik saját maguk és mások munkáját,
- Formálódik kötelességtudatuk,
- Fejlődik kitartásuk, segítőkészségük,
- Kialakul a hála érzése a számukra nyújtott segítségért, gondoskodásért.

A munka alapvető feltételei, irányításának alapelvei

- Megfelelő munkaeszközök (célszerűség, méret, anyag, stb.), azok rendben tartása.
- Elegendő munkalehetőség (amit csak tud, a gyerek végezzen).
- Elegendő idő a munka elvégzésére (ne kelljen a gyerekeknek egymást várniuk).
- Megfelelő hely, hogy az adott feladatokat kényelmesen, egymást nem akadályozva végezhessék el.
- Nyugodt légkör, hogy békés hangulatban tevékenykedjenek, legyen lehetőségük társaiktól, vagy felnőttől segítséget kérni.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezessük be. A gyerekek fejlettségétől függően értékeljük a munkát. A munkafeladat mindig jutalom, kitüntetés legyen, egy bizalom a gyermek felé.

A tevékenységek megszervezése

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását. A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és munkatevékenység. A munkatevékenység fejlesztő hatását nem vonhatjuk kétségbe. Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója nem a szakismeretek gyakoroltatása, hanem a gyermek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése. Éppen ez az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Nem elsősorban a munka tárgya, hanem megszervezésének módja fejt ki a már említett nevelő-fejlesztő hatást.

Itt is érvényes, amit a tevékenységről általánosságban elmondunk: alapvető körülmény az önállóság, az öntevékenység lehetőségeinek megteremtése.

A különböző munkafajták: önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyiségével kapcsolatos munkák, a csoport érdekében elvégzett munkák vagy a kerti munka közös

vonásaként azt kell kiemelni, hogy mindez tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedtetést jelentsen az óvodában. Minden olyan munkát elvégeznek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. A gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

A gyermek éppúgy élvezzi a munkatevékenységeket, mint a játékot, ha tiltásokkal vagy túl nehéz feladatokkal nem szegjük kedvét. A munka az életre való felkészítést, a társadalmi gyakorlat megismerését éppúgy szolgálja, mint a személyiség fejlesztését, és ha mindez pozitív élmények átélésének forrása lehet, akkor a gyermekek szívvel, lélekkel fogják végezni. Az első feladat olyan munkalehetőségek biztosítása, ami a gyermek számára elfogadható. Ezen kívül igen nagy fontosságú, hogy a munkavégzés során biztosítsuk a teljes önállóságot. A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen. Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges és mindenki a kedvének, egyéniségének, képességének megfelelő munkát végezheti.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időközi, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. A munkafajták közül ki kell emelnünk az önkiszolgálást, aminek óvodáskor kezdetétől fogva igen nagy a jelentősége. A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt –testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása –a lehető legkorábbi időtől kezdve próbáljanak önállóan–kevés felnőtt segítséggel elvégezni.

Ez az önállóságuk alakulását segíti. Azt felesleges meghatározni, hogy melyek azok az önkiszolgálással kapcsolatos tevékenységek, amelyeket 3-5 vagy 7 éves korban végezhet el a gyermek. Hagyjuk, hogy a gyerekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőiket, amikor képesek rá, vagy kedvük van hozzá.

A munka megosztása során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyerekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. Pontosan oly módon, mint amikor a szerepjáték megkezdése előtt elosztják egymás között a szerepeket. A nagyfokú önállóság és a döntési helyzetek, döntési képességek gyakorlásának lehetőségei együtt szolgálják a gyermekek életre való felkészítését.

A munkára nevelés általános értelemben magába foglalja a termelést, a gazdálkodást is, azaz a valódi értékteremtő képességek fejlesztését. Nekünk az óvodában ennél kevesebbel kell megelégednünk, azonban ez nem jelenti azt, hogy ne tudnánk megismertetni a gyerekeket a

munka társadalmi értékével. Vegyük például azt, amikor a gyerekeink a szülők segítségével papírt gyűjtenek. A gyerekek képesek felfogni, hogy munkájuk eredményeként kirándulni mehetnek, játékot, meséskönyvet vásárolhatnak. Ez értékteremtés, ami alatt itt anyagi értéket értünk, de felfogásunkban az érték nemcsak materiális, hanem szellemi, erkölcsi, esztétikai...stb. Fontosnak tartjuk az óvodában a kerti munka megvalósítását, mert a nevelésben játszott szerepén túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának.

Tavasztól ősziig lehet tevékenykedni a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, ismeretet szereznek a gyermekek. A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely befolyásolja az óvodás korú mindennapi tevékenységének egészét. A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel. A tapasztalatszerzés során az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb és hasznosabb információk birtokába jutnak. Munkavégzés közben természetes módon alakul a gyermek szociális magatartása, társaskapcsolatai, de nemcsak a közösségért végzett munkában, hanem az önkiszolgáló tevékenység során is. Óvodánkban igyekszünk megteremteni a gyermekeink számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket, feltételeket. Törekszünk arra, hogy amit csak tud a gyermek végezzen -elegendő munkalehetőség biztosítása.

6.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai élet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás a gyermek teljes fejlesztését, személyiségét támogatja.

Az óvodában a tanulás folyamatos, részben utánzásos, spontán és szervezett, adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett *párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.*

A tanulása teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése. Az óvodáskorú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, cselekvésre ösztönzi. Sok tapasztalatszerzésre van szüksége, és erre lehetőséget nyújtunk a mindennapok során.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, *amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben valósul meg.*

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás, viselkedés tanulása, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati probléma megoldás.

Az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulást támogató környezet megteremtése során (az óvoda minden területén; csoportszoba, udvar, tornaterem, mosdó, öltöző, folyosó) épít a gyermek tapasztalataira, élményeire, ismereteire. A kíváncsiság, a felfedezés, a megtapasztalás élménye érdeklődővé teszi, így válik nyitottá, probléma iránt érzékeny a gyermek. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. A tanulási folyamat során lehetőségük van a próbálkozásra, tévedésre, tévedések utáni újrakezdésre, hibák javítására. Így válnak képessé arra, hogy a váratlan élethelyzetekkel megbirkózzanak és egyre több örömet leljenek az önfejlesztő tanulásban. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását. A tanulás a gyermek világgépének alakulását is befolyásolja. Ebben az életkorban nyitottak az őket értbenyomásokra minden területen. Minden esetben figyelembe vesszük a gyermekek képességeit, és ez által fejlesztjük érzékelésüket, észlelésüket, emlékezetüket, figyelmüket, képzeletüket, gondolkodásukat, kreativitásukat. A beszéd és a kommunikáció nagyon fontos eleme a tanulási folyamatnak: beszédre ösztönző közeg kialakítása, meghallgatás, meghallgattatásra nevelés, erkölcsi értékhozadás.

Feladat:

- Elsődleges a tevékenységhez kötött tanulás, az egyéni adottságok figyelembevétele, az optimális terhelhetőség és a motiválás,
- Építsen a gyermek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire,
- Jelenjen meg a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, gyakorlati probléma megoldás,
- Fontos a felfedezés lehetőségeinek biztosítása, a kreativitás erősítése, a spontán szerzett játékos tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, egymásra épülése,
- A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése
- A gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni felzárkóztatás, fejlesztés szükséges,
- Tehetségészlelése esetén nagyobb figyelem, egyéni fejlesztés szükséges,
- Az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását, tanulását.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

Az utánzós minta és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás, szokások alakítása, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a játékos, cselekvéses tanulás, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés. Fontos a támogató környezet megteremtése, mely épít a gyermek már meglévő ismereteire. A mozgás, a hitélet, a mese és a körjátékok kivételével minden tervezett tanulás kötetlen, mert ez az a szervezeti forma, amelyben az óvodáskorú gyermekek képességei jobban aktivizálhatók, amelyben megőrizhetik autonómiájukat. Elkerülhető, hogy legyenek olyan gyerekek (tankötelesek), akik az önkéntesség miatt esetleg rendszeresen nem vesznek részt a szervezett tanulási folyamatban.. A naponta ismétlődő feldolgozás megteremti a folyamatos gyakorlás feltételeit, de azt is eredményezi, hogy a témakör feldolgozása mindig az egészből indul, majd a részek egymásra építésével az egészhez tér vissza. A gyerekek öntevékenyen vesznek részt a tanulásban, a folyamatos, egymásra épülő, fokozatosan gazdagodó, koncentrikusan bővülő tapasztalatszerzés eredményeként lépésről lépésre felfedezik az oksági viszonyokat, összefüggéseket, képesek azonosságok.

Különbözőségeik meglátására, általánosításra, konkretizálásra és adott vagy választott szempont szerint

Külön figyelemmel kísérjük a tanköteles korú gyermekeket, hisz nem maradhatnak ki rendszeresen a szervezett iskola előkészítő nyelvi fejlesztésből. amit szóképek kártyák alapján sajátítják el. Az óvónő minden gyereket külön-külön figyelemmel kísér, kiküszöböli a sikertelenséget, kudarcot, növelve a gyerek önbizalmát, mely fokozza aktivitását, teljesítményét. Segítséggel vagy önkorrigálással javíttatja a hibát, rávezet a sikeres megoldásra, az iskolába menőket fokozottan önellenőrzésre buzdítja. Fontos, hogy a gyerekekben pozitív viszony alakuljon ki a megismeréshez, ezen belül a tanuláshoz, azaz szeressenek, akarjanak tevékenykedni, mert a siker öröme önmaga motiválja a gyermeket az újabb örömteli megismerésre, tapasztalatszerzésre, tehát önmaga fejlődésének rugójává válik. Az óvónőnek pontosan tudnia kell, hogy az adott gyermeknek milyen szintű feladatot adhat ahhoz, hogy erőfeszítések árán sikerélményhez jusson, vagyis a tevékenység elvégzésének eredményeként képességei fejlődjenek. Ehhez készítik el folyamatosan frissítve az óvodapedagógusok a játékkészletet és a gyermekfejlesztést célzó kiegészítő anyagokat, eszközöket. Az óvónő mindig meggyőződik arról, hogy a gyerek érti-e a neki adott feladatot, megoldásra ösztönöz, kitartásra, újabb próbálkozásra buzdít, személyre szabott, pozitív értékelésével erősíti a gyerekekben a reális önbizalmat, ami fokozza biztonságérzetüket, emocionális stabilitást eredményez.

Feladat, hogy megsokasodjon a beszédhelyzetek száma, fokozódjon a gyerekek beszédkedve, mert van idő és lehetőség mindenkit meghallgatni. Ilyen légkörben a bátortalanok, a régebben mindig hallgatók is megszólalnak. Az óvónő úgy irányítja a beszélgetést –kiemelt módszernek tekintendő –, hogy a gyerekek kérdezhessenek, s kapjanak is választ, mert számunkra kérdéseikkel jelzik, hogy érdeklődésük adott esetben mire irányul. A tanulási tevékenység időtartama nem behatárolt, a gyerekek érdeklődésétől függ. Ilyenkor az óvónő figyel arra, hogy az előző napok eredményeire építve további fejlesztő tevékenységgel lássa el a gyermeket. A tanulásban résztvevő gyereket ismerve az óvónő kiválasztja számára azt a feldolgozandó, alkalmazandó műveltségtartalmat magában hordozó játékot, amely szerinte megfelel a gyermek tudásának, képességeinek. Az óvónő a gyermek tudásából következtet a részképességek fejlettségi szintjére. Bizonytalanság esetén meg kell erősíteni a tapasztalati tevékenységben szerzett tudást, hogy az alkalmazóképes legyen. A gyermekek általában más-más feladatot kapnak, esetenként lehet azonos is, vagy a másik gyermek előző játékát is megkaphatják, ha azt az óvónő szükségesnek tartja, vagy a gyermek kéri. A tanulási folyamatban (matematika, környezet benti feldolgozása) a gyermekek az óvodapedagógus által tervezett tevékenységi formákon keresztül szerzik meg, gyakorolják, alkalmazzák ismereteiket.

A tehetségek felismerése és lehetőséghez juttatása, további fejlesztése éppúgy fontos, mint a valamilyen területen elmaradt gyermekek képességeinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A tudatos nevelőmunkához elengedhetetlen a gyermekek elfogadása, megszeretése és a személyiségük megismerése. A testi-lelki fejlődés folyamatának nyomon követését és a további tennivalók megszervezését a gyermekekről a csoportnaplóban tervezzük. A gyermekeknél tapasztalt részképesség hiányokat, lemaradásokat egyéni fejlesztés során pótoljuk. Minden gyermeknek egyenlő esélyt biztosítunk a felzárkózásra, fejlődésre. A tehetséggondozás nagy figyelmet és szakértelmet kívánó feladat. Ilyen esetben a szülővel való együttműködés kiemelt jelentőségű. Folyamatos kapcsolatot és együttműködést tartunk fenn a gyermekek fejlesztésében résztvevő logopédussal és fejlesztő pedagógussal. A tanulási tevékenység során eljut a gyermek arra a szintre, hogy feladatai megoldása során kitartóvá válik, egyre több időt tölt ezekben a tevékenységekben és örömet lel a felfedezésekben.

A fejlődés várható eredménye

- A gyermeket pozitív értékeléssel segítjük és biztatjuk a tevékenységekben megvalósuló tanulásban,
- Megteremtjük számukra a megfelelő környezetet a gyermek kreativitásának és cselekvő aktivitásának fejlődéséhez, amelynek lehetőségével igyekeznek képességeikhez mértén minél jobban élni, tehetségüket kibontakoztatni.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai

vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

Óvodánkban folyó nevelési rendszerünkben iskolaérettnek számít az a kisgyermek, aki a vele azonos korúak társaságában tervszerű nevelőmunkával képes magáévá tenni az általános iskola számára megfogalmazott művelődési javakat.

Az iskolaérettség általános feltételei:

- Megfelelő testi fejlettség tekintetében fontos, hogy az iskolába készülő gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró legyen. Mozgása ebben a korban már kellően összerendezett, koordinált, akárcsak kezének finommozgásai. Testalkata az első nagy alakváltozás következtében arányossá vált. Az iskolába készülő gyermek már befolyásolni, szándékosan irányítani képes mozgását, viselkedését, illetve testi szükségleteit
- Megfelelő értelmi fejlettség tekintetében az óvodáskor végére gyermekeink megfelelő differenciáló képességgel rendelkeznek. Az önkéntelen figyelem és emlékezés mellett megjelenik a szándékos emlékezés és figyelem. Környezet felé érdeklődést, nyitottságot mutat. Egyre jobban fejlődik érzékelése, észlelése. Gondolkodásában már képes elszakadni a cselekvéstől és szemléletességtől, kezd kialakulni az elemi fogalmi gondolkodás. Egy egészségesen fejlett, iskolába készülő gyermek képes folyamatosan, tisztán, érthetően beszélni, kommunikálni. Türelmesen végig hallgatja, ha más beszél. Fontos, hogy legyenek elemi ismeretei magáról (név, lakcím, szülei neve, foglalkozása) és környezetéről (ismerje a napszakokat, évszakokat, ismerje szűkebb környezetét, az ott élő állatokat). Rendelkezzen elemi mennyiségi ismeretekkel.
- Megfelelő munkaképesség terén jellemezze nagycsoportosainkat a szándékos figyelem, feladattudat, feladattartás, önálló helyzetmegoldásra való képesség továbbá a teljesítményen keresztül történő énérvényesítés, önállóság. A kijelölt feladatokat önállóan végezze. Legyen nyitott az új dolgok iránt, vagyis akarjon iskolás lenni.
- Megfelelő közösségi magatartáskialakításában célunk, hogy gyermekeink képesek legyenek az új iskolai csoportba beilleszkedni, tudjon alkalmazkodni új környezetéhez. Legyen igényük a másokkal való kapcsolatteremtésre, legyenek képesek a felnőttekkel és kortársaikkal aktívan és eredményesen együttműködni.

Ehhez elengedhetetlen a szabályokhoz való alkalmazkodás. A lelki képességek szintjén: lelkiileg kiegyensúlyozott, ismeri a viselkedés általános szabályait, a tanulásához szükséges képességei fejlettek-szándékos bevézés, figyelem-a megfelelő kommunikációra képes, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a környezetéről.

- A szociális képességek szintjén: szociális érettség -elfogadás, együttműködés, kapcsolatteremtés- alkalmazkodóképesség, feladattudat kialakulóban, az ismeretszerzési tevékenységhez szükséges tulajdonságok megléte jellemzi. Amikor egy gyermekről azt akarjuk eldönteni, hogy iskolaérett-e valójában, azt kell előre meglátnunk, hogy képes-e megfelelni bizonyos alkalmazkodási követelményeknek.
- A fejlettség és az életkor együttes figyelembevételével történik a beiskolázás, életkorának megfelelő testi és szellemi fejlettségfejlett kommunikációs képesség
- Kifejezőképesség szóban és rajzban
- Tudás utáni vágy
- Kialakult felelősség és szabálytudat
- Alkalmazkodó képesség
- Önállóság
- Kreativitás
- Aktív figyelem
- Irányok, arányok meghatározása
- Családi viszonyok meghatározása
- Megfelelő magatartásformák, illemszabályok

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többségwe az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermek társaival.

A szociálisan érett gyermek:

-egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
-feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

Gondozás területén:

- Önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos, fogápoló szereket tisztán tartja. Haját rendben tartja.
- Helyesen fújja az orrát.
- Tüsszentéskor a szája elé tartja a zsebkendőt.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- Segédkezik a foglalkoztató átrendezésében.
- Segítséget nyújt társainak és a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Igényli az asztal esztétikai rendjét.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- Ruháját hajtogatja.
- Cipőfűzőjét megköti, cipőjét szükség esetén letisztítja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- Az eszközökkel óvatosan bánt.
- A rendetlenséget megszünteti.
- Óvja maga és társai testi épségét.

Munka jellegű tevékenységek követelményei az óvodáskor végén

- Szolgálják ki magukat, vállaljanak önként munkát, azt végezzék el kitartóan és türelemmel
- Ismerje a munka eszközeit, a napszakokhoz kötött munkafajtákat.
- Működjön együtt társaival a munkakapcsolatok során.
- Beszéljen társaival, tanulja meg a munkafolyamatok és eszközök neveit. Legyen alapvető elképzelése tevékenységének célját és eredményét illetően: tudatosan végezze munkáját.
- Legyen tisztában az egyes munkafolyamatok, munkafázisok helyes sorrendiségével, és azt indokolni is tudja.
- Legyen képes erőfeszítéseket tenni a sikeres munkavégzés érdekében, rendelkezzen életkorának megfelelő akarati tulajdonságokkal,
- Legyen egyre ügyesebb, értékelje reálisan munkáját, legyen büszke teljesítményére.
- Óvja és védje környezetét: gondozza a növényeket (locsolás), figyelje és védje az állatokat (etetés, tisztántartás), a személyi környezet tisztaságát és rendjét (nem szemetel, játékokat és használt eszközöket helyre rakja, törölget, söpör stb.)

A tanulási tevékenység keretében elért eredmények az iskolába való átmenetet könnyebbé teszik, ha a fejlődés várható eredménye:

- Halmazok képzése: párosítás, számolás, számlálás, párok, ellenpárok keresése
- Testek és síkmértani formák megnevezése, felismerése, tükrözés, hajtás mentén szimmetria keresés, nyitott és zárt formák
- A környezet minőségi (alak, szín, halmazállapot) és mennyiségi (méretek) jellemzőinek tevékeny megismerése, a tapasztalatok képi és verbális megfogalmazása
- A gyermekek saját tevékenységükön keresztül, a saját tapasztalataik által tanuljanak. Az ismeretszerzés egészüljön ki szociális tanulással is.
- Kognitív képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás) és kreativitás kívánt szintje

- Vizuális, akusztikus, kinesztetikus érzékelés és emlékezet képessége, a személyes tapasztalatok rendszerezése és általánosítása
- Képi és verbális képzelet és gondolkodás, tapasztalatok a környezet formai világáról
- Az egyszerűbb ok és okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat fedezzék fel.
- Jó ítélőképesség szabályok és szempontok összeállítására.

Hitre nevelés területén:

- Isten létezésében és a teremtés csodájában hisznek.
- A megismert hitbeli és erkölcsi vonatkozásokat próbálják életükben megvalósítani.
- Ismernek egyházi énekeket, imákat és szívesen alkalmazzák is.
- Szívesen mennek templomba, otthonosan mozognak ebben a környezetben.
- Életük, szokásaik, lelkületük, sőt egész személyiségük katolikus szellemű formálódása megvalósul.
- A gyermekek örömmel hallgatnak bibliai történeteket, néhányat maguk is tudnak reprodukálni.
- Felismerik az óvoda végére, hogy kapcsolataink, környezetünk Isten ajándékai, amire jó dolog rácsodálkozni.
- Tudják használni az „ajándékokat” részint önmaguk formálására (megbocsátani tudás, alkalmazkodás, szeretetadás, örömszerzés) részint pedig felülről jövő segítséggel.

Anyanyelvi nevelés területén:

- Fejlődjön beszédképességük, gazdagodjon szókincsük, érzelmeket kifejező kultúrájuk.
- Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük erősödjön. Önállóan vállalkozzanak vers-és mesemondásra, bábozásra.
- A szöveghűség mellett az alkotó fantázia is jelenjen meg a történetek folytatásában.
- Ismerjék és szeressék meg a könyveket, az elemi könyvtárhasználatot.
- A természeti környezet szépségeinek megfogalmazásakor jelenjenek meg az ismert jelzős szerkezetek versekből, mesékből.

- Az irodalmi művekben rejlő erkölcsi tanulságok segítsék szocializációjukat, értékítéletüket, magatartási kultúrájukat.
- A félelmek, gátlások oldására alkalmas történetek ismereteiket gazdagítsák. Az önálló meséléssel előkészítjük a hangsúlyos, megfelelő beszédtempójú olvasást.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek sajátos igénye szerint tudjanak elmondani, reprodukálni irodalmi műveket, mondókákat.
- Az óvodában átélt élmények hatására legyen igényük az esztétikus könyvek külső és belső tartalmának felismerésére.

Zenei nevelés területén:

- Legyenek képesek a hang jelenlétének, megszűnésének visszajelzésére (dallam és ritmus).
- Ismerjék fel az ismert hangszerek, zörejek, állatok, járművek hangját.
- Különböztessék meg a lassú –gyors tempókat, a magas, mély, halk, hangos hangokat.
- Együtt mozgással vegyék át a mondókák, gyermekdalok lüktetését, ritmusát. Tudjanak néhány percig az óvodapedagógus énekére, hangszeres játékára figyelni.
- Sajátítsanak el néhány népi szituációs játékot, egyszerű dalt, mondókát.
- Tudjanak utánozni és gyakorlás után felidézni néhány elemű nyelvi szekvenciát.
- Legyenek képesek akusztikailag és ritmikailag is jól differenciálható motívumok elkülönítésére, improvizálására: az egyéni éneklésre.
- Legyenek képesek szóértésre halk ejtés, illetve hangtalan ejtés során is.

A rajz -festés –mintázás –kézimunka:

- Ismerjék meg az alkotási technikákat, anyagokat, azokkal célszerűen dolgozzanak.
- Szerezzenek alapvető jártasságot a papír, a ceruza, a kréta, a formázóanyagok, az olló, tű, a kés használatában. Vigyázzanak saját és társaik testi épségére!
- Legyenek képesek anyagokat és technikát választani alkotásaihoz, igényeik szerint. Élményeiket, benyomásaikat, tapasztalataikat jelenítsék meg alkotásaikban, és ezeket kombinálni tudják.
- Tartsák tiszteletben mások véleményét, alkotását, lássák meg benne a szépet. Legyen igényük saját alkotásainak esztétikumára.

- Manuális, finommotorikus képességeik érik el az írás elsajátításához szükséges alapvető szintet, ami az iskolába lépéskor szükséges. A mozgás területén az iskolába való átmenetet könnyebbé teszi, ha a fejlődés várható eredmény az óvodáskor végére a következő:

A gyermekek számára elérendő mozgásfejlettség az óvodáskor végére:

- Ismerjék saját testrészeit és azok funkciót.
- Legyenek képesek mozgásuk koordinálására, ismerjék meg az alapvető tériirányokat.
- Legyenek képesek megfelelő tempójú, ritmusú, irányváltoztatással, célzott nagymozgások és finommozgások végzésére.
- Sajátítsák el a rajzoló mozgásokhoz szükséges grafo-motoros készségeket. Nagymozgások, melynek fejlesztése a sajátos nevelési igényű gyermekeknél kiemelten fontos: járás, futás, ugrások /távolugrás, magasugrás, ugróiskolák/, csúszás, kúszás /térden, tenyéren/, mászás /talpon, tenyéren/, függeszkedés
- Egyensúlygyakorlatok
- Állás, járások, kúszás, mászás, támaszugrás, kézállás támaszgyakorlatok, hengergyakorlatok, ugrások,
- Finommotorika
- Kézfej-és lábfej ügyesítő gyakorlatok
- Koordinációs gyakorlatok
- Labdagyakorlatok, dobások, járás, futás, szökdelések, ugrások, függések, mászások
- Saját test megismerését elősegítő gyakorlatok /tárggyal, tárgy nélkül/
- A testkép gyakorlatai
- Tevékenységek a testrészek megmérésére
- Tárgy beiktatása nélkül végzett /intranszitiv/ mozgások
- A társ testrészeinek megismerését szolgáló gyakorlatok
- A test koordinációjának, személyi zónájának alakítása
- Az oldaliság tudatosítása mozgásos gyakorlatokkal

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés követelményei az óvodáskor végén

- Tanuljanak meg életkori sajátosságainak megfelelően tájékozódni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetben
- Tudják családjuk adatait, szerkezetét, lakcímét
- Legyen fogalmuk az itthoni és a felnőttek munkahelyi elfoglaltságáról, ismerjenek mesterségeket, legyenek tisztában a dolgok eredetével mindennapos témakörökben
- Valós és tudományosság elveit tartalmazó ismeretekkel rendelkezzenek a növényekről, állatokról, élettelen természeti jelenségekről
- Legyen igényük a környezet szebbé tételére
- A gondolkodási műveletekben legyenek jártasak (következtetés, konkretizálás, általánosítás, összehasonlítás)
- A természeti környezet közvetlen megfigyelése, tevékenységek a környezet tárgyaival
- A spontán érdeklődés és irányított megfigyelés által vezérelt tapasztalatszerzés
- A társadalmi környezet: a tág család és az óvodai élet mind teljesebb megismerésére való törekvés
- Pozitív érzelmek átélése a közösségi eseményekkel kapcsolatosan, ezek képi és szóbeli megfogalmazása
- A környezetről szerzett ismeretek folyamatos beépítése az előző ismeretek rendszerébe, majd a tevékenységekben a tapasztalatok felhasználásával
- A gyermekek a gyakorlatban sajátítsák el az együttélés, az egészséges életmód, a környezet védelmének szabályait, és azok megtartását. A gyerekek a társadalom által elfogadott és elvárt szokásokat, a rend szeretetét fogadják el és tartásuk meg az alábbiak birtokában.
- A pedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezet kultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemlélet formálására, *a környezettudatos magatartás alakítására.*

A szülő és az óvoda feladatai a gyermek iskolaéretté válásának segítésében

A törvény egyértelműen meghatározza a család feladatát, a felelősség mértékét a gyermek nevelésében, gondozásában, tanításában – az intézmény feladatait szintén a törvény keretei határozzák meg.

Intézmény feladatai:

- A szülőnek segítséget kell nyújtani a gyermekek iskolára való előkészítésében
- Lehetőséget adni arra, hogy iskolákat ismerjen meg
- Módot kell adni a szülőnek az intézmény programjának és belső életének megismerésére
- Lehetőséget kell adni a szülőknek a napi munka betekintésébe
- Segíteni kell a szülőket abban a felismerésben, hogy gyermeke fejlődéséhez milyen pszichés, szomatikus körülmények, egyedi fejlesztő feladatok szükségesek
- A szülővel ismertessük meg az óvoda orvosát, pszichológusát, logopédusát, konzultációkra, beszélgetésekre lehetőséget adva.
- Ismertessük meg a szülőkkel a környező iskolák ajánlásait, lehetőségeit. Adjunk tanácsot, javaslatot az iskolaválasztás rendkívül nehéz problémájához különböző tájékoztatókkal, egyéni és csoportos módszerekkel.
- Ismertessük meg a szülőkkel az iskolák különböző elvárásait
- Hívjuk fel figyelmüket kötelezettségükre, felelősségükre, a tantervi követelményekre
- Az intézmény különös figyelmet fordítson a „problémás” szülők (aggódó, elhanyagoló szülő) egyéni felkészítésével
- Az óvoda különös figyelmet fordítson az SNI gyermekek iskolára való felkészítésére.

Szülők feladatai:

- megfelelő, rendszeres táplálkozás
- szabadidő helyes eltöltése
- egészséges életvitel
- életritmus kialakítása, rendszeresség, szokásrend
- ismeretek bővítése
- példaadás
- munkamegosztás családon belül
- gyermek helye a családban

Óvodavezető felelőssége, feladatai:

- Konzultáljon és koordináljon a társintézményekkel, a nevelést segítő, korrigálni tudó intézményekkel, személyekkel
- Ismerje törvényes jogait, lehetőségeit a beiskolázás menetében, döntési mechanizmusában
- Segítségként működjön együtt az intézmény Szülők Közössége vezetőjével.
- Fogadóóráit a beiskolázási problémákhoz igazítsa, ismereteit bővítse e témakörben. Készítse el az óvoda profiljának megfelelő tájékoztatót a követelményekről, lehetőségekről (szóban, írásos anyagban).
- Készítse el a beiskolázás éves ütemezését, felelősökkel, időhatárokkal
- Működjön együtt az intézmény fenntartójával
- Működjön együtt a helyi plébánossal, püspöki biztossal
- Az intézmény hírnevének megismertetése, öregbítése

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az emberi jogoktól elválaszthatatlanok a gyermeki jogok. A gyermekeket is megilletik az alapvető jogok, joguk van a testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

Célunk

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzációval az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladatunk

- A gyermek alapvető szükségletének, érzelmi biztonságának biztosítása.
- A személyi- és tárgyi feltételek biztosítása, amely elősegíti minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.
- Kiemelten fontos a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség.

- A gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét figyelembe véve a tehetség kibontakoztatásának, valamint a hátrányos helyzetből való felzárkóztatásának segítése.
- A migráns gyermekek nevelése során az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmének biztosítása.

Az intézményvezető köteles:

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Család-és gyermekjóléti szolgálatnál
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén

Az óvodapedagógusok feladata:

- az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális háttérének megismerése
- az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető legzökkenőmentesebbé tenni
- szükség szerint környezettanulmány végzése, családtámogatás
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és végrehajtani, a felzárkóztatást megszervezni
- a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni
- az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában
- hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése az óvodavezetőnek
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tenni
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az óvodavezetőnek

- a családok szociális és anyagi helyzetének javítása érdekében tájékoztatást adása a különböző támogatási formákról
- minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése
- a prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése
- pályázatok figyelése

Az intézményvezető által megbízott gyermekvédelmi felelősök feladata

Az óvodában:

- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, fogadóórájáról, arról, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel
- évente legalább egyszer, illetve szükség szerint egyeztet az önkormányzatok illetékes előadójával és a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat, Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kőszegi Tagintézményével, Védőnői szolgálattal, orvossal
- szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele
- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között
- nyilvántartja a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, feljegyezi az intézkedéseket, azok eredményeit
- folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, ill. a megszüntetés okait
- elősegíti az óvodapedagógusok felderítő tevékenységét, szükség esetén családlátogatásra megy velük
- tájékoztató előadást tart, egyes gyermekek érdekében teendő intézkedésekről tanácsot ad
- javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra, segít segélykérelmek, a környezettanulmány elkészítésében
- az óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez szükséges nyilatkozatok alapján nyomon követi a térítési díj fizetési kötelezettséget, illetve mentességet
- részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében
- az óvodában jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát

- rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit
- biztosítja a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmét.

A gyermekvédelmi munkát elősegítő tevékenységek:

- rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepélyek, fogadóórák
- előadások, tanácsadás szervezése a szülők részére
- közös kirándulások, munkadélutánok szervezése
- gyermeki és szülői jogok érvényesítési módjainak megismertetése
- fejlődés, fejlesztés nyomon követése, eredmények rögzítése a fejlettségmérő dokumentációban
- kapcsolattartás, együttműködés szakemberekkel
- segítségnyújtás megszervezése az új és pályakezdő kollégák részére a gyermekvédelmi munkához.

Az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli, kötelességük a jogszabályok betartása és betartatása.

VIII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek az SNI-s irányelvek figyelembe vételével

Sajátos nevelési igényű gyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét biztosító nevelési feladatok, tevékenységek, SNI irányelvek

Sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértőbizottságszakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (Nkt. 4.§23.)

Feladat:

- Az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.
- Fejlesztésük a számukra megfelelőterületeken valósuljon meg.

- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl, az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programja váljon az óvodanevelési programjainak tartalmi elemeivé.
- A különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- Az óvodapedagógus működjön együtt a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, és tudatosítsa, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modellértékű, mint az övé.
- A sajátos nevelésű gyermek optimális nevelésének érdekében a pedagógus ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren. Mindamellet fontos, hogy a pedagógus rendelkezzen magas szintű pedagógiai és pszichológiai képességekkel (elfogadás, empátia).
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkal –gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkénti értékelése.

Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés és-megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló speciális eszközök biztosítása, amelyre a szakértői bizottság javaslatot tesz. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer-és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Az együttnevelés lehetősége–az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével –minden esetben egyéni döntést igényel a gyerek szükségletei szerint. Minden esetben a nevelés, fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, általános elvek Az óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az Irányelv célja

Az Irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez, -
fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés – az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményének figyelembevételével – minden esetben egyéni döntést igényel a gyerekek szükségletei szerint.

A rehabilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs tevékenység (a továbbiakban: rehabilitációs tevékenység) olyan team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többlétszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé kell tenni.

A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek sajátos nevelési igényének megfelelő szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, konduktorpszichológus, orvos együttműködése szükséges.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó pedagógiaigypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- a) A mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén

halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,

- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- e) Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a) A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- b) A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- c) korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- d) A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmozottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- a) A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- b) az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- c) az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- d) a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- e) annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- f) rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;
- g) az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sajátos nevelési igényű gyermek családjával.

A többségi óvodákban megvalósuló – integrált – nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel részben vagy egészben együtt történő integrált nevelése. Az együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

Az integrált nevelésben résztvevő óvoda:

- a) pedagógiai programjának kiegészítésekor és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek sajátos nevelési igényének típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben

lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, konduktor segíti. Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan nevelt gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszer kombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszer kombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,

- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával, - részt vesz a befogadó közösség felkészítésében, - részt vesz az óvodai és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben részt vállaló óvodák igénybe vehetik az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során (autizmus)

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek:

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot hátterében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő rehabilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítséggel használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülővel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyet a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai segítségről. Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos kategóriába sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt,

ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak az elkülönített nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Az akadályozott beszédfejlődésű gyermek

Az akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzósság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzókéesség gyengeségében nyilvánul meg.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex nevelési környezetben valósulhat meg.

Az óvodai nevelés során:

- az anyanyelvi nevelés,
- a mozgás,
- a kommunikáció, illetve
- a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése,
- a speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

A fejlődés várható eredménye:

- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermek is jusson el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodókészség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködéstekintetében.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járjanak óvodába, illeszkedjenek be az óvodai közösségbe.
- A közösségen belül találják meg helyüket, társaik fogadják el őket.
- Örömmel vegyenek részt a fejlesztőfoglalkozásokon.
- Egyenlő hozzáférése legyen a foglalkozásokhoz.

- Önmagához mért fejlődés legyen tapasztalható.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a speciális nevelési- oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

Sajátos nevelési igényű gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Óvodánk az alapító okiratban meghatározottak alapján az alábbiak szerint tudja befogadni a sajátos nevelési igényű gyermekeket:

- mozgásszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek ellátása
- érzékszervi fogyatékos - enyhe fokban hallássérült - gyermekek ellátása
- érzékszervi fogyatékos - enyhe fokban látássérült - gyermekek ellátása.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs (pl. Sindelar program, Mozgáskotta) valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Feladataink:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődéséhez az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet biztosítása
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk
- az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása

- kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciált fejlesztésével
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához
- a sérült gyermek elfogadása úgy, hogy mindig az értéket keressük benne, és a többi gyermeket is az elfogadásra, együttműködésre nevelni
- annyi segítséget adni, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges
- folyamatos konzultáció, együttműködés a speciális szakemberekkel
- egyéni fejlesztési terv készítése a szakemberek útmutatása szerint
- a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadásáról
- együttműködés a sérült gyermek családjával.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

Kiemelten tehetséges gyermekek

„Kiemelten tehetséges gyermekek azok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek, és felkelthető bennük a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

Óvodában a tehetséggondozás sajátos módon értelmezendő. A gyermekek legjobb adottságának figyelembe vételére építve kidolgozott folyamat.

Programunk teljes mértékben támogatja és segíti a gyermeki kreativitás felszabadítását, a tehetségigéretnek felfedezését és fejlesztését, melyet óvodai csoportjainkban differenciáltan valósítunk meg.

Tehetségigéretet gondozó alapvető módszerünk a gazdagítás:

- mélységben történő
- tartalmi
- feldolgozási képességekben
- tempóban történő gazdagítás

A gyermekek előzetes ismereteikre, tapasztalataikra építünk. Nagyobb hangsúlyt kap a kreativitás fejlesztése, az együttműködés kialakítása, a szociális kompetenciák fejlesztése. A művészeti tevékenységek segítségével is mozgósítjuk az erkölcsi, esztétikai és intellektuális érzelmeket. Ezek adják az alapját fejlesztésünknek.

A tehetségígéretes gyermek erős oldalát fejlesztjük, ezzel egyidőben kiemelkedő adottságával összefüggő gyenge oldalait kiegyenlítjük.

Alapelveink

- A nevelőtestület minden tagja elkötelezett a gyermekek átlagon felüli adottságának felfedezésében és fejlesztésében. Az innovatív pedagógus közösség igényként fogalmazta meg a kreatív, tehetségígéretes gyermekek külön gondozását.
- Törekszünk arra, hogy minden gyermeknek megtaláljuk önmagához képest a legjobb adottságát. Ezek a tehetségígéret megmutatkozási formái lehetnek.
- Minden óvodapedagógus a legjobb tudását adja annak érdekében, hogy az óvodánkba járó gyermekek közül mindenki megkaphassa a lehetőséget átlagon felüli adottsága kibontakoztatásához.
- A játéktevékenységben az alkotáshoz szükséges szabadság biztosítása.
- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetőséget ad a gyermekek kreativitásának kibontakozásához, eredeti ötleteik megvalósításához, variálásához, szempontjaik megváltoztatásához, problémahelyzetek többféle módon történő kezeléséhez.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek értékeit megismertessük az óvodát követő intézménnyel.

Célunk

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- A mindennapi tapasztalatszerzéseken túl az ismeretek bővítése, a többszörös intelligencia, a gyermekek produktív, komplex, kritikai gondolkodásának, kreativitásának fejlesztése.
- Megelőzzük a tehetségígéretes elhallódását.
- A kreatív tehetségígéretes gyermekek gondozása gazdagító program keretében.

A tehetségígéreték gondozásának folyamata

- A szülők tájékoztatása a tehetségígéretet gondozó rendszerről az előzetes szülői értekezleteken.
- Anamnézis kitöltése.
- A gyermekek személyiségjegyeinek, fejlettségének megfigyelése.
- Az eredmények rögzítése az egyéni fejlettségmérő dokumentumban - tehetségazonosítás.
- A tehetséggondozó feladatok rögzítése a prevenciós, korrekciós és/vagy tehetséggondozó egyéni fejlesztési tervben.
- Gyermekek egyéni fejlesztése.
- Egyéni képességek változásainak rögzítése.
- Szülők félévi tájékoztatása.
- Tervkészítés a gyermek fejlesztéséhez.
- Gyermekek egyéni fejlesztése.
- Fejlesztési eredmények rögzítése, értékelése.
- Konzultáció a szülővel a gyermek fejlettségéről, az átlagon felüli adottságairól.
- Hatásvizsgálatok (gyerekek, szülők, iskolától kapott visszajelzések, pedagógus önértékelése, értékelése, nyílt napok,), utánkövetés.

Feladataink

- Minden gyermek legjobb adottságának felismerése.
- A tehetségígéretes gyermekek erős oldalának fejlesztése:
 - a gyermekek motiváltságának, érdeklődésének fenntartása
 - tevékenységek széles skálájának kínálata
 - differenciált képességfejlesztés
 - a hagyományos tanulási tapasztalatok bővítése
 - az önkiteljesedéshez szükséges jó kommunikációs készség (szövegalkotás, önálló ítéletalkotás) fejlesztése
 - azon oldalak kellő segítése, amelyben a tehetségígéretnek mutatkozó
 - gyermekek az átlagnál jobb teljesítményt nyújthatnak.
 - A tehetséggel összefüggő gyenge területek kiegyenlítése:
 - a pszichomotoros képességek, az érzelmi-szociális érettség területén felmerülő
 - problémák megoldásának segítése (a gyermek önértékelésének, önbizalmának
 - erősítése, fejlesztése)

- szükség esetén szakember segítségének igénybevétele.
- Toleráns, támogató környezet, kreatív légkör kialakítása.
- Szabadidős, lazító programok beiktatása, amelyek biztosítják a feltöltődést, pihenést.
- Szakmai kompetenciájának növelése a továbbképzéseken való részvétellel.
- Szakmai együttműködés szakemberekkel, segítő intézményekkel, más óvodákkal, tehetségpontokkal, stb..
- A szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében.
- Segítségadás a szülőknek a megfelelő iskola és az intézményen kívüli speciális fejlesztés lehetőségeinek kiválasztása érdekében.

A tehetségigérek gondozásának kommunikálása:

- folyamatos együttműködés a szülőkkel
- kiállítások rendezése
- képek, videofelvételek bemutatása
- nyílt napok szervezése
- beszámoló készítése a fenntartónak
- az elért eredmények ismertetése a kollégáknak, a tehetséggondozást segítőkhöz.

8.1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Az óvoda esélyegyenlőségi terve a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű valamint, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének, oktatásának, fejlesztésének sikerességének érdekében készült el, mivel intézményünkben sok a HH és HHH gyermekek száma.

Kiemelt feladatunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének, elősegítése. Iskolai sikerességük záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatás. Az élet első éve meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetők. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat.

Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.

A hátrányos helyzet okai lehetnek környezeti-, anyagi-, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor részletes anamnézist készítünk a belépő gyerekről. Erre a programunk által elfogadott formanyomtatvány áll rendelkezésre.
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése) a nevelési tervben kapnak helyet. Munkánk ezen területének fejlesztését logopédus segíti.
- Érzelmi és közösségi nevelés, (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése a nevelési tervben kap helyet (közösségi nevelés, szokások fejlesztése, életre nevelés).
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei) a nevelési tervben kap helyet. Egyéni-, mikrocsoportos képességfejlesztő foglalkozások, táncház, közös programok szervezése).

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk

Természetesnek tartjuk a problémákkal, különböző hátrányokkal küzdő családokkal, gyermekekkel való egyéni törődést, a segítségnyújtást.

Alapelvünk, hogy mindenkihez szeretettel, odafigyeléssel, bizalommal közelítünk. Fontosnak tartjuk a kölcsönös megbecsülést.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Az óvodapedagógus:

- tájékoztassa a szülőt az anyagi körülmények javításának lehetőségeiről
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása a gyerekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
- segítse a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását
- működjön együtt azokkal a szolgálatokkal, melyek a családokat támogatják, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak

- a szülővel együttműködve a tehetséges gyerekek fejlődésének elősegítése, tanácsadás, külső segítség felajánlása
- a családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát
- hangsúlyozza az egészségfejlesztő mozgás és sport jelentőségét, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- egészséges életmódra nevelés
- a sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, migráns és nemzetiség kultúrája
- tehetségigéretes gyermekek felfedezése
- felzárkóztató foglalkozás a lemaradó gyermekeknek
- igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- mozgáslehetőség biztosítása
- kulturális rendezvények csoportos látogatása.
- az eltérő egyéni igények kielégítése
- az éhesen érkező gyermekek étkeztetése a folyamatos tízóraiztatással
- a személyes intimitás védelme WC használatkor, és más esetekben, ha a gyermek igényli
- a különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása
- személyes gondozottság kialakítása
- fontos a hátrányos környezetből érkező gyermekek számára a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet, biológiai ritmus kialakítása
- az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést adjunk a gyermekeknek
- fejlődésüket mindig önmagához mérjük, és a kis lépéseket is becsüljük meg, dicsérrettel jelezvén a gyermeknek, hogy sikerélményhez juttassuk.

A családok bevonása az óvoda életébe

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Az előzőket tiszteletben tartva minden szülői részvételt szívesen fogadunk, nem lehet azonban az óvodai nevelésben az óvodapedagógus szerepét a segítő szülővel behelyettesíteni.

- A szülők felelősségérzete megnő az által, hogyha bevonjuk őket az óvoda életébe, megtapasztalja az óvodapedagógus felkészültségét, a gyermek fejlesztésére tett erőfeszítéseket, és hogy családjával szemben nincsenek előítéletek. Az óvodapedagógus sok-sok információt szerezhet a családokról, a gyermek otthoni háttéréről. Ez segít abban, hogy jobban megismerhessük a gyermekek egyéni eltéréseit, adottságait, érdeklődését, erősségeit, valamint a szülők gyermekekkel szemben támasztott elvárásait.
- Az őszinteség, a segítőkész emberi hangnem bizalmat kelt a hátrányos helyzetű szülőkben, különösen, ha látja, és tapasztalja, hogy gyermekét elfogadják.
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyitott napok, barkácsolás, kertgondozás, stb.
- Ismeretterjesztő klubfoglalkozások, előadás és tréning a szülők és pedagógusok részére
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül
- A cigány családok szokás és értékrendje különböző, ám az a szülő, aki már maga is járt óvodába, onnan pozitív emlékei vannak, szívesen engedi a saját gyermekét is, és örömmel fogadja az óvodapedagógus instrukcióit.

8.2. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Szociális hátrányok enyhítését segítő feladatok, tevékenységek.

Intézményünk hátrányos helyzetű kistérségben található, ezért óvodáinkban magas a szociálisan hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. Kiemelten fontos feladatunknak tekintjük az érintett családok segítségét, figyelemmel kísérését.

Célunk:

- Rendszeres óvodába járás, igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- Váljanak megfelelő időben iskolaéretté.
- Tehetségcsírák felismerése, gondozása, kibontakoztatása.
- A képességbeli lemaradások csökkentése.

Feladatunk:

- Gyermekek képességeinek felmérése.
- Egyénre szabott, differenciált felzárkóztató fejlesztés, támogató értékelés.
- Szükség esetén szakemberek (logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus) bevonása.
- Gyermek fejlődésének nyomon követése.
- Tehetséggondozó csoportok működtetése.
- Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel.

Fontos számunkra, hogy az óvodánk kiemelt hangsúlyt fektessen arra, hogy a szülőkkel szorosabbra fűzzük a kapcsolatot. Ezzel lehetőséget nyújtunk az újonnan érkező gyermekek, és szüleik számára, hogy betekintést nyerjenek az óvodai életbe. Megismerkedhetnek az óvodában dolgozó szakemberekkel, és a környezettel, ahová a gyermek a későbbiekben járni fog.

Intézményünk kirándulást szervez a gyermekek számára. Itt hasznos ismeretekre tehetnek szert, számos élménnyel lehetnek gazdagabbak. Ez nagyban segíti az esélyegyenlőség, és hátránykompenzáció megvalósulását. A programok ingyenesen érhetők el, az anyagi és eszköz igény a fenntartó belső pályázatból biztosítja, ezzel is támogatva a nehéz sorban élő családokat. Cél az óvoda és a család kapcsolatának folyamatos erősítése, az együtt nevelés megvalósulása. A szülők is részesei lehetnek az óvodai életnek, nyílt napokon, rendezvényeken, közös programokon vehetnek részt.

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünk minden tevékenysége során figyelembe veszi és alkalmazza:

- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során

- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások)
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és a gyengébb képességű gyermek részére segítséget nyújtson
- beiratkozásnál, csoportba sorolásnál
- a nevelés és az ismeretközvetítés gyakorlatában
- a gyermekek megfigyelésében, értékelésében
- a gyermekek egyéni fejlesztésében
- a fegyelmezés gyakorlatában
- az óvodai programok kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a humán erőforrás-fejlesztésben
- az óvodapedagógusok szakmai továbbképzésében (esélyegyenlőség témában)
- a kapcsolattartásban (partnerekkel-szülőkkel, segítőkkel, szakmai és társadalmi környezettel)
- a teljesítmények értékelése során

IX. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai feladatok

Célja: prevenció során feltárni a tényeket, okokat, amelyek a gyermekek fejlődését akadályozhatják, veszélyeztethetik.

Feladatok:

- Családok szociális helyzetének megismerése, helyreállítása érdekében családgondozás. Észlelő - és jelzőrendszer működtetése a fenti célok megvalósítása érdekében (egészségügyi intézmények, nevelési-oktatási intézmények, civil szervezetek stb. részvételével).
- Gyors és hatékony beavatkozás érdekében a bántalmazó, elhanyagoló, veszélyeztető családi háttér észlelése esetén jelzés küldése a gyermekjóléti központnak, illetve hatósági eljárást kezdeményezése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése regisztrálása) szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia – vizsgálatának kezdeményezése, megszervezése.

- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások szervezése; rendezvények látogatása).

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

Családi környezet:

- rossz lakásviszonyok,
- egészségügyi okok,
- anyagi okok,
- nevelési hiányosságok,
- megromlott családi kapcsolat,
- a gyermeki személyiségben rejlő okok,

Családon kívüli környezet:

- munkanélküliség,
- váltakozó párkapcsolatok,
- életvitel az utcán történik,
- kábítószerelés.

A gyermekvédelmi kimutatás a következőket tartalmazza.

- Óvodások száma
- Hátrányos helyzetűek, halmozottan hátrányos helyzetűek száma
- Három vagy többgyermekes családban élők
- Gyermekeket egyedül nevelő szülő száma

Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet. Az óvodapedagógus feladata első családlátogatáskor a gyermekek megismerése, körülményeinek megállapítása.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociális hátrányok kompenzálása nem jelenti azt, hogy az óvoda átveszi, átveheti a család, a szociális ellátórendszer szerepét.

Célja: A nevelési, szocializációs folyamatot közvetlenül akadályozó tényezők felszámolása.

Feladatok:

- Mélyebb együttműködésre törekszik a többi szereplővel, a szülőkkel, a gyermekjóléti szolgálattal, a fenntartóval, az iskolával, a civil szervezetekkel és más intézményekkel.
- Nyugalmat, biztonságot sugárzó légkör megteremtése, melyben a gyermekek érzelmeiket, élményeiket kibeszélhetik, játszhatják.
- A gyermekek önállóságának, alkalmazkodó képességének, együttműködésének fejlesztése.
- Az elvárások, a módszerek igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez, - másságot elfogadó környezet megteremtése.
- A környezetbe való beilleszkedésük segítése (empátia, tolerancia konfliktuskezelésre nevelés).
- A közösségben élés szabályainak elsajátíttatása.
- Érdeklődés, kíváncsiság felébresztése a tevékenységek iránt, - sokoldalú tapasztalatszerzés.
- Kommunikációs képességek alakítása, fejlesztése.

X. A tehetséggondozás

Legfőbb innovatív törekvésünk jelenleg a gyermekek tehetséggondozása. Célunk az, hogy minden gyermek esetében megtaláljuk azt a területet, amelyben tehetséget mutat, ennek elősegítésére különféle programokat vezetünk be. Különféle programokat vezettünk be a gyermekek számára: szókincsfejlesztés, kutyaterápiás foglalkozás, zeneovi, cigánytánc, zumba, hastánc, dráma csoportos foglalkozások, művészi rajz.

Óvodánkban az óvodai élet a maga kiegyensúlyozott, biztonságos légkörével, változatos tevékenységeivel felszínre hozza a rejtett tehetségeket. A tehetséggondozás célja, hogy a tehetséges gyermek erős oldalát maximálisan fejlesszük.

Tehetséges gyermekek kiszűrésének módjai közül az alábbiakat alkalmazzuk, igazodva az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaihoz:

- Esetmegfigyelés
- Személyiség megfigyelés /tulajdonságlista alapján (óvodás korcsoportra jellemző)

Tehetséggondozásunk célja:

- Felismerni a tehetséget és megjelenési formáit
- Segíteni a gyermeket a tovább fejlődésben
- Kielégíteni a kiemelkedő képességű gyermek megismerési, alkotási és speciális szükségleteit erős oldalának fejlesztése)
- A tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése (pszichomotoros és érzelmi – akarati éretlenség)
- Megfelelő szeretetteljes légkör biztosítása.

Zeneovi

Az átlagosnál fejlettebb, jobb adottságokkal bíró gyerekek alapvető zenei tudására támaszkodva tovább fejlesztjük ritmusérzéküket, zenei hallásukat, énekhangjukat, memóriájukat és mozgásukat úgy, hogy közben megismerkedjenek az elődeik népszokásaival, s felkeltsük az igényt a komolyzene, népzene, cigányzene iránt.

Kisgyermekkorban fontos a mondókák, gyermekdalok ismerete, szeretete. A zenei képességek öröklődnek. Korán megállapíthatók a gyermek adottságai, hallása, ritmusérzéke.

Zenei tevékenységekhez sokféle ütős-és ritmushangszer, csengettyűk várják a gyerekeket, de kipróbálhatják megszólaltatni a furulyát, gitárt is és játékba integráltan a zenei társasjátékokat is.

A zenei műhelymunka fő feladatai:

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségigéretes elkallódását, felismerjük az alul teljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket/.
- A tehetségigéretes gyermekek további komplex fejlesztése. a „felfedezett” tehetséges gyermekekkel kapcsolatos teendők megbeszélése.
- A tehetséges gyerekek további fejlesztése
- Év végi beszámoló készítése a műhelymunkáról, a gyermekek fejlődéséről.
- Szülők érdeklődésének felkeltése.
- A szülők tájékoztatása, egyetértése, bevonása a tehetséggondozó programunkba.
- A szülők, érdeklődők számára a tehetség kibontakoztatásának jelentőségéről, lehetséges módszereiről szóló előadások, bemutatók szervezése.
- Kiállítások rendezése a gyermekek alkotásaiból, prezentációk a program során elkészült fotóanyagból.
- A gyermekek érzelmi blokkjainak feloldása, az alkotói légkör megteremtése. (Gyermek érzelemfeloldó módszerek alkalmazása: zene, hang, szín, mozgásterápiás módszerek)
- Különböző munkaformák kipróbálása/ kidolgozása, melyek során a gyermekek képessé válnak az együttműködésre, az összedolgozásra; mely során tovább fejlődnek szociális képességeik, társas kapcsolataik.
- A művészeti hatások és tevékenységek komplex alkalmazása (zene, báb, drámajáték az alkotótevékenységek motiválásaként, vagy a produktumok felhasználásaként.)
- Az alkotó gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése, az önkifejezés sokoldalú lehetőségeinek a fejlesztése.

Cél:

A kiemelkedő zenei hallású, énekhangú gyermekek érdeklődésének felkeltése a zene, a zenélés iránt, annak megteremtése, hogy bátran, kedvvel és kreatívan vegyenek részt a tevékenységben.

Feladat:

- Ritmusérzék fejlesztése
- Zenei formaérzék fejlesztése
- Zene hallgatására nevelés
- Együtt játszás, és ismétlés örömeinek felfedeztetése
- Koncentráció fejlesztése

- Érzelmi nevelés
- Esztétikai nevelés

Tartalom:

- Változatos, rendszeres éneklés, játékdalok, műdalok megismertetésén keresztül
- Ritmusfejlesztés mondókázással, változatos mozgással ritmushangszerekkel
- Tánc- és mozgáskultúra fejlesztése gyermektáncok, énekes játékok megismerésén keresztül
- Kulturált zenehallgatásra nevelés változatos, gondosan kiválasztott zenei darabok hallgatásával

Kézműves foglalkozás

Cél:

A kiemelkedő kézügyességű gyermekek érdeklődésének felkeltése, tehetségének kibontakoztatása.

Feladat:

- Kreativitás, képzelet, fantázia fejlesztése
- Finommotorika fejlesztése
- Szem-kéz koordináció fejlesztése
- Tiszta munkára, higiénára nevelés
- Esztétikus munkára nevelés
- Színérzékelés fejlesztése
- Szép iránti nyitottságának alakítása
- Teret nyitni az önkifejezéshez

Tartalom:

- sokféle új anyaggal, eszközzel ismerkednek meg a gyermekek az év folyamán
- a gyermek tér, forma- és színképzetének kialakítása
- új technikákkal való megismerkedés

Mozgás

- A műhely célja, hogy a gyerekek alapvető mozgásigényére támaszkodva tovább fejlesszük gyorsaságukat, egyensúlyérzéküket, tér- és alaklátásukat.
- A kisgyermekkorban a legnagyobb a mozgás jelentősége. A személyiség valamennyi szegmensét fejleszti:
- A gyermek cselekvésen, játékon keresztül tapasztalja meg önmagát, társait és az őt körülvevő világot.

- A mozgás élménye segíti énképének formálódását.
- Kialakul az író- rajzolómozgás, valamint a beszéd.
- A torna, és a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás).
- Fejlesztik a testi képességeket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség.
- Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.
- Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. /ONAP: Mozgás/

A műhelymunka fő feladatai:

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségigéretes elhallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket/.
- A kreatív, tehetségigéretes gyermekek további komplex fejlesztése. a „felfedezett” tehetséges gyermekekkel kapcsolatos teendők megbeszélése.
- A tehetséges gyerekek további fejlesztése
- Szülők érdeklődésének felkeltése.
- A szülők tájékoztatása, egyetértése, bevonása a tehetséggondozó programunkba.
- A szülők, érdeklődők számára a tehetség kibontakoztatásának jelentőségéről, lehetséges módszereiről szóló előadások, bemutatók szervezése.
- A gyermekek érzelmi blokkjainak feloldása, az alkotói légkör megteremtése. (Gyermek érzelemfeloldó módszerek alkalmazása: zene, hang, szín, mozgásterápiás módszerek)
- Különböző munkaformák kipróbálása/ kidolgozása, melyek során a gyermekek képessé válnak az együttműködésre, az összedolgozásra; mely során tovább fejlődnek szociális képességeik, társas kapcsolataik.
- Az adekvát önértékelés képességének kialakítása, másság elfogadása, saját és mások értékeinek megismerése. (kiállítások az alkotásokból, csoport és érzelemfejlesztő játékok, az alkotótevékenységgel összekapcsolva, a technikai megoldások sokoldalú alkalmazási lehetősége, az egyéni kezdeményezés, ötletmegvalósítás lehetőségének biztosítása)
- A vizuális alkotó tevékenységek sokoldalú technikai lehetőségeinek biztosítása. (agyagozás, kollázs-montázs, különleges festés és kréta technikák stb.)

- A művészeti hatások és tevékenységek komplex alkalmazása (zene, báb, drámajáték az alkotótevékenységek motiválásaként, vagy a produktumok felhasználásaként.)
- Az alkotó gondolkodás, alkotóképesség fejlesztése, az önkifejezés sokoldalú lehetőségeinek a fejlesztése.

XI. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos intézkedések

Törvényi háttér 26. § A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

1. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az óvoda vezetője;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a szülői munkaközösség;
- az óvoda fenntartója

A pedagógiai program módosítását a nevelőtestület fogadja el, és az óvodavezető, a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program elfogadása előtt ki kell kérni a szülői szervezet véleményét.

A módosított pedagógia programot a jóváhagyást követő tanév szeptember első napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánossága A Szent Márton Katolikus Óvoda eleget téve a Nemzeti Köznevelési Törvényben meghatározott kíváncsolmnak az alábbi módokon biztosítja –a program fenntartói elfogadása után –a program nyilvánossá tételét:

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető az óvoda vezetőjénél és a fenntartónál.

Elektronikus formában megkapják a programot óvodánk és az Szülői Munkaközösség tagjai. A pedagógiai program jóváhagyása, érvényessége, a Pedagógiai programot a nevelőtestület készíti és fogadja el.

A Pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra vagy a működtetőre a jogszabályi előírásokon felül többletkötelezettség hárul, be kell szerezni a fenntartó, illetve a működtető egyetértését.

A Pedagógiai programot az Szülői Munkaközösség a törvények megfelelően véleményezi.

A Pedagógiai programot az intézmény vezetője hagyja jóvá.

Visszavonásig érvényes.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

XII. A helyi program szervezeti és működési rendje

Helyi szabályzatok az óvoda irányításában:

- Szervezeti és Működési Szabályzat
- dolgozók munkaköri leírása
- az óvoda működési rendje
- nyitva tartás
- kötelező óraszám átfedési ideje
- beosztás alaprendje
- Alkalmazotti szabályzat
- Munkavédelmi és balesetvédelmi szabályzat
- Tűzvédelmi szabályzat
- Etikai kódex

Belső szervezési rend:

- Óvodavezető, óvodavezető helyettes munkamegosztás rendje
- Óvodapedagógus, technikai dolgozók feladat megosztásának rendje
- Az információk helyi működését, modelljét személyre, feladatokra, folyamatokra bontva.

Működési elvek:

- Gyermekcsoportok működtetési, szervezési rendje
- A csoport összetételét, váltását, lehetséges módjait
 - Homogén
 - Heterogén
 - Integrált
- A szervezés napi gyakorlatát
- Az óvoda nyitva tartásának idejében a gyermekek ellátását szakellátás biztosítja
- A csoportok szervezési rendje (pl. kirándulás, összevonás)
- Szervezés elvei az óvoda területén és azon kívül
- Az óvónő jelentési kötelezettsége azonnal gyermekbalesetről: körülményeiről, intézkedésekről
- Az utaztatás jogi, erkölcsi feltételeiről, elvárásairól

A tervezés dokumentumai

- Éves munkaterv
- Csoportnapló
- Gyermekekről készült feljegyzések, fejlettségmérés
- Felvételi és mulasztási napló
- Étkezés naprakész vezetése
- A gyermek egészségügyi törzslapja

Kiegészítők:

- Gyermekvédelmi munkaterv
- Speciális foglalkoztatási terv
- Ellenőrzési terv
- Az óvodavezető éves pedagógiai-szakmai irányító terve (helyi és országos program)

Dokumentáció adatvédelme

Az óvodapedagógus köteles a gyermekek, szülők óvodai adatait adatszolgáltatási, titokvédelmi, titoktartási követelményeknek megfelelően kezelni. Dokumentációt, feljegyzést az épületből kivinni tilos!

A helyi program ellenőrzésének folyamata, elemzése és értékelése

A helyi program véleményezésének és jóváhagyásának kereteit a Köznevelési Törvény ide vonatkozó része adja. /44. §. (1), (2); 45. §. (1); 93. §. (2); 96. §. (3); 101. §. (1), (4), (5); 107. §. (1), (4), (5); 107. §. (1), (2) paragrafusai/

A fenntartó ellenőrzésének jogköre

A program szakértői vizsgálatának elrendelése:

- törvényesség betartása,
- Orsz. Ov. Nev. alapú tézisek megjelenítése.

Gazdasági vonatkozású vizsgálat végzése:

- a helyi program költségvetési vonzata (a törvényesség és a fenntartó összhangja)

A fenntartó intézmény ellenőrzési, értékelési jogkörében

Feltételei:

A testület ismerete, helyzete

Az ellenőrzéshez használt helyi dokumentumok:

- Alapító okirat
- Törzskönyv
- Fenntartói, pedagógusi koncepció (távlati)
- Szervezeti és Működési Szabályzat (munkaköri leírások, munkarend)
- Költségvetés
- Etikai kódex (vagy a dolgozók kommunikációs formái)

Az ellenőrzésbe, értékelésbe bevont személyek és csoportok:

Belső: -helyettesek

- munkaközösség-vezető
- egyéb megbízott témacsoportok

Külső: -a fenntartó által megbízott, felkért szakemberek,

- szakcsoportok
- minőségvizsgáló intézetek

Alapvető ellenőrzési területek:

- dokumentáció
- a nevelőmunka területein személy, tárgy, szervezet ellenőrzése,
- a nevelés fejlesztésének eredményei, időarányos elvégzésének ellenőrzése,
- az óvoda finanszírozása, szolgáltatásai, pedagógiai és gazdasági vonzata

Az ellenőrzés, értékelés időaránya:

- Részleges: évenként
- Teljes: három évenként
- Rendkívüli: vezetőváltás, nagyarányú személyi változás, gazdasági feltételek változása, törvényi módosítások esetén
- Alkalomszerűen

A helyi program ellenőrzése, értékelése

A program első évének vizsgálata:

Alapja: a bevezetés gyakorlata, eredmények, problémák

- A pedagógus munkája
- A gyermek fejlesztése, nyomon követése
- A szülők visszajelzése, együttműködése

Az ellenőrzés, értékelés évenkénti részleges ellenőrzése,

- megjelenik az óvodavezető éves pedagógiai – szakmai – irányító tervében

A program értékelése a bevezetést követő 3. év végén

Az ellenőrzéshez, értékeléshez a testület, az ellenőrző, minőségi ellenőrzést végző személy, szervezet állítja össze.

Az ellenőrzés a helyi program célkitűzése és a megvalósítás elemei közötti történést elemzi.

A helyi program módosításának indoklása

- 1. módosítás a KPSZTI által végzett vizsgálat alapján; javasolt, egyeztetett módosítás: írásbeli előterjesztésre, a törvény módosítás figyelembe vételével
- 2. módosítás a belső ellenőrzés tapasztalatai illetve a Minőségirányítási Program változásai alapján, nevelőtestületi véleményezéssel, részterületek módosításával

- 3. módosítás az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Kormányrendeletet módosító 255/2009. (XI. 20.) Kormányrendelet szerint a program teljes ellenőrzése és értékelése tapasztalatai alapján, nevelőtestületi véleményezéssel, részterületek módosításával
- 4. módosítás a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodánkba való integrálása miatt
- 5. módosítás a 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet életbe lépésével 2018. szeptember 1-től
- 6. módosítás

XIII. Érvényességi rendelkezések

A Szent Márton Óvoda Pedagógiai Programjának hatálya kiterjed:

- az intézmény dolgozóira
- az intézménybe járó gyermekekre
- és szüleikre

Hatályba lépésének ideje: 2026. szeptember 1.

Érvényességi ideje: határozatlan idejű

Legitimációs záradék

- a. A Szent Márton Óvoda irattárában 2026./088. iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a szülők megismerték és elfogadták a Szent Márton Óvoda Pedagógiai Program, a Szervezeti és Működési Szabályzat ill. a Házirend módosításait, kiegészítéseit.

Kelt: Alsószentmárton, 2026.08.27.

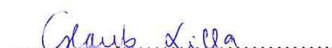

Kosztics Dávid
szülői szervezet vezetője

- b. A Szent Márton Óvoda nevelőtestülete: 100 %-os arányban, a 2026.08.27. kelt nevelőtestületi ülés határozata alapján elfogadták a Szent Márton Óvoda Pedagógiai Program, a Szervezeti és Működési Szabályzat ill. a Házirend módosításait, kiegészítéseit.

Kelt: Alsószentmárton, 2026.08.28.

intézményvezető

a nevelőtestület képviselője

SZENT MÁRTON ÓVODA

7826 Alsószentmárton, Kossuth u. 3.

Mobil:06/30/841-6462, 72/891-395

e-mail:szentmartonovoda@gmail.com

OM: 063918

Tárgy: nevelői értekezlet

Ikt.sz.: 2026./088.

Jegyzőkönyv

Készült:	A Szent Márton Óvoda nevelői értekezletén.
Helye:	Alsószentmárton, Kossuth L. u. 3.
Ideje:	2026.08.27.
Jelen vannak:	-Jovánovics Ágnes igazgató -a Szent Márton Óvoda nevelőtestülete / a mellékelt jelenléti ív alapján / -Szülői Szervezet képviselője
Téma:	A Szent Márton Óvoda dokumentumai ismertetése, elfogadása (PP, HR, SZMSZ, MT)
Jegyzőkönyvet készítette:	Bódi Mária

Jovánovics Ágnes igazgató ismerteti a napirendi pontot, a Szent Márton Óvoda Pedagógiai Program, SZMSZ, Munkaterv és a Házirend módosításait, amit a nevelő testület szavazással 100 % arányban elfogadott.

Jovánovics Ágnes igazgató megköszöni a részvételt, bezárja az értekezletet.

Alsószentmárton, 2026.08.27.

.....
Bódi Mária
jegyzőkönyvvezető

.....
Jovánovics Ágnes
igazgató

Jelenléti ív

1. Jovánovics Ágnes	
2. Glaub Lilla	Glaub Lilla
3. Szilágyi Mónika	Szilágyi Mónika
4. Csoport Szilvia	Csoport Szilvia
5. Szilágyi Noémi	Szilágyi Noémi
6. Jovánovics Csilla	Jovánovics Csilla
7. Kosztics Dávidné	Kosztics Dávidné
8. Régertrné Mim Anna	Régertrné Mim Anna
9. Jovánovics Tiborné	Jovánovics Tiborné
Szülői Szervezet elnöke: 10. Kosztics Dávid	Kosztics Dávid

NYILATKOZAT

A Szent Márton Óvoda Pedagógia Program módosításait az Alsószentmártoni Cigány Nemzetiségi Önkormányzat 2026. 08.28-án tartott ülésén megtárgyalta. Aláírással tanúsítom, hogy az Alsószentmártoni Cigány Nemzetiségi Önkormányzat egyetértési jogát, jelen pedagógiai program felülvizsgálata során, a jogszabályoknak megfelelően gyakorolta.

Kelt: Alsószentmárton, 2026.08.28.

Elnök

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

Szent Márton Óvoda

Jovánovics Ágnes
igazgató asszony
részére

ALSÓSZENTMÁRTON
Kossuth L. u. 3.
7826

Ikt. sz.: 1764-2/2026
Ügyintéző: Koós Roland
Telefon: +36 72 513088
Email: koosr@pecs.egyhazmegye.hu

Tárgy: Fenntartói egyetértés

Tisztelt Igazgató Asszony!

A Szent Márton Óvodában (7826 Alsószentmárton, Kossuth Lajos u. 3., OM: 063918) a pedagógiai programot átdolgozták, Ön jóváhagyta, véleményezési joggal rendelkezők véleményezték, a nevelőtestület pedig döntésével azt elfogadta.

Áttekintés után intézménye átdolgozott pedagógiai programjához a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 83.§ (1) bekezdés (g) pontja alapján, mint fenntartó **egyetértésemet adom.**

Pécs, 2026. augusztus 31.

Tisztelettel:

Felföldi László
pécsi megyéspüspök

Szakmai szempontból ellenőriztem:

Koós Roland
oktatási irodavezető